

การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ช่อผกา เครือทองดี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2555

การพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ข้อผูก เครื่องทองดี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2555

**DEVELOPMENT IN LIVELY CITY OF KHON KAEN
MUNICIPALITY, KHON KAEN PROVINCE**

CHOPAGA KRUATHONGSRI

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2555 (2012)**

หัวข้อสารนิพนธ์	: การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
ชื่อนักศึกษา	: ช่อผกา เครือทองสี
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรอัมรินทร์ พรหมเกิด
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.ชวลิต ไหลรินทร์
ปีการศึกษา	: 2555

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 287 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ ค่า F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ Scheffé

ผลการวิจัยพบว่า

1) การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านก็อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคม ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ

2) พนักงานเทศบาลที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพนักงานเทศบาลที่มีเพศและอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

3) พนักงานเทศบาล ได้ให้ข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่นที่สำคัญในแต่ละด้านดังนี้ คือ 1) ด้านสังคม ปัญหาโจรกรรม-ลัก
ทรัพย์ เพราะฉะนั้นควรส่งเสริม ให้ประชาชนอยู่กินดี มีสุข ชีวิตปลอดภัย 2) ด้านเศรษฐกิจ
พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นขาดสวัสดิการ ต่างๆ เพราะฉะนั้นควรจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ
อย่างทั่วถึง 3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ระบบไฟฟ้าตามถนน หรือสวนสาธารณะไม่เพียงพอ ทำ
ให้เกิดแสงสว่างไม่ทั่วถึง เพราะฉะนั้นควรวางระบบไฟฟ้าตามถนนและสวนสาธารณะให้ทั่วถึง 4)
ด้านการบริหารจัดการ ความเสมอภาคภายในองค์กร เพราะฉะนั้น ภายในองค์กรนั้นๆจะต้องมีความ
เสมอภาคและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

Thematic Title : **Development in Healthy City of Khon Kaen Municipality, Khon Kaen province**

Student's Name : **Chopaga Kruathongsri**

Department : **Government**

Advisor : **Asst. Prof. Dr. Pornamarin Promgird**

Co – Advisor : **Dr.Chawalit Lairin**

Academic Year : **B.E. 2555 (2012)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were as follows; 1) to study personnel's opinions towards development in healthy city of Municipality in Khon Kaen Municipality, Khon Kaen province, 2) to compare opinions towards development in healthy city of Municipality in Khon Kaen Municipality, Khon Kaen province of personnel with different sex, age, education, and working experiences, and 3) to study suggestions on development in healthy city of Khon Kaen Municipality, Khon Kaen province. The samples used in this research were 287 personnel from Khon Kaen Municipality. The questionnaire was used to collect data and statistics used in data analyzed were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. If there was difference with statistical significance, it was analyzed in pair using Scheffé's method.

The results of the research were as follows:

1) In overall, personnel's opinions towards development in healthy city of Khon Kaen Municipality were at the high level. When considered each aspect, it also was at the high level. While arranging from high mean to low mean, we found aspect of management administration, aspect of society, aspect of physical and environmental, and aspect of economy respectively.

2) The samples with different education and working experiences had different opinions towards development in healthy city of Khon Kaen Municipality, Khon Kaen province at a

statistically significant level of .05. Meanwhile, those with different sex and age had no different opinions towards development in healthy city of Khon Kaen Municipality, Khon Kaen province.

3) Important suggestions on problems and ways to solve were as follows; 1) aspect of society; problems was robbery hence Khon Kaen Municipality should support people to live happily and safe life, 2) aspect of economy; staffs of Khon Kaen Municipality were lack of different welfare hence it should provide welfare in different aspect throughout, 3) aspect of physical and environmental; electricity system along the roads and public places was not enough causing poor light hence electricity should be placed along the roads and public places to have good light, and 4) aspect of management administration; equality was within organization hence it should have equivalence and be fair to all sides.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณสถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานและคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และแนวทางการเขียนสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรอัมรินทร์ พรหมเกิด อาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.ชวลิต ไหลรินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ และสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ได้สารนิพนธ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สำเร็จ จันทรสุวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ บัวสุข และ นายพีระพล พัฒนพีระเดช ผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ขอกราบขอบพระคุณท่านนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น นายพีระพล พัฒนพีระเดช ที่อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย ทำให้งานวิจัยสำเร็จ และมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ขอขอบคุณอาจารย์เอกชาติ สุขเสน ที่กรุณาให้คำแนะนำ และสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และเป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยม

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่ได้ช่วยเหลือและติดต่อประสานงานให้ตลอดมา รวมถึงบุคลากรห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้า

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ที่ได้อบรม สั่งสอน เลี้ยงดู สนับสนุนให้การศึกษา ผู้วิจัยตั้งแต่วัยเยาว์ และขอขอบพระคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ร่วมรุ่นที่ให้กำลังใจและขอขอบพระคุณอีกหลาย ๆ ท่านที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ แต่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ส่งเสริมให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี หากมีข้อผิดพลาดและบกพร่องประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพื่อปรับปรุงต่อไป

ช่อผกา เกื้อทองสี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา	17
2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	19
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	23
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับเมือง	26
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่	29
2.7 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล	49

2.8 เทศบาลนครขอนแก่น	56
2.9 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	67
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	72
2.11 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	82
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	84
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	84
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	85
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	88
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	89
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	89
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	90
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล	91
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	92
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	93
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	95
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	100
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	122
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	126
5.1 สรุปผลการวิจัย	127

5.2 อภิปรายผลการวิจัย	130
5.3 ข้อเสนอแนะ	138
บรรณานุกรม	141
ภาคผนวก	145
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	146
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	155
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	158
ภาคผนวก ง แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	159
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	165
ภาคผนวก ฉ คำสัมภาษณ์ที่แอลฟา	167
ประวัติผู้วิจัย	169

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแยกตามตำแหน่ง เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย	86
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละ ของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ	93
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละ ของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ	93
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละ ของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา	94
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	94
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม	95
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม	96
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ	97
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม	98
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ	99

ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามเพศ	100
ตารางที่ 4.11	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามเพศ	100
ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามเพศ	101
ตารางที่ 4.13	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคมจำแนกตามเพศ	101
ตารางที่ 4.14	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามเพศ	102
ตารางที่ 4.15	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามเพศ	102
ตารางที่ 4.16	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเพศ	102
ตารางที่ 4.17	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเพศ	102
ตารางที่ 4.18	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามเพศ	103
ตารางที่ 4.19	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามเพศ	103
ตารางที่ 4.20	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามอายุ	104

ตารางที่ 4.21	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนคร ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามอายุ	104
ตารางที่ 4.22	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนา เมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตาม อายุ	105
ตารางที่ 4.23	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนคร ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามอายุ	105
ตารางที่ 4.24	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนา เมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนก ตามอายุ	106
ตารางที่ 4.25	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนคร ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอายุ	106
ตารางที่ 4.26	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนา เมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและ สิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุ	107
ตารางที่ 4.27	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนคร ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุ	107
ตารางที่ 4.28	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนา เมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามอายุ	108
ตารางที่ 4.29	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนคร ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามอายุ	108
ตารางที่ 4.30	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนา เมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตาม ระดับการศึกษา	109
ตารางที่ 4.31	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	109

ตารางที่ 4.32	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนา เมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนก ตามระดับการศึกษา	110
ตารางที่ 4.33	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามระดับการศึกษา	110
ตารางที่ 4.34	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นของพนักงาน เทศบาลนครขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นด้านสังคม ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffé's Method)	111
ตารางที่ 4.35	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนา เมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนก ตามระดับการศึกษา	112
ตารางที่ 4.36	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามระดับการศึกษา	112
ตารางที่ 4.37	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนา เมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและ สิ่งแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษา	113
ตารางที่ 4.38	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษา	113
ตารางที่ 4.39	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนา เมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหาร จัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา	114
ตารางที่ 4.40	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา	114
ตารางที่ 4.41	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นของพนักงาน เทศบาลนครขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นด้านการบริหารจัดการ ที่มีระดับการศึกษาต่างแตกต่างกัน ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffé's Method)	115

ตารางที่ 4.42	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	116
ตารางที่ 4.43	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	116
ตารางที่ 4.44	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	117
ตารางที่ 4.45	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	117
ตารางที่ 4.46	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	118
ตารางที่ 4.47	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	118
ตารางที่ 4.48	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	119
ตารางที่ 4.49	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	119
ตารางที่ 4.50	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	120
ตารางที่ 4.51	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	120

ตารางที่ 4.52	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นด้านการบริหารจัดการ ที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างแตกต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method)	121
ตารางที่ 4.53	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม	122
ตารางที่ 4.54	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ	123
ตารางที่ 4.55	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม	124
ตารางที่ 4.56	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ	125

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 2.1	ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน	62
แผนภาพที่ 2.2	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	83

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐกำลังเผชิญกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์และปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ เช่น สังคมตกอยู่ในสภาวะการแข่งขัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้สภาวะแวดล้อมเสื่อมโทรมลง จนกลายเป็นวิกฤติการณ์ที่ส่งผลกระทบในด้านลบ ต่อชีวิตความเป็นอยู่และสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาจราจร ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด พฤติกรรมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ สังคมหย่อนยานขาดศีลธรรม ไม่มีระเบียบวินัย การประกอบอาชีพที่มุ่งประโยชน์ส่วนตน เอารัดเอาเปรียบ รวมถึงวิถีชีวิตและค่านิยมอันดั้งเดิมเริ่มลดน้อยถอยลง ส่งผลให้สภาวะแวดล้อมเสื่อมโทรมลง จนกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพ และบั่นทอนคุณภาพชีวิตประชาชน จากวิกฤติการณ์ดังกล่าว องค์การอนามัยโลกจึงได้นำแนวคิดเรื่อง “เมืองน่าอยู่” (Healthy cities)¹ มาใช้ในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่เป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในเมืองและชนบท โดยมีเป้าหมายเพื่อทำให้ประชาชนทุกระดับทั้งผู้มีฐานะดี คนชั้นกลาง ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส สามารถจะมีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยในเมืองหรือชุมชนที่น่าอยู่ อย่างเท่าเทียมกัน ด้วยความสงบสุข สะดวกสบาย สะอาดถูกสุขลักษณะ และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ในทางการปฏิบัติต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับชุมชน แต่ก็เน้นการใช้ประโยชน์ขององค์กรกลไกที่มีอยู่เดิม และปรับปรุงบริหารจัดการงบประมาณให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่น และสิ่งสำคัญที่สุดคือการสร้างจิตสำนึกและจิตวิญญาณของการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคี ในการพัฒนาร่วมแรง ร่วมใจ สมัคคีสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อพัฒนาเมืองและชุมชนของตนให้น่าอยู่ น่าอาศัย อย่างยั่งยืน กระบวนการเมืองน่าอยู่ จึงถูกนำมา

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ, (อค์สำเนา) , 2543, หน้า 25.

เป็นกลยุทธ์ในการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ดีขึ้น โดยเริ่มจากการมีวิสัยทัศน์ การตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินงานของภาครัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง ยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ให้การทำงานเกิดประสิทธิผล มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า เปิดเผย โปร่งใส และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยนำแนวคิดในเรื่องของการบริหารภาครัฐแนวใหม่ในการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น มาปรับใช้ เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเมืองนำอยู่เข้ามาสู่ประเทศไทยในปี พ.ศ.2537 ซึ่งเป็นผลมาจากการสัมมนาร่วมกันระหว่างคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสหประชาชาติภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (ESCAP) กับรัฐบาลไทย ในเรื่องการพัฒนาเมือง ณ กรุงเทพมหานคร ความเคลื่อนไหวในเรื่องเมืองนำอยู่จึงได้เกิดขึ้นตามลำดับในปีพ.ศ.2540 ด้วยการสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลก ความเคลื่อนไหวดังกล่าวประกอบกับแนวคิดการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืนตามแนวทาง Local Agenda 21 มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นกรณีตัวอย่าง และผลักดันให้เกิดความสนใจและการเคลื่อนไหวในการพัฒนาเมืองตามแนวคิด “เมืองนำอยู่” ในเทศบาลต่างๆอย่างกว้างขวางทั่วประเทศและสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้เริ่มดำเนินการรณรงค์การพัฒนาเมืองนำอยู่ อย่างจริงจังในปี พ.ศ.2544² ตามแนวคิดที่สอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก ในการพัฒนาเมืองตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-7 ซึ่งรัฐเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เมื่อมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศ และเป็นแผนปฏิรูปความคิดและคุณค่าใหม่ของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมได้เน้นการพัฒนาที่คนเป็นศูนย์กลาง จึงได้ปรับกระบวนการทัศน์ จากชุมชนถูกพัฒนา เป็นชุมชนร่วมพัฒนาให้ความสำคัญกับบทบาทชุมชนให้มีส่วนร่วมและมีบทบาทในกระบวนการพัฒนามากยิ่งขึ้น ต่อมาแผนพัฒนาฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 ได้บัญญัติ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญาในการพัฒนาควบคู่กับกระบวนการทัศน์การพัฒนาแบบบูรณาการองค์รวม พัฒนาและบริหารงานในทางสายกลางบนพื้นฐานคุณภาพเชิงพลวัต พัฒนาที่เชื่อมโยงทุกมิติของการการพัฒนาแบบบูรณาการ ทั้งตัวคน เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมืองให้เกิดความสมดุล ระหว่างมิติทางวัตถุกับมิติทางจิตใจของคนในชาติสามารถพึ่งตนเองได้และสามารถแข่งขันในเวทีโลก นำไปสู่การพัฒนาเมืองให้หน้าอยู่

เทศบาลนครขอนแก่น เป็นองค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ ของจังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ 46 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 28,750 ไร่ อยู่ในระดับความสูงประมาณ 155-160 เมตรจาก

²สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย, (อัคราณา), 2546, หน้า 4.

ระดับน้ำทะเล³ มีภารกิจและบทบาทในการบริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่นให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ ท่ามกลางกระแสสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน ภายใต้ต้นนโยบายบริหารงานของคณะผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่น ที่จะนำพาเทศบาลนครขอนแก่น ก้าวไปสู่องค์กรธรรมาภิบาล ซึ่งปัจจุบันเทศบาลนครขอนแก่นได้เปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด มีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ศูนย์กลางภูมิภาค ศูนย์กลางด้านคมนาคม เชื่อมโยงเส้นทางเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก(EWEC)⁴ ขอนแก่นมีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เข้ามาลงทุน อาทิ โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตเหล็กเปียร์ โรงงานผลิตกระดาษ เป็นเมืองแห่งการศึกษา การคมนาคม การอุตสาหกรรม การพานิชยกรรม การปกครอง การสาธารณสุขเป็นต้น จากความเจริญที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน จึงมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นรวมทั้งประชากรแฝงเข้ามาทำงานในเขตเทศบาลนครขอนแก่นเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เมืองทำหน้าที่รองรับผู้คนจากทั่วทุกสารทิศที่เข้ามาอยู่อาศัย ด้วยจุดประสงค์แตกต่างกัน เมืองจึงจำเป็นต้องรองรับผลพวงจากการเพิ่มขึ้นของผู้คนที่หลั่งไหลเข้ามาด้วย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขาดการจัดระเบียบ ความเรียบร้อยของบ้านเมือง ทำให้เกิดปัญหาด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการส่งผลให้เทศบาลนครขอนแก่นเป็นเมืองที่ขาดความเป็นระเบียบ แออัด และไม่น่าอยู่

การทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จะประสบความสำเร็จและเป็นการพัฒนาเมืองน่าอยู่ได้นั้น มิใช่เป็นการจัดทำแผนงาน โครงการ แล้วจัดงบประมาณไปสนับสนุนในพื้นที่เท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ หน่วยงานเอกชน สื่อมวลชน ประชาสังคม สถาบันต่างๆ และชุมชน ซึ่งมีประชาชนทุกคนในพื้นที่จะต้องเข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ และเป็นกระบวนการที่พัฒนามีวิสัยทัศน์ร่วมกัน สามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลง ที่ก่อให้เกิดผลดีต่อเมืองและชุมชนในอนาคต โดยมีองค์กรส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรรับผิดชอบหลักในการดำเนินงาน จึงจะทำให้การพัฒนาเมืองน่าอยู่ประสบความสำเร็จและยั่งยืนได้

ด้วยเหตุผลที่แสดงความเป็นมา ความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น และเพื่อให้การบริหารการปกครองท้องถิ่นดำเนินการได้ผลดีตามแผนมหาดไทยแม่บท ฉบับที่ 4 พ.ศ.2530-2534 ได้มีนโยบายที่ประสงค์ให้ประชาชนในเขตเทศบาลได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง และมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆของท้องถิ่นของตน ตลอดจนเป็นการ

³แผนพัฒนาสามปีเทศบาลนครขอนแก่น (พ.ศ.2555-2557), ฉบับที่324, 2554, หน้า 15.

⁴www.Thaiфта.com/thaiфта/portals/o/GMS_Corridor.pdf, เส้นทาง EWEC (East-west Economic Corridor) แนวระเบียงตะวันออก-ตะวันตก ,25/08/2554, 13.42 , หน้า 13.

ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นกับเทศบาล ประกอบกับผู้วิจัยเป็นพนักงานอยู่ในเทศบาลนครขอนแก่น จึงมองเห็นว่าเป็นความจำเป็นในการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ หากปล่อยทิ้งไว้จะเป็นปัญหาหนักในอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ทั้งในวิชาการและทางปฏิบัติต่อหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 พนักงานเทศบาล ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

1.3.2 พนักงานเทศบาล ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

1.3.3 พนักงานเทศบาล ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

1.3.4 พนักงานเทศบาล ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 1,013 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต่อ การพัฒนาเมืองนำอยู่ ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม 4) ด้านการบริหารจัดการ

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ทำให้ทราบความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.5.2 ทำให้ทราบผลของการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาเมืองนำอยู่ ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลวิจัยไปใช้ในแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่ ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองนำอยู่ต่อไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกของบุคคล เพื่อแสดงถึงทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิดจะแสดงว่าจากพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล แต่การแสดงความคิดเห็นนั้น มักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นสิ่งหนึ่ง ที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

พนักงานเทศบาล หมายถึง พนักงานส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

การพัฒนา หมายถึง การทำให้ดีขึ้นจากที่เคยเป็นมาโดยอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงกว่า เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติและการกระทำอย่างต่อเนื่อง ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการตามแผนและติดตามประเมินผลและนำมาปรับแก้เมื่อเกิดปัญหาเพื่อให้เกิดผลดีใกล้เคียงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เป็นการเปลี่ยนแปลงโดยมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้า เพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ทันสมัย

การบริหาร หมายถึง กระบวนการจัดการที่ทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ โดยอาศัยหลักในการกำหนดสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีระเบียบแบบแผน เน้นความร่วมมือกันระหว่างผู้ปฏิบัติกับผู้บริหาร การตัดสินใจของผู้บริหารต้องคำนึงถึงเหตุผล รวมถึงการเลือกใช้คนตามความรู้ความสามารถ รวมถึงผลตอบแทนที่เป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความมั่นคงให้กับผู้ปฏิบัติงาน

เทศบาลนคร หมายถึง หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล และราชการส่วนท้องถิ่น ในที่นี้หมายถึง เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

เมืองน่าอยู่ หมายถึง เมืองที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี เมืองที่มีการจราจรดี เมืองที่มีภาวะมลพิษน้อยที่สุด ยังรวมถึงเมืองที่ประชาชนมีสุขภาพร่างกายและจิตใจมั่นคงแข็งแรง การมีงานทำและรายได้ที่เพียงพอต่อการครองชีพ สภาพสังคมที่สงบสุข รวมทั้งการมีระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่มั่นคง โดยมีประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆ โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามความสำเร็จ ภายใต้การสนับสนุนร่วมมือ ร่วมใจอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากส่วนราชการและองค์กรต่างๆ เพื่อรักษาความเป็นเมืองน่าอยู่ให้มีความยั่งยืนคงอยู่ตลอดไป

การพัฒนาเมืองน่าอยู่ หมายถึง กระบวนการพัฒนาที่เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

การพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรอย่างมีแบบแผน เพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงขององค์กรที่เติบโตตลอดเวลา ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

ด้านสังคม หมายถึง การพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนเกี่ยวกับการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส การสาธารณสุขและบริการสาธารณะ การดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การแก้ปัญหาอาชญากรรม การเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน การเปิดช่องทางให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวางและรวดเร็วและทั่วถึง

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมและอาชีพเพื่อพัฒนารายได้ให้กับประชาชน การเปิดโอกาสสร้างบรรยากาศที่ดี สำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนให้ประชาชนผานพลังระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนมีงานทำและมีการประกอบสัมมาอาชีพที่ดี

ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การพัฒนาเมืองน่าอยู่ เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค มีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจนและมีการวางแผนจัดบริการโครงสร้างพื้นฐานได้ทันต่อความต้องการของประชาชน มีระบบคมนาคมขนส่งที่สะดวกปลอดภัย

และไม่สิ้นเปลือง มีระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบป้องกันน้ำท่วม กำจัดขยะอย่างเหมาะสม รวมถึงการประชาสัมพันธ์ การรณรงค์และการสร้างความร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนน่าอยู่ ส่งเสริมโอกาสการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งในกระบวนการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

ด้านการบริหารจัดการ คือ การพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เกี่ยวกับความโปร่งใส เป็นธรรม และยุติธรรม มีประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอนและมีนโยบายที่ส่งเสริมเศรษฐกิจให้มีรากฐานที่เข้มแข็ง

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ เพศชายและเพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 4 ช่วงอายุ คือ ช่วง 18 -30 ปี , ช่วง 31-40 ปี , ช่วง 41-50 ปี , และช่วง 51 ปี ขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับประถมศึกษา 2) ระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า 3) ระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า 4) ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติ ที่เกิดจากการประกอบอาชีพ จากประสบการณ์การทำงาน ที่สะท้อนถึงกระบวนการทำงานและการพัฒนาอาชีพ การฝึกอาชีพ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการดำรงชีวิต และศึกษาเรียนรู้ จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็นประสบการณ์ในการทำงานในเทศบาลนครขอนแก่น 5 ระดับ ดังนี้ 1) 1-10ปี 2) 11-20ปี 3) 21-30ปี 4) 31-40 ปี 5) 41ปีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษา แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
- 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับเมือง
- 2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่
- 2.7 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล
- 2.8 เทศบาลนครขอนแก่น
- 2.9 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.11 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา การกำหนดแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากสำนักต่างๆมากมาย จนเป็นผลให้ทฤษฎีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้นก็คือ กรอบแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ทศวรรษ 1950 จนถึงทศวรรษ 1980 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสังคมหรือประเทศใดๆให้บรรลุตามแผนและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในการพัฒนาประเทศใดประเทศหนึ่งนั้น มิใช่จะพัฒนาไปตามธรรมชาติหรือโดยไร้ทิศทางแต่การพัฒนาประเทศนั้นจะต้องพัฒนาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง (Development Process) และมีกรอบแนวคิดทฤษฎีเป็นแนวทางในการพัฒนา ซึ่งตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาได้มีนักวิชาการหลากหลายกลุ่มหลายสำนักได้พยายามเสนอทฤษฎีในการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศต่างๆได้พิสูจน์ว่า

ทฤษฎีดังกล่าวก็นำไปใช้ในประเศนั้นๆแล้วได้ผลดีจริงหรือไม่ในที่นี้ใครขอเสนอทฤษฎีการพัฒนาที่สำคัญ 3 ทฤษฎี¹ ดังนี้คือ

1. ทฤษฎีภาวะทันสมัย (Modernization Theory)

ทฤษฎีภาวะทันสมัย เป็นทฤษฎีการพัฒนาที่รุ่งโรจน์มากและถูกนำไปประยุกต์ใช้ในประเศด้อยพัฒนาอย่างกว้างขวางในราวปลายทศวรรษที่ 1950-1960 จุดกำเนิดของทฤษฎีมาจากความสำเร็จในการพัฒนาของกลุ่มยุโรปตะวันตกหลังสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งยึดแนวทางการพัฒนาแบบทุนนิยม (Capitalism) หรือเน้นการค้าเสรีทางเศรษฐกิจแบบเสรี ซึ่งกลายเป็นแนวความคิดกระแสหลักที่สำคัญมากในยุคนั้น นักทฤษฎีที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวความคิดและทฤษฎีภาวะทันสมัยคือ ดับบลิวโรสโทว์ (W. Rostow) ซึ่งได้เสนอแนวคิดในการสร้างความเจริญเติบโตตามลำดับขั้น (stages of growth) 5 ขั้นได้แก่

ขั้นที่หนึ่ง เป็นจุดเริ่มต้นจากสภาพสังคมแบบดั้งเดิม

ขั้นที่สอง เป็นการเตรียมตัวเพื่อก้าวทะยานไปข้างหน้า

ขั้นที่สาม เป็นการก้าวทะยานไปสู่การเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

ขั้นที่สี่ เป็นการบรรลุสู่ภาวะที่เจริญเติบโตอย่างเต็มที่

ขั้นที่ห้า เป็นการเจริญสูงสุดของสังคมการพัฒนา

ตามแนวความคิดของทฤษฎีภาวะทันสมัยนั้นสามารถพิจารณาได้จากจุดมุ่งหมายและกระบวนการดังต่อไปนี้

1.1 จุดมุ่งหมายของการพัฒนาตามแนวคิดของทฤษฎีภาวะทันสมัย

จุดมุ่งหมายหลักคือการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นหลักซึ่งต้องอาศัยการพัฒนาชุมชนเมืองและการเสริมสร้างความก้าวหน้าของระบบตลาดมาสนับสนุนซึ่งยุทธศาสตร์นี้จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) เพิ่มขึ้นในอัตราที่แน่นอนและรวดเร็วกว่าการเพิ่มของประชากรเป็นผลให้ระดับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในแต่ละปีเพิ่มสูงตามไปด้วย และผลของความเจริญเติบโตจะค่อยๆแพร่กระจายจากภาคอุตสาหกรรมไปสู่ภาคการผลิตอื่นๆและจากเมืองไปสู่ชนบทตามแนวคิดของ Adam Smith เกี่ยวกับทฤษฎีการแพร่กระจาย (Trickle Down) ทำให้ความทันสมัยทางเศรษฐกิจและสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและทั่วถึงกัน

¹ปกรณั ปรียากร, Public Administration Program, (ม.ป.ป.), หน้า 25

1.2 กระบวนการพัฒนาตามแนวคิดของทฤษฎีภาวะทันสมัย

ความสำเร็จของการพัฒนาตามทฤษฎีภาวะทันสมัยจะบรรลุตามจุดมุ่งหมายข้างต้นได้นั้นจะต้องอาศัยกระบวนการที่เกิดจากบทบาทของสถาบันทางการเมืองสถาบันทางการบริหารและสถาบันอื่นๆดังต่อไปนี้

1.2.1 รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐจะเข้ามามีบทบาทในการกำหนดแผนพัฒนาซึ่งมีลักษณะเป็นการวางแผนจากส่วนกลาง (Top - Down Planning) เพื่อจัดทำโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infra Structure) อันได้แก่การคมนาคมการพลังงานการชลประทาน เป็นต้น

1.2.2 การจัดตั้งสถาบันต่างๆทั้งสถาบันทางด้านการเมือง สถาบันทางด้านสังคมและสถาบันทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนเร่งรัดการพัฒนาเช่นพรรคการเมืองกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ (Interest Group)

1.2.3 การขยายตัวของเมืองและบริการสาธารณะในเขตชุมชนเมืองทั้งเมืองหลวงและเมืองหลัก

1.2.4 การให้บริการแก่สังคมชนบทในรูปแบบต่างๆเช่นการให้บริการทางการศึกษาด้านสาธารณสุขให้มากขึ้น

จากแนวคิดทฤษฎีภาวะทันสมัยนี้ได้ถูกประยุกต์ใช้ในประเทศกำลังพัฒนาโดยการวางแผนทางการพัฒนาประเทศที่คล้ายคลึงกันดังนี้ คือ การเน้นการสร้างเศรษฐกิจเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) การสร้างความเจริญเฉพาะในเขตเมืองและเมืองหลวงส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศหน่วยงานของรัฐมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการพัฒนาและมีการยอมรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศทั้งในรูปแบบของการให้เปล่าและการมีเงื่อนไขผูกพันจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาตามทฤษฎีภาวะทันสมัยชี้ให้เห็นว่าพื้นฐานอุดมการณ์ของทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนหลักของการพัฒนาแบบทุนนิยม (Capitalist Development) และการสร้างระบอบประชาธิปไตยเป็นสำคัญผลที่ตามก็คือประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลายได้เข้ามามีส่วนร่วมในเศรษฐกิจโลกและเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของระบบทุนนิยมโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

1.3 จุดเน้นของทฤษฎีภาวะทันสมัยสรุปได้ดังนี้คือ

1.3.1 เน้นการสร้างเศรษฐกิจเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญโดยอาศัยอุตสาหกรรมเป็นตัวนำในการพัฒนาเช่นเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เป็นต้น

1.3.2 เน้นบทบาทของรัฐในการวางแผนจากส่วนกลาง (Top - down Planning) ทั้งนี้เพื่อให้มีการตัดสินใจจากผู้มีอำนาจหรือผู้บริหารอย่างรวดเร็วและการพัฒนาเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลหรือนำประเทศ

1.3.3 เน้นพัฒนาสังคมเมือง (Urbanization) โดยสร้างสังคมเมืองให้ทันสมัยอาทิ เน้นโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมโดยคาดหวังว่า ถ้าพัฒนาสังคมเมืองให้เจริญก้าวหน้าแล้วผลของการพัฒนาจะแพร่กระจาย (Trickle . down) ไปสู่สังคมชนบทอย่างทั่วถึงกัน

1.3.4 เน้นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยทั้งนี้เพราะทฤษฎีนี้เน้นการพัฒนา อุตสาหกรรม

ดังนั้นจึงต้องใช้เครื่องจักรกลที่ทันสมัยมาช่วยในการผลิตผลที่ตามมาคือการเป็นหนี้สิน ประเทศที่พัฒนาแล้วเพราะประเทศที่ด้อยพัฒนามักไม่สามารถวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นมิใช้ได้เอง นอกจากนั้นยังทำให้เกิดปัญหาการว่างงานในสังคมตามมาอีกด้วย

1.3.5 เน้นการใช้ทุนเข้มข้นจากภายนอกประเทศคือประเทศที่เน้นพัฒนา อุตสาหกรรม ถ้าเป็นประเทศที่ร่ำรวยก็จะไม่เกิดผลกระทบมากนัก แต่สำหรับประเทศด้อยพัฒนา หรือประเทศกำลังพัฒนาซึ่งยากจนเมื่อเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมและเร่งการเติบโตทางเศรษฐกิจจึง ต้องก่อหนี้สาธารณะหรือกู้ยืมเงินทุนจากต่างประเทศ

1.3.6 ขอมรับการช่วยเหลือจากต่างประเทศทั้งในรูปการให้เปล่าการลงทุน การมีเงื่อนไขผูกพันการช่วยเหลือทางวิชาการซึ่งบางครั้งทำให้ประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลายต้อง พึ่งพาหรือกลายเป็นอาณานิคมทางเศรษฐกิจกับประเทศที่พัฒนาแล้วโดยไม่เจตนา

1.3.7 การวัดผลการพัฒนาตามทฤษฎีภาวะทันสมัยนี้จะยึดรายได้ประชาชาติและ รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรเป็นหลัก

2. ทฤษฎีพึ่งพา (Dependency Theory)

ในทศวรรษที่ 1960 ได้มีนักวิชาการสายยุโรปเช่น กุนนาร์ ไมด์คัลด์ (Gunnar Myrdal) , ดัดเลย์ ซีเยร์ (Duley Seer) , พอลสทริทเทิน (PualStreeten) ได้คัดค้านแนวความคิดทฤษฎีภาวะทันสมัยโดยเสนอว่าแนวความคิดดังกล่าวไม่สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในประเทศโลกที่ 3 ได้ นอกจากนี้นักวิชาการสายลาตินอเมริกาอาทิ Frank , Cardose , Doossantos ได้เสนอว่า ทฤษฎีภาวะทันสมัยไม่หรือที่เรียกว่า รายกระจุกแต่จนกระจาย เขาจึงต่อต้านทฤษฎีภาวะทันสมัยมากและได้ เสนอแนวความคิดทฤษฎีพึ่งพาเอาไว้ดังนี้คือ

2.1 เขามองว่าถ้าพัฒนาตามทฤษฎีภาวะทันสมัยประเทศตะวันตกที่เจริญจะเป็นศูนย์กลาง ทุกอย่างในขณะที่ประเทศด้อยพัฒนาจะเป็นบริวารหรือต้องพึ่งพาทายนอกอยู่ตลอดเวลา

2.2 เขาเห็นว่าควรมีการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมเสียใหม่เพื่อที่จะนำไปสู่การกระจายผลของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

2.3 กระบวนการที่สามารถกระทำได้คือการลดการพึ่งพาจากภายนอกและการที่ประเทศพยายามเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองให้มากขึ้นแต่ทฤษฎีพึ่งพานักวิชาการมิได้เสนอแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนหรือเป็นรูปธรรมนัก จึงทำให้มีการปฏิเสธแนวทางการพัฒนาแบบดั้งเดิมและนำไปสู่แนวทางการพัฒนาทฤษฎีใหม่ที่เน้นการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานต่อไป

3. ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน (Basic Needs Theory)

แนวความคิดของนักวิชาการกลุ่มองค์การกรรมกรระหว่างประเทศ (ILO = International Labour Organization) ได้เสนอกฤษฎีในการพัฒนาใหม่โดยคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานและความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์และการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาเหตุผลที่มาของทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานก็คือ

3.1 เป็นข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาความล้มเหลวของทฤษฎีภาวะความทันสมัย

3.2 องค์การสหประชาชาติเรียกร้องให้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐานเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา

3.3 ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของนักทฤษฎีพึ่งพาบางกลุ่ม

ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานได้รับอิทธิพลจากนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านอาทิ ดัดเลย์ ซีเยอร์ (Duley Seer) พอลสทริทเทิน (Pual Streeten), กุन्नาร์ ไมค์ดัล (Gunnar Myrdal) โดยได้โต้ตอบแนวความคิดของทฤษฎีภาวะทันสมัยด้วยการเรียกร้องให้มีการดำเนินการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเงื่อนไขทางสังคมและการจัดเตรียมสถาบันต่างๆก่อนการพัฒนา ซึ่งในเวลาต่อมาองค์การกรรมกรระหว่างประเทศ (ILO) ได้ทำการวิจัยและเสนอผลต่อที่ประชุมสมัชชาว่าด้วยการจ้างงานของโลกที่กรุงเจนีวาประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อปีพ.ศ.2519 ว่าด้วยแนวทางหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาแนวใหม่ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาอย่างจริงจังนอกจากนั้นยังให้คำนิยามเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐาน การระดมทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อบรรลุถึงความสำเร็จที่ต้องการ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานนั้นเป็นทฤษฎีทางสายกลางระหว่างทฤษฎีภาวะทันสมัยและทฤษฎีพึ่งพาที่เสนอมิติใหม่ในการวางแผนพัฒนา จากกรอบความคิดในการวางแผนจากส่วนกลางไปสู่การวางแผนจากระดับล่าง (bottom - up planning) ขึ้นมาสำหรับความต้องการความจำเป็นขั้นพื้นฐานแต่ละประเทศมีความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นประเทศต่างๆจึงควรกำหนดความจำเป็นขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์และความเหมาะสมของประเทศตนเช่นประเทศไทยก็ได้มีการกำหนดเกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐานไว้ 8 ประการหรือที่เรียกว่า จปฐ 8 ประการ ในที่นี้จะได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายและกระบวนการพัฒนาของทฤษฎีความ

จำเป็นพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ได้ดียิ่งขึ้นและสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม

ความจำเป็นพื้นฐานหรือจปฐ. (Basic Minimum Needs) หมายถึงความต้องการระดับพื้นฐานในการดำรงชีวิตของบุคคลและสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆซึ่งแต่ละประเทศก็จะกำหนดความจำเป็นพื้นฐานที่แตกต่างกัน

จุดเน้นที่สำคัญของทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน

1. เน้นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการที่จำเป็นพื้นฐานของประชาชน
2. เน้นการกระจายอำนาจ (Decentralization) และการกระจายความเจริญไปยังพื้นที่เป้าหมายอย่างทั่วถึง
3. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตรกรรมและพื้นที่ชนบทมาก
4. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology)
5. เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ของประเทศ
6. เน้นการพัฒนาทุกๆด้านไปพร้อมๆกันแบบบูรณาการ (Integration) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. สนับสนุนการใช้แรงงานและทุนภายในประเทศ (Labour & Capital)
8. เน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ของประชาชนในชุมชน

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาตามทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน

ทฤษฎีนี้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ว่า เป็นการใช้ความพยายามเพื่อดำเนินการพัฒนาไปสู่การตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งความจำเป็นขั้นพื้นฐานเหล่านี้กำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาว่าสถานภาพปัจจุบันของประชากรมีเป้าหมายเป็นอย่างไรกับคำนึงถึงเกณฑ์ความเป็นไปได้ในทางวิชาการและสถานะการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ระดับความจำเป็นพื้นฐานของตนเองความจำเป็นขั้นพื้นฐานในที่นี้จะรวมถึงความจำเป็นทั้งในทางวัตถุและความจำเป็นในทางจิตใจด้วย

กระบวนการในการพัฒนาตามทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานในทางทฤษฎีมีข้อพิจารณาที่สำคัญที่ควรศึกษาและทำความเข้าใจอยู่สองด้านคือด้านกระบวนการวางแผนและด้านการกำหนดเนื้อหาสำคัญที่ควรมุ่งเน้น

1. กระบวนการในการวางแผนพัฒนา สำหรับกระบวนการในการวางแผนพัฒนาตามทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานนี้เน้นสาระสำคัญคือนักวางแผนต้องคำนึงถึงความสำคัญในการคัดเลือกโครงการที่จะตอบสนองต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่กำหนดขึ้นและโครงการที่ตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานถือว่ามึระดับเร่งด่วนสูงสุดที่จะต้องเน้นบริการแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจนแน่นอน

นอกจากนั้นการกระจายอำนาจในการวางแผนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความจำเป็นขึ้นพื้นฐานเพราะเป็นหมายสูงสุดที่ต้องการในระยะยาวคือการที่ประชาชนในชุมชนต่างๆสามารถพึ่งตนเองได้ตลอดไป

2. **เนื้อหาสำคัญที่ควรมุ่งเน้นในการวางแผน** เนื้อหาสำคัญที่มุ่งเน้นในการวางแผนของ ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน คือ การเปลี่ยนแปลงวิธีการกระจายรายได้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง การผลิตและการค้าตลอดจนการกระจายอำนาจให้แก่ละชุมชนแต่ละพื้นที่ได้เสนอปัญหาและความต้องการขึ้นมาแล้วคัดเลือกโครงการที่สามารถตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานมากที่สุดนั้น คือต้องมีการปรับโครงสร้างการบริหารของรัฐ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นและเข้าถึงบริการด้านต่างๆของรัฐ โดยอาศัยระบบการบริหารที่ดี ให้ความสำคัญกับภาคชนบทและสาขาเกษตรกรรมมากขึ้น เพราะประชาชนส่วนใหญ่ในชนบทยังมีฐานะยากจนตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำ จึงควรมีการพัฒนากระบวนการผลิตและปัจจัยการผลิตในชนบทให้ดีขึ้น เพราะแนวคิดในเรื่องการพัฒนานั้นมีความเชื่อว่า ถ้าสามารถสร้างประชาชนในชนบทให้มีคุณภาพและเป็นฐานในการผลิตได้แล้วก็จะสามารถพัฒนาได้ง่าย นอกจากนี้ยังเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ประหยัด ง่ายต่อการใช้ เหมาะสมกับเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมและสภาพภูมิอากาศเพื่อให้ประเทศมีฐานเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่สามารถผลิตขึ้นเองได้และที่สำคัญต้องมีการพัฒนาแบบผสมผสานทุกๆด้านเพื่อให้เกิดดุลยภาพทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการบริการ

จากแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทั้ง 3 ทฤษฎีที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า จุดมุ่งหมายและกระบวนการการพัฒนาของทฤษฎีภาวะทันสมัยและทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานนั้น มีความชัดเจนมากกว่าทฤษฎีพึ่งพา โดยทฤษฎีภาวะทันสมัยจะเน้นในเรื่องของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมและพยายามเพิ่มรายได้ต่อหัวของประชากรให้มากขึ้น แต่ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน เน้นการพัฒนาทุกๆด้าน จะต้องผสมผสานกันอย่างมีดุลยภาพกล่าวโดยสรุป ทฤษฎีทั้ง 3 ต่างก็มีอิทธิพลต่อแนวคิดของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนามากโดยเฉพาะระยะแรกๆ การพัฒนาประเทศต่างๆจะยึดการพัฒนาตามแนวทฤษฎีภาวะทันสมัย แต่ในระยะหลังๆตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา หลายประเทศมีแนวโน้มหันมาใช้ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาประเทศแต่บางประเทศก็ใช้ทั้งสองทฤษฎีควบคู่กันไปเพียงแต่จะเน้นให้ความสำคัญทฤษฎีใดมากกว่ากันเท่านั้น

แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยนั้นได้นำเอาแนวคิดทฤษฎีของการพัฒนามาใช้เริ่มแรกในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504 - 2509) โดยในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 1 นี้เน้นทฤษฎีภาวะ

ทันสมัยมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมาก เช่นถนน เขื่อนไฟฟ้า ประปา โทรศัพท แหล่งน้ำ ฯลฯ เพื่อสนองต่อการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ มีการส่งเสริมการลงทุน ด้านอุตสาหกรรมจากต่างประเทศ เพื่อทำการผลิตทดแทนการนำเข้า โดยได้รับการช่วยเหลือด้าน เงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศมากขึ้น ผลที่ตามมาคือประเทศไทยต้องพึ่งพาต่างประเทศ เหล่านั้นมากขึ้น ทั้งเงินทุน เทคโนโลยี การค้า การตลาด และอุตสาหกรรม ภายในประเทศมี แนวโน้มถูกรอบงำจากนายทุนจากต่างประเทศและบริษัทข้ามชาติมากขึ้น เมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 ปรากฏว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) สูงขึ้นตามเป้าหมายเศรษฐกิจโดย ส่วนรวมเติบโตมากแต่สภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนยังไม่ดีขึ้น นั่นคือผลของ การพัฒนาตามทฤษฎีภาวะทันสมัยตกอยู่กับคนเพียงกระจุกเดียวคือคนที่ร่ำรวยก็ยังมีโอกาสร่ำรวย ยิ่งขึ้น แต่คนที่ยากจนกลับยิ่งยากจนลง สภาพการณ์ของการพัฒนาตามทฤษฎีนี้ ดำเนินเรื่อยมา ตลอดจนกระทั่งในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 นักวิชาการด้านการพัฒนาทั้งหลายได้เริ่มตระหนักถึงเรื่อง การพัฒนาในแนวใหม่เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างมากมาจากการพัฒนาตามแนวทฤษฎี ภาวะทันสมัยจึงได้มีการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ขึ้น โดยได้นำเอาแนวคิดทฤษฎีความจำเป็น พื้นฐานมาใช้เป็นแนวทาง โดยเน้นการพัฒนาในเขตชนบทยากจนมากขึ้นมีการกำหนดเกณฑ์ความ จำเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่ประชาชนควรจะบรรลุไว้ 8 ประการเรียกว่าจปฐ. 8 ก็ต้องมีอาหารดี มีที่ อยู่อาศัย มีการศึกษาและอนามัยดี มีครอบครัวปลอดภัย ได้ผลผลิตที่ดีไม่มีลูกมาก อยากร่วมพัฒนา และพาสู่คุณธรรม โดยเน้นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม คือให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการ พัฒนาทุกระดับและทุกขั้นตอน ตั้งแต่มีส่วนร่วมในการคิด หรือกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา ร่วมแก้ไขปัญหาหรือร่วมกระทำและร่วมรับผลประโยชน์จากกระบวนการพัฒนานั้นๆ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อันจะนำไปสู่ การพึ่งตนเองได้ในที่สุด

กล่าวโดยสรุปการพัฒนาของประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-4 นั้น การพัฒนา ประเทศ ยึดแนวคิดทฤษฎีภาวะทันสมัยมาก จนทำให้มีความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวมเร็ว มาก เมืองหลวงและเมืองใหญ่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมขยายตัวมาก แต่ผลของการพัฒนา นั้นมิได้แพร่กระจายไปสู่ชนบท หรือคนยากจนส่วนใหญ่ของประเทศอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม นั่น ก็คือ ยิ่งพัฒนาไปคนที่ร่ำรวยก็ยิ่งร่ำรวย คนที่ยากจนก็ยิ่งยากจนลง และมีจำนวนมากขึ้น จากการ พัฒนาที่ไม่สมดุลที่ผ่านมานั้นเอง จึงทำให้มีการนำเอาแนวความคิดและทฤษฎีการพัฒนาใหม่มา ประยุกต์ใช้ คือ ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน โดยนำมาประยุกต์ใช้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 เป็นต้นมา โดยเน้นที่คุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ได้มีนักวิชาการเช่น สมพิศ สุขแสน เห็นด้วยกับแนวคิดทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานแต่ก็มิได้ปฏิเสธทฤษฎีภาวะทันสมัย เพียงแต่เน้นว่าควรนำทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานมาใช้ให้มากขึ้นอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลทั้งด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการเมือง การผลิต การตลาด สิ่งแวดล้อม และการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมเพราะทรัพยากรบุคคลนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะเอื้อต่อการพัฒนาในด้านอื่น ๆ นั่นก็คือถ้าเราพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพดีแล้วเราจะสามารถนำบุคคลเหล่านั้นไปพัฒนาในด้านอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้นแต่ถ้าเราเน้นพัฒนาเฉพาะด้านวัตถุเพียงอย่างเดียวโดยไม่เน้นการพัฒนาบุคคล แล้วการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลเพื่อที่เขาได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถที่จะพึ่งตนเองได้นั้นนักพัฒนาทั้งหลายจะต้องมีกระบวนการในการพัฒนาและวิธีการในการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเข้ามาประยุกต์ใช้ในทุกขั้นตอน

จุดมุ่งหมายสูงสุดของการพัฒนาคือการพึ่งตนเอง

ความสำคัญของการพึ่งตนเอง

แนวคิดในการพัฒนาประเทศต่างๆทั่วโลกนั้น กล่าวว่าจุดมุ่งหมายอันเป็นความปรารถนาขั้นสูงสุดของการพัฒนาประเทศคือความต้องการที่จะยืนหยัดบนพื้นฐานอันเข้มแข็งของตนเอง ซึ่งเรียกกันในวงการพัฒนาว่าการพึ่งตนเอง (Self Reliance) ทั้งในระดับบุคคล ระดับชุมชน ระดับภูมิภาค และระดับชาติอันเป็นนัยสำคัญที่แสดงไว้อย่างชัดเจนทั้งในแนวคิดทฤษฎีพึ่งพาและทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน การพึ่งตนเองเป็นกลไกเชิงนามธรรมที่สำคัญยิ่งต่อการยกระดับจิตสำนึกและเพิ่มพูน ระดับความเชื่อมั่นของปัจเจกบุคคล กลุ่มคน และระบบสังคมที่มีต่อศักยภาพและความสามารถของตนในการกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เพื่อนำไปสู่ความมีอารยธรรมที่เพียบพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

การพึ่งตนเองไม่ได้หมายถึงการดำรงสถานะอยู่อย่างโดดเดี่ยวไม่เปิดประตูบ้านประตูเมืองติดต่อกับสัมพันธ์กับบ้านเมืองอื่น ตัวอย่างเช่นแม้จะยอมรับว่าการค้าเสรีทั้งในตลาดภายในหรือระหว่างประเทศเป็นเรื่องเพื่อฝืนเพราะนายทุนใหญ่หรือบริษัทข้ามชาติผูกขาดตัดตอนรวมทั้งกำหนดราคาตามอำเภอใจทางออกมิใช่เลิกผลิต เลิกค้า หรือเลิกบริโภคร แต่ควรจะเป็นการหาตลาดใหม่ ด้วยการสร้างพลังของการยืนหยัดร่วมกัน (Collective Self Reliance) ระหว่างพ่อค้ารายย่อยเพื่อหาคู่ค้าโดยการเข้าไปเกาะประตูบ้านน่าจะดีกว่า ซึ่งในปัจจุบันเราจะเริ่มพบความร่วมมือระหว่างภูมิภาคหรือระหว่างประเทศทางการค้า การวิจัย และการพัฒนาในด้านต่างๆ อีกประการหนึ่งการพึ่งตนเอง มิได้หมายความว่าถึงการตัดการช่วยเหลือจากภายนอกจนเหลือศูนย์ แต่ถ้าพิจารณาในเชิงสร้างสรรค์ การพึ่งตนเองหมายถึงการเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างเสถียรภาพเบื้องต้นของประเทศหนึ่งๆอันจะเป็นประโยชน์ต่อการก้าวรุดไปข้างหน้าไม่ว่าจะเป็นความ

ช่วยเหลือจากภายนอกหรือไม่ก็ตาม โดยไม่สุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบในผลประโยชน์อันพึงได้ของตนเองในระยะยาว

ดังนั้นสรุปได้ว่าการดำเนินยุทธศาสตร์ในการพึ่งตนเองน่าจะเป็นการคล้อยตามแนวคิดทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน ที่ว่าการหยั่งรากของการพึ่งตนเอง คือ การวางแผนพัฒนาที่สามารถกำหนดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่สามารถตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานทั้งในทางวัฒนธรรมและในทางคุณธรรมแก่มวลชนเสียก่อนแล้วจึงจะเติบโตอย่างกล้าแข็งและยั่งยืนต่อไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

2.2.1 ความหมายของการพัฒนา

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการพัฒนา ไว้ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่า หมายถึง การทำให้เจริญ ทำให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เจริญขึ้น²

ดาเนียล เลอร์เนอร์ (Daniel Lerner) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนา คือ การทันสมัยหรือความเจริญ ความทันสมัยเกิดจากการสื่อสารสมัยใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งเป็นตัวทำให้มีการปลูกฝังจินตภาพสมัยใหม่ ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวต่างๆอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม อันเป็นตัวนำความทันสมัยมาสู่สังคม³

ดำรง สุนทรสารทูลได้กล่าวไว้ว่า แนวทางของการพัฒนานั้นควรเป็นเรื่องของประชาชนที่เขารู้สึกว่าเขามีความต้องการ เขามีความพยายาม เขาร่วมมือกัน เขายืนยันแข็ง ให้เขาจับดันศักยภาพออกมาจากตัวเขาให้มากที่สุด⁴

ทะนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ ได้ให้ความหมายการพัฒนาว่า “การพัฒนา” เป็นยุทธวิธีและกระบวนการทำงานโดยมีการวางแผนล่วงหน้าที่จะใช้แบบของการกระทำหรือการติดต่อสื่อสาร

²ราชบัณฑิตยสถาน,พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542,(กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด,2546),หน้า 779.

³สัญญา สัญญาวิวัฒน์,ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม,(กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2540), หน้า 38.

⁴ดำรง สุนทรสารทูล, “การพัฒนาชนบทไทยในสายตานักปกครอง”,เทศาภิบาล,74,(3 มีนาคม 2522): 27.

แบบต่างๆเพื่อทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ขจัดความเหลื่อมล้ำสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรม การพัฒนาจะเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องไม่มีการสิ้นสุด⁵

อมร รักษาสัตย์ และ ชัตติยา วรรณสุต ได้ให้ความหมายของคำว่า “พัฒนาว่า หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบที่ทำการ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพ (Qualitative Changes) ส่วนการแปลงรูป (Transformation) เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของตัวกระทำ (Environmental Changes) ซึ่งนอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพและปริมาณ เช่น การคมนาคมของประเทศไทย เมื่อเริ่มแรกได้มีการใช้รถเทียมม้า แล้วปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยใช้เครื่องจักรไอน้ำมาทำรถไฟ และค่อยๆปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นๆ เร็วยิ่งขึ้นๆ การเปลี่ยนแปลงจากรถม้ามาเป็นรถไฟหรือเป็นรถยนต์ หรือเครื่องบิน จนเป็นจรวดก็ดี นับได้ว่าเป็นการพัฒนา”⁶

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ ได้ให้ความหมายของการพัฒนาว่า คือกระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคนส่วนใหญ่ในอันที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนโดยต่อเนื่อง โดยอธิบายว่ากระบวนการพัฒนาจะส่งผลถึงคนส่วนใหญ่ใน 3 ลักษณะคือ

1) การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจก็เรียกว่า ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ก็เป็นเรื่องของการมีเหตุผลตลอดถึงระบบและกลไก ซึ่งเอื้ออำนวยให้สามารถใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ และความขัดแย้ง โดยสันติวิธี เป็นต้น

2) การพัฒนา หมายถึง ความมั่นคง ถ้าเป็นทางเศรษฐกิจก็หมายถึง เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ไม่มีปัญหาเรื่องเงินเฟ้อ เงินฝืด ถ้าในสังคมมีความมั่นคงก็คือสังคมมีความสงบสุข สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้โดยปราศจากความรุนแรง

3) การพัฒนา นอกจากจะหมายถึง ความก้าวหน้าและความมั่นคงแล้วยังหมายรวมถึงความเป็นธรรมอีกด้วย ในลักษณะที่ว่าประชาชนทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมและได้รับผลตอบแทน จากการมีส่วนร่วมการพัฒนาตามสมควร⁷

เมอร์ล ฟินสอด (Merle Fainsod) นักวิชาการชาวอเมริกัน ได้ให้แนวคิดหรือความหมายของการบริหารการพัฒนา โดยปรกติกการบริหารการพัฒนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างกลไกเพื่อการ

⁵ ทะเนง ศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ, หลักการพัฒนาชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ 2, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541), หน้า 25.

⁶ อมร รักษาสัตย์ และ ชัตติยา วรรณสุต, **ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ**, (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, 2545), หน้า 2-8.

⁷ โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์, **การพัฒนาประเทศไทย : แนวคิดและทิศทาง**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดอกเบญจ, 2536), หน้า 13-15.

วางแผนให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การระดมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดการแผ่ขยายรายได้ของชาติ⁸

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้ดีขึ้น จากที่เคยเป็นมา โดยอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงกว่า เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติและการกระทำอย่างต่อเนื่อง ในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการตามแผนและติดตามประเมินผลและนำมาปรับแก้เมื่อเกิดปัญหาเพื่อให้เกิดผลดีใกล้เคียงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เป็นการเปลี่ยนแปลงโดยมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้า เพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ทันสมัย

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร มีหลายทฤษฎีมีผู้กล่าวไว้หลายทฤษฎี ทฤษฎีการบริหารทฤษฎีดั้งเดิม (Classical Viewpoint) ประกอบด้วย 3 ทฤษฎีดังนี้

2.3.1 ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)

ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์เกิดขึ้นในช่วงโรงงานอุตสาหกรรมเริ่มมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น วิธีการจัดการแบบเดิมๆ ไม่สามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้โดยเฉพาะปัญหาการทำงานไม่เต็มศักยภาพของคณาณักทฤษฎีที่สำคัญ ได้แก่

เฟรดเดอริค ดับบลิว เทเลอร์ (Frederick W. Taylor) ได้ชื่อว่าเป็นบิดาของการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ได้เสนอการแก้ไขปัญหาคณาณทำงานไม่เต็มศักยภาพ ด้วยการออกแบบงานและการจัดสิ่งจูงใจใหม่ กรณีการออกแบบงานนั้นเขาเสนอหลัก 4 ประการ คือ

- 1) ให้ใช้วิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ กำหนดวิธีทำงานที่ดีที่สุด เพื่อทดแทนวิธีการที่คณาณทำกันมาแบบลองผิดลองถูก
- 2) ให้มีการวางแผนเพื่อทดแทนการปล่อยให้คณาณเลือกวิธีการของตนเอง
- 3) ให้คัดเลือกคณาณที่มีความสามารถแล้วให้ฝึกอบรม และพัฒนาให้มีการทำงานร่วมกัน
- 4) ใช้หลักการแบ่งงานกันทำระหว่างผู้บริหาร และคณาณเพื่อให้แต่ละฝ่ายทำหน้าที่อย่างเหมาะสมที่สุด

⁸ LrvingSwerdlow (ed.),*op.cit.*,P.2. อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงศ์ ,*op.cit.*,หน้า 27-28.

กรณีการจัดระบบสิ่งจูงใจ เทเลอร์ (Taylor) เชื่อว่าเงิน เป็นปัจจัยจูงใจที่สำคัญ คนงานที่ทำงานเกินมาตรฐานที่กำหนดจะได้รับค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มขึ้นจากค่าจ้างปกติตามจำนวนผลงานที่ทำได้เพิ่มขึ้น⁹

โดยหัวใจสำคัญของหลักการดังกล่าว คือ การกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุด (One best way) ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่หมายถึงสามารถพิสูจน์ได้ทำซ้ำได้ มีหลักฐานชัดเจนและมีหลักการในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และได้ชี้ให้เห็นว่าในอดีตนั้นผู้คนจะให้ความสำคัญแก่คนเป็นอันดับแรกโดยเชื่อว่าหากได้คนดีมีฝีมือแล้วงานด้านอื่นๆ จะดีขึ้นมาเองแต่ในทฤษฎีของ เทเลอร์ (Taylor) นั้นมองว่าระบบงานต้องมาก่อนถึงแม้ว่าทั้งสองปัจจัยนี้จะมีความสัมพันธ์กันก็ตาม และการบริหารโดยวิธีที่ดีที่สุดมีพื้นฐานอยู่บน กฎระเบียบและหลักการ อีกทั้งถ้าสามารถนำเอาหลักการบริหารจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ไปใช้อย่างถูกต้องจะบังเกิดผลคืออย่างมหาศาล

เฮนรี แอล แกนต์ (Henry L. Gantt) เป็นผู้สืบสานแนวความคิดต่อจาก เทเลอร์ (Taylor) โดยมีความเชื่อว่า ระบบการทำงานที่ดีที่สุดนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดตารางเวลาของงานและการให้รางวัลแก่ผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมซึ่งมีหลักการดังนี้

- 1) การบำรุงรักษาองค์ประกอบมนุษย์ ถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในการจัดการ
- 2) เน้นถึงความร่วมมือกันอย่างกลมกลืน ในระหว่างฝ่ายแรงงานและฝ่ายบริหาร
- 3) พัฒนาวิธีการใช้กราฟแสดงถึงแผนงาน และงานที่จะต้องทำทั้งหมด (The Gantt Chart)
- 4) เน้นความสำคัญในเรื่องของเวลาและต้นทุน ในการวางแผนและการควบคุม Gantt Chart เป็นเครื่องมือการกำหนดตารางการทำงานเบื้องต้น ซึ่งยังคงนำมาใช้ในการบริหารงานเรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน

แฟรงค์ และ ลิลเลียน กริวเบิร์ต (Frank and Lilian Gilbreth) เป็นวิศวกรเป็นผู้ที่ชื่นชอบในผลงานของ เทเลอร์ (Taylor) ด้วยและมีแนวความคิดที่คล้ายกันในด้านการจัดความสูญเปล่าและความไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานให้หมดไปหรือให้น้อยลงโดยการศึกษาอาการเคลื่อนไหวของร่างกาย ในขณะที่คนงานทำงานว่าวิธีใดเป็นวิธีที่ดีที่สุด เช่น การศึกษาการก่ออิฐของคนงานที่เพิ่มผลงานโดยลดการเคลื่อนไหวทางร่างกายลงโดยรู้จักกันดีในนาม Therblig (ชื่อของกริวเบิร์ต

⁹วิโรจน์ สารรัตนะ, การบริหารหลักการ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธี, 2545), หน้า 15-16.

(Gilbreth) แต่สะกดถอยหลัง) และได้ดัดแปลงมาตั้งเป็นหลักของความประหยัดในการเคลื่อนไหวของร่างกาย โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ

- 1) หลักการของการใช้ร่างกายเช่นมือเท้าแขนการเคลื่อนไหวจังหวะ
- 2) หลักการเตรียมสถานที่ทำงานเครื่องมือเครื่องใช้ระยะยกขึ้นลงความสูงระดับสายตาและเก้าอี้
- 3) หลักของการออกแบบเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับงาน¹⁰

สร้อยตระกูล อรรถมานะ ได้กล่าวว่า “การบริหาร คือ การกระทำร่วมกันด้วยความตั้งใจของกลุ่มบุคคลอย่างร่วมแรงร่วมใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีเหตุผล”¹¹

บุญทัน ดอกไธสง ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร¹²

2.3.2 ทฤษฎีการจัดการเชิงบริหาร (Administrative Management)

มีหลักการให้นักบริหารเป็นผู้ประสานกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กรเข้าด้วยกันปฏิบัติหน้าที่พื้นฐานด้านการวางแผน การจัดองค์กรและการควบคุม ผู้ที่ริเริ่มแนวคิดหลักการบริหารคือ เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) นักอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศส ซึ่งมีความเชื่อว่าผู้บริหารสามารถประสบความสำเร็จได้หากเข้าใจหน้าที่พื้นฐาน และหลักการบริหารดีพอ โดยพัฒนาหลักการบริหาร 14 ประการ คือ

- 1) หลักการแบ่งงานกันทำ
- 2) หลักการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชา ควบคู่กับความรับผิดชอบ
- 3) หลักเกี่ยวกับมีระเบียบวินัย
- 4) หลักความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา ให้ผู้ปฏิบัติรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว

¹⁰ นานุราช ชงศรี, “ทฤษฎีองค์กร,” 19 พฤศจิกายน 2538, <http://www.bangkaew.com-wai/article.php?story=20051119060358764&mode>, วันที่สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2554.

¹¹ สร้อยตระกูล อรรถมานะ, *สาธิตการบริหารศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540), หน้า 112.

¹² บุญทัน ดอกไธสง, *การจัดการองค์กร*, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2537), หน้า 1.

- 5) หลักความเป็นเอกภาพในทิศทาง ทุกกิจกรรมต้องมุ่งบรรลุจุดหมายขององค์การ
- 6) หลักผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นรองผลประโยชน์ขององค์การ
- 7) หลักความยุติธรรมต่อทั้งนายจ้างและลูกจ้าง
- 8) หลักการรวมศูนย์อำนาจ ผู้บริหารจะมีอำนาจในการตัดสินใจผู้ปฏิบัติก็ควรจะมีอำนาจอย่างเพียงพอด้วย
- 9) หลักการมีสายบังคับบัญชาจากบนลงล่าง มีเส้นทางการติดต่อสื่อสารด้วยโดยปกติแสดงเป็นแผนภาพ
- 10) หลักความเป็นระเบียบแบบแผนวัสดุอุปกรณ์ และผู้ปฏิบัติควรให้อยู่ในที่ที่เหมาะสม สะดวกต่อการใช้งาน โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติควรรับผิดชอบงานหรืออยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม
- 11) หลักความเสมอภาค
- 12) หลักความมั่นคงในการทำงาน
- 13) หลักความริเริ่มสร้างสรรค์
- 14) หลักของความสามัคคีหรือความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

2.3.3 ทฤษฎีการบริหารแบบราชการ (Bureaucratic Management)

การบริหารแบบราชการ เป็นอีกทฤษฎีหนึ่ง ที่เน้นความจำเป็นของการจัดองค์การอย่างเป็นเหตุเป็นผล ไม่ปล่อยให้ไปเป็นไปตามอำเภอใจของผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการ¹³ ทฤษฎีนี้มีนักสังคมวิทยาชาวเยอรมันคือ

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ที่ใกล้ชิดกับการจัดการแบบระบบราชการ เนื่องจากเขาทำการศึกษาระบบราชการของรัฐบาลเยอรมัน อย่างไรก็ตามคำว่าระบบราชการจะขัดแย้งกับองค์การในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ เมื่อองค์การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่คงที่แต่ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้น ระบบราชการจะไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ระบบราชการในอุดมคติตามความคิดของเวเบอร์ (Weber)

- 1) มีการแบ่งงานและกำหนดงานที่ชัดเจน (Division of Labour)
- 2) กำหนดสายงานที่เป็นลำดับชั้นที่ชัดเจน (Authority Hierarchy)
- 3) เลือกใช้งานคนตามความรู้ความสามารถ (Formal Selection)
- 4) มีกฎและระเบียบที่แน่นอนเป็นทางการ (Formal Rules and Regulations)
- 5) ไม่เล่นพวกไม่ยึดหลักความเป็นส่วนตัว (Impersonality)

¹³วิโรจน์ สารรัตนะ, การบริหารหลักการ, อ้างแล้ว, หน้า 16-17.

6) เน้นการเป็นมืออาชีพในการบริหารมีทิศทางการทำงาน โดยผู้บริหารต้องมีความชำนาญในงานนั้นๆ มีเงินเดือนที่แน่นอนตามที่องค์กรกำหนด (Career Orientation)¹⁴

จากทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ โดยอาศัยหลักในการกำหนดสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีระเบียบแบบแผน เน้นความร่วมมือกัน ระหว่างผู้ปฏิบัติกับผู้บริหารการตัดสินใจของผู้บริหารต้องคำนึงถึงเหตุผล รวมถึงการเลือกใช้คนตามความรู้ความสามารถ รวมถึงผลตอบแทนที่เป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความมั่นคงให้กับผู้ปฏิบัติงาน

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

คำว่า “ความคิดเห็น” นั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามดังนี้

ชอว์แอนด์แจ็ก (Shaw and Jack) กล่าวว่าไว้ว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกซึ่งเป็นการตัดสินใจจากการประเมินค่า (Evaluation Judgement) หรือทัศนยะ (Point of Vie) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะและความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติ¹⁵

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความคิดเห็น” หมายถึง สิ่งทีนี้กรู้ขึ้นในใจ ความรู้ที่เกิดขึ้นภายในใจ ก่อให้เกิดการแสวงหาความรู้ต่อไป¹⁶

เบส (Best) กล่าวถึง การศึกษาความคิดเห็นต่างๆว่า ส่วนมากจะใช้เพื่อวิยขลาคัด ได้แก่การซักถาม สอบถาม บันทึกและรวบรวมไว้เป็นข้อมูลพร้อมทั้งเสนอแนะว่าวิธีที่ง่ายที่สุดที่จะบอกถึง

¹⁴ นานุกรม ชงศรี, ทฤษฎีองค์การ, อ่างแล้ว. หน้า 42.

¹⁵ Shaw, Mawin E. and Jack M. Ringht, Scale for the Measurement of Attitude, อ่างในสมพงษ์ ฟุ้งทวี, “ความคิดเห็นของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลต่อการบริหารงานของเทศบาลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2543, หน้า 52.

¹⁶ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, 2546), หน้า 393.

ความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ จะทำให้เห็นได้ว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไรและจะสามารถทำตามข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้หรือไม่¹⁷

บุญเรียง ขจรศิลป์ กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติการที่บุคคลกล่าวว่า เขามีความเชื่อหรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้¹⁸

สุชา จันท์ธอม กล่าวว่า ความคิดเห็นหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนกับทัศนคติ คนเรามักจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ¹⁹

พรทิพย์ สัมปัตตะวนิช ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความคิดเห็น คือ ความโน้มเอียง (Predisposition) ที่เกิดจากการเรียนรู้ เพื่อที่จะตอบสนองต่อวัตถุหนึ่ง อาจจะออกมาในลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อวัตถุนั้นได้”²⁰

นวม สงวนทรัพย์ ได้สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นมีลักษณะความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความคิดเห็น คือ ความพร้อมทางจิตหรือระบบประสาท กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความคิดเห็นคือการแสดงออกแห่งภาพทางสมองทางจิตเกี่ยวกับวัตถุ ปัจเจกชน และสถานการณ์ต่างๆ
2. ความคิดเห็นมิใช่สิ่งตามมาแต่เกิด หากเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์
3. ความคิดเห็นทำหน้าที่กระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลควรประพฤติ หรือแสดงปฏิกิริยาในอาการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อปัจเจกชน วัตถุหรือสถานการณ์ต่างๆความคิดเห็นจะครอบคลุมเกี่ยวกับการประเมินค่าหรือความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์เป็นการรวบรวมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อและความ

¹⁷Best John W, Reserch in Education, อ่างใน สุนทร รัชไพบุลย์, “ความคิดเห็นของบุคลากรและนักศึกษาต่อกิจการสหกรณ์ร้านค้าในวิทยาลัยเกษตรกรรมสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคใต้”, วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา), 2531, หน้า 12.

¹⁸บุญเรียง ขจรศิลป์, วิธีวิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : พิชญาพรินติ้ง, 2534), หน้า 78.

¹⁹สุชา จันท์ธอม, จิตวิทยาทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2524), หน้า 104.

²⁰พรทิพย์ สัมปัตตะวนิชและคณะ, พฤติกรรมผู้บริโภค, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2541), หน้า 153.

จริง รวมทั้งความรู้สึกที่เรียกว่า เป็นการประเมินค่าทั้งในทางบวกและทางลบซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวพันถึงกันและจะบรรยายให้ทราบถึงจุดแกนกลางของวัตถุนั้นๆ ความรู้และความรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น²¹

บุญสม ยอดมาลี ได้ให้ความหมายของความคิดและความเห็นไว้ในวารสารกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนว่า

1.ความคิด(Thought) มีความหมายใน 4 ลักษณะ ได้แก่

ก. เป็นผลผลิตของการคิด(Product Thinking)

ข. เป็นผลผลิตทางด้านจิตใจ(Mental Product)

ค.เป็นความคิดเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง(To Give Thought to Something) เนื่องจากความคิดมีความสัมพันธ์และเกี่ยวพันกับการคิด (Thinking) ดังนั้นจึงมีความหมาย 6 ลักษณะ ได้แก่

1. การให้จิตใจได้กระทำอะไรก็ตาม
2. การเสนอความคิดเห็น
3. ความเชื่อและความคิดเห็น การอยู่กับความคิดเห็นของตน
4. การนำเสนอแนวความคิด หรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
5. การดึงหัวใจหรือความทรงจำกลับมา
6. การเอาใจใส่หรือการพิจารณาอย่างรอบคอบ

ง. ประโยชน์ของการคิด

1. เปิดโอกาสให้จิตใจของคนได้ทำอะไรสักอย่างหรือหลายอย่าง
2. มีการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. มีการคาดการณ์เกี่ยวกับความเป็นไปของสิ่งใกล้และไกลตัว
4. ควรมีการบันทึกแนวความคิด อุดมการณ์ ปรัชญาและอื่นๆ
5. การจดจำ สามารถสืบค้นและเขียนออกมาได้ มีความคิดลึกและกว้างไกลไว้ในหนังสือ ตำรา เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาเรียนรู้ สืบสานแนวความคิด อุดมการณ์ ปรัชญา
6. การมีโอกาสได้พิจารณาอย่างรอบคอบ สามารถนำข้อมูล ข้อคิด ข้อเขียน ประสพการณ์ มาพิจารณาได้ เพื่อความถูกต้อง ชัดเจนและเกิดมรรคผลต่อผู้เกี่ยวข้องเป็นรูปแบบ

²¹ นวม สงวนทรัพย์, สารัตถจิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์ ,2535), หน้า 77.

2. ความเห็น มีความหมายใน 3 ลักษณะได้แก่

1) ความหลากหลาย

ความคิดเป็นผลผลิตของการคิด จึงมีความหลากหลาย แต่ไม่ว่าความคิดจะมีความหลากหลายเพียงใดก็ตาม ความคิดจะต้องมีจิตใจและสถานการณ์ใกล้เคียงกัน ใกล้เคียงตัว มาเกี่ยวข้องกับด้วยเสมอ เมื่อบุคคลต่างก็ต่างจิตใจ ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะ โครงสร้างทางร่างกายที่เป็นเคมีและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันที่มีผลต่อการคิดและความคิดของตน

2) ความน่าสนใจ

ความน่าสนใจของการคิดแลความคิดของคน คือทุกครั้งที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นหรือสถานการณ์เกิดขึ้นรอบตัวเรา เราจะต้องมีการตอบสนองต่อสิ่งที่เกิดขึ้นไม่มากก็น้อย อาการดังกล่าวเป็นการคิด (Thinking) เป็นลักษณะของบุคคลนำเอาข้อมูลที่ได้รับ โดยใช้ประสาทสัมผัสมาพิจารณาอย่างรอบคอบและรวดเร็ว บางอย่างเป็นไปอย่างอัตโนมัติการคิดบางอย่างอาจใช้เวลาในการคิดและตัดสินใจสั้นมาก หรืออาจใช้เวลายาวนาน เมื่อมีการตัดสินใจทำให้เกิดกิจกรรมตามมา

3) ความดั้งเดิม

ความแตกต่างระหว่างการคิดและความคิด คือ การคิดต้องใช้เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ให้แก่คิดในมุมต่างๆ ไปใช้ในการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ส่วนความคิดนั้นอาจไม่จำเป็นต้องมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นการเฉพาะเจาะจงซึ่งความคิดเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ลงลึกในรายละเอียด ดังนั้นการคิดอะไรแบบดั้งเดิมทำให้ผู้ปฏิบัติมีความคิดครอบคลุมมากขึ้น การคิดจึงเป็นส่วนหนึ่งของความคิด²²

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการและบุคคลต่างๆ สรุปได้ว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกของบุคคล เพื่อแสดงถึงทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิดจะแสดงว่าจากพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล แต่การแสดงความคิดเห็นนั้นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นสิ่งหนึ่งที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับเมือง

2.5.1 ความหมายของเมือง

แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับเมืองมีผู้ให้ความหมายอยู่หลายท่านด้วยกันในที่นี้จะขอยกตัวอย่างความหมายของเมืองที่ได้จากผลงานของท่านผู้รู้เพียงบางท่านเท่านั้นคือ

²²บุญสม ยอดมาลี, “การสำรวจความต้องการการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีในจังหวัดลพบุรี”, วารสารกำแพงแสน, ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (สิงหาคม-ตุลาคม, 2546), หน้า 41-42.

วิกเตอร์และเฮอ์เบอร์ท²³ ให้ความหมายคำว่า“เมือง”หมายถึงสถานที่หรือบริเวณที่มีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

- 1) มีประชากรอย่างน้อยที่สุดจำนวนหนึ่ง ซึ่งแต่ละประเทศมีกฎหมายไว้เหมือนกัน
- 2) มีความหนาแน่นของประชากรจำนวนหนึ่งต่อพื้นที่หนึ่งตารางกิโลเมตร
- 3) มีเกณฑ์ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับบทบาทของเมืองในอดีตว่าภารกิจจะอะไรบ้าง
- 4) มีเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะทางพื้นที่ตามกฎหมายปกครอง
- 5) ลักษณะของชุมชนที่ชุมชนสร้างขึ้น เช่น มีตึกรามบ้านช่อง ถนนหนทาง น้ำประปา ฯลฯ ที่รองรับด้วยอำนาจของกฎหมาย
- 6) เป็นรูปแบบของวิถีการดำรงชีวิตและความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างไปจากประชาชน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนโบราณดั้งเดิมหรือชนบทหรือสังคมชาวไร่ชาวนา
- 7) เป็นสถานที่ที่มีลักษณะของพาณิชย์กรรม ซึ่งปฏิบัติการกิจการแจกจ่ายสินค้าและบริการ
- 8) เป็นสถานที่ที่เน้นอุตสาหกรรมแต่เพียงอย่างเดียว เมือง จึงเป็นสถานที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุด
- 9) เป็นสถานที่ที่ต้องพึ่งผลผลิตภายนอกในการยังชีพ
- 10) เป็นศูนย์กลางของการคมนาคม
- 11) เป็นสถานที่ที่ผู้คนต้องเดินทางเข้ามาทำงานหรือประกอบธุรกิจ
- 12) เป็นศูนย์กลางของการบริหารและศาสนา
- 13) เป็นสถานที่ที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของหลายสิ่งหลายอย่างในชีวิต
- 14) เป็นสถานที่ที่ผู้คนซึ่งมีพื้นเพต่างกันมาอาศัยอยู่
- 15) เมืองสมัยใหม่เป็นที่รวมของคนเป็นจำนวนมากในบริเวณที่มนุษย์สร้างขึ้นคนเหล่านี้จะผลิตและแจกจ่ายสินค้าที่มีใช้ทางเกษตรและจากผลพวงของสิ่งเหล่านั้นบุคคลเหล่านี้จะพัฒนาวิถีชีวิตที่มีลักษณะไม่ยึดมั่นอยู่กับบุคคลมีปฏิริยาตอบโต้ซึ่งกันและกันและควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกโดยผ่านกลไกอื่นใดที่มีใช้ครอบครัว

²³ Victor B.FickerandHerbert S. Graves, “Social Science and urban crisis”
,Macmillan,1971, p 4-8.

หลุยส์ ไวท์²⁴ กล่าวว่า เมือง หมายถึงสถานที่ตั้งถิ่นฐานอันถาวรหนาแน่นและมีขนาดใหญ่โต ที่บุคคลซึ่งมีพื้นที่แตกต่างกันมารวมกันอยู่เป็นหมู่เหล่า

ริชาร์ทและเดนิส²⁵ กล่าวว่า เมือง เป็นส่วนประกอบของบริเวณเมืองหลวงที่เป็นที่ตั้งถิ่นฐานอย่างหนาแน่นของประชาชนซึ่งปฏิบัติการกิจบางอย่างที่ถูกกำหนดขึ้นมาโดยมีขอบเขตทางการเมือง

วรวิทย์ หิรัญรักษ์²⁶ กล่าวว่า เมืองแบ่งออกได้หลายประเภทตามจำนวนประชากร ความหนาแน่นของประเทศ ความหลากหลายของผู้คน วัฒนธรรมและวิวัฒนาการ เช่นมหานครระดับชาติ (NationalMetropolis เช่น กรุงเทพฯ) มหานครระดับภูมิภาค (RegionalMetropolis เช่น เชียงใหม่) เมืองระดับภูมิภาค (RegionalCity เช่น นครราชสีมา) เมืองใหญ่ (City เช่นเมืองทั่ว ๆ ไป แต่ไม่เท่ากับประเภทแรก) เมืองเล็ก (Town) หมู่บ้าน (Village) และกลุ่มบ้าน (Hamlets)

สำหรับในประเทศไทยนั้นถือว่า เมือง คือ บริเวณเทศบาล สุขาภิบาล ที่มีประชากรไม่น้อยกว่า 5,000 คนและมีความหนาแน่นไม่น้อยกว่า 1,000 คน ต่อตารางกิโลเมตร²⁷

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เมือง หมายถึงสถานที่ตั้งที่ประกอบไปด้วยประชากร พื้นที่วัฒนธรรมต่างๆ กฎหมาย จารีตประเพณี เป็นศูนย์กลางของคนต่างพื้นที่ที่มารวมกัน เป็นศูนย์กลางของการบริหาร เป็นศูนย์กลางของการคมนาคม เป็นศูนย์กลางของศาสนา ถือเป็นศูนย์กลางของประชากรที่มาจากต่างพื้นเพ มารวมกันจำนวนหนึ่ง เรียกว่า เมือง

²⁴ Louis Wirth, 1897-1952, "Sociologist African Americans, Social conditions", 1975, p 31.

²⁵ Richard T. Geruson and Dennis McGeath, "Cities and urbanization", Praeger, 1977, p 3.

²⁶ วรวิทย์ หิรัญรักษ์, "เศรษฐศาสตร์ภูมิภาคและเมือง" เอกสารการสอนชุดวิชา เศรษฐศาสตร์ภูมิภาคและเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, 2530), หน้า 407.

²⁷ รุ่งอรุณ บุญสายพันธ์. การบริหารเทศบาลและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารจัดการขยะเทศบาลนครขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2543, หน้า 220.

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่

2.6.1 เมืองน่าอยู่ (Healthy Cities)

กระแสโลกาภิวัตน์ ที่เกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจของเมือง ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของเมือง เป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของเมืองในระดับมหานครทั่วโลก การกระจายตัวของแหล่งอุตสาหกรรมไปสู่เมืองต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมภายในเมือง ซึ่งการขยายตัวดังกล่าวก็ได้ครอบคลุมมาถึงประเทศไทยด้วยเช่นกัน จากรายงานสถานการณ์และแนวโน้มการขยายตัวของเมืองโดยสหประชาชาติเมื่อปี พ.ศ. 2536 (ค.ศ. 1993) บ่งชี้ว่าประชากรเมืองของโลกจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 45.2 ในปี พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) เป็นร้อยละ 62 ของประชากรโลกทั้งสิ้น ในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) และในปี พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) ร้อยละ 75 ของชาวยุโรป และส่วนใหญ่ของประชากรโลกจะอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ โดยเฉพาะเมืองใหญ่ในประเทศกำลังพัฒนา สำหรับประเทศไทย จากรายงานการศึกษาโครงการวางแผนเค้าโครงการพัฒนาภาคของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและรัฐบาลนอร์เวย์ ปี พ.ศ. 2540 (ค.ศ. 1997) ได้คาดการณ์แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรเมืองว่าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีจำนวนกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรของประเทศในอนาคต ทำให้รัฐบาลไทยเล็งเห็นความสำคัญของโครงการเมืองน่าอยู่ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2542 เห็นชอบในหลักการของการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยกำหนดให้การพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ เป็นวาระแห่งชาติ และในวันที่ 25 เมษายน 2543 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามมติคณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน

จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้ส่งผลกระทบต่อเมืองใหญ่หลายด้าน กล่าวคือ ระบบนิเวศเสื่อมโทรม ปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น ปัญหาน้ำเสีย อากาศที่มีมลพิษและฝุ่นละอองที่เพิ่มขึ้น ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาการจราจร ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้จำเป็นต้องมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน สถานการณ์เช่นนี้ได้เคยเกิดกับเมืองใหญ่ๆ ทั่วโลก ดังนั้นองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้อย่างจริงจัง จึงได้ริเริ่มแนวคิด “โครงการเมืองน่าอยู่” หรือ “Healthy Cities Project” ขึ้นมา โดยนำเอาหลักการ เรื่องสุขภาพดีถ้วนหน้า พ.ศ. 2543 (Health for all by the year 2000) มาใช้ในระดับท้องถิ่น อันเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการเมืองน่าอยู่ในระดับนานาชาติ ปัจจุบันเมืองที่เป็นสมาชิกและอยู่ในเครือข่ายโครงการเมืองน่าอยู่มีอยู่แล้วประมาณ 1,000 กว่าแห่งทั่วโลก และกำลังจะมีมากขึ้นในอนาคต

2.6.2 ความหมายของเมืองน่าอยู่

เมืองน่าอยู่ (healthy cities) หมายถึง เมืองที่มีการสร้างสรรค์และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและสังคมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการขยายแหล่งทรัพยากรของชุมชน โดยให้

ประชาชนในชุมชน ได้มีส่วนร่วมและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการดำเนินวิถีทางของชีวิต เพื่อให้ได้ศักยภาพหรือคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด²⁸ หรืออีกนัยหนึ่ง เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ หมายถึง ชุมชนที่อยู่อาศัยทั้งในเขตเมืองและชนบทที่มีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี มีสังคมที่เอื้ออาทร มีชุมชนเข้มแข็ง มีความสะดวกสบายปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง มีวัฒนธรรมและจิตวิญญาณที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองและชุมชน²⁹ จากความหมายดังที่ได้กล่าวมา ความเป็นเมืองน่าอยู่จึงแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นฐานและความต้องการของคนในชุมชนนั้นๆ ทั้งนี้ก็ด้วยความร่วมมือร่วมใจของประชาชนและเจ้าหน้าที่ของเมืองทุกระดับ โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงสุดของชุมชน บุคคลทั่วไปมักเข้าใจว่าเมืองน่าอยู่ หมายถึง เมืองที่มีความสวยงาม ร่มรื่นเต็มไปด้วยต้นไม้สีเขียว ถนนหนทางสะอาด บ้านเรือนเป็นระเบียบ โดยจะเน้นไปทางกายภาพของเมืองเป็นหลัก

ที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า เมืองน่าอยู่ หมายถึง เมืองที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี เมืองที่มีการจราจรดี เมืองที่มีภาวะมลพิษน้อยที่สุด ยังรวมถึงเมืองที่ประชาชนมีสุขภาพร่างกายและจิตใจ มั่นคงแข็งแรง การมีงานทำและรายได้ที่เพียงพอต่อการครองชีพ สภาพสังคมที่สงบสุข รวมทั้งการมีระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่มั่นคง โดยมีประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆ โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมคิดตามความสำเร็จ ภายใต้การสนับสนุนร่วมมือ ร่วมใจอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากส่วนราชการและองค์กรต่างๆ เพื่อรักษาความเป็นเมืองน่าอยู่ให้มีความยั่งยืนคงอยู่ตลอดไป

2.6.3 จุดเริ่มต้นการพัฒนาเมืองน่าอยู่

ใน พ.ศ. 2529 สำนักงานองค์การอนามัยโลกภาคพื้นยุโรป (WHO, EURO) ได้เสนอโครงการเมืองน่าอยู่ โดยเอาวิธีการพัฒนาสุขภาพของประชาชนบนพื้นฐานของหลักการสุขภาพดี ถ้วนหน้ามาใช้ในระดับท้องถิ่น องค์การอนามัยโลก ได้กำหนดให้วันที่ 7 เมษายน 2539 เป็นวัน WHO Healthy Cities เพื่อรณรงค์ให้เมืองต่าง ๆ จากทั่วโลกหันมาสนใจโครงการเมืองน่าอยู่ และได้กำหนดแนวทางเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างเป็นรูปธรรมไว้ 11 ประการ ประกอบด้วย

- 1) เป็นเมืองที่มีสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและที่อยู่อาศัยที่สะอาด ปลอดภัย
- 2) มีระบบนิเวศอยู่ในภาวะดุลยภาพและยั่งยืน

²⁸ไชยยันตร์ กัมปนาทแสนยากร, เมืองน่าอยู่, (กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528), หน้า 96.

²⁹สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, เมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่, (กรุงเทพมหานคร : สหมิตรพริ้นติ้ง, 2546), หน้า 46.

- 3) มีชุมชนเข้มแข็ง ช่วยเหลือเกื้อกูล ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน
- 4) ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด ควบคุม ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ
- 5) ประชาชนได้รับการตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต (อาหาร น้ำ ที่พักอาศัย ความปลอดภัยมีรายได้ และมีงานทำ)
- 6) ประชาชนมีสิทธิ มีโอกาสรับรู้ข่าวสาร มีการติดต่อประสานงาน และระดมความคิด ประสานการณ เพื่อทำงานร่วมกันในชุมชน
- 7) มีระบบเศรษฐกิจที่หลากหลาย มีชีวิตชีวา มีนวัตกรรมอยู่เสมอ
- 8) มีการเชื่อมโยงมรดกทางวัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิต รวมทั้งเอกลักษณ์ของกลุ่มชนแต่ละชุมชน
- 9) มีการพัฒนาเป็นไปอย่างกลมกลืน และส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี ที่มีมาในอดีต
- 10) มีระบบบริการทางสาธารณสุข และการรักษาพยาบาลที่ทั่วถึง เหมาะสมสำหรับประชาชนทุกคน
- 11) ประชาชนมีสภาวะสุขภาพดี มีอัตราการเจ็บป่วยในระดับต่ำ

การพัฒนาเมืองนำอยู่ในประเทศไทยได้ริเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรก ภายใต้กรอบทางด้านสาธารณสุข ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 โดยสนับสนุนให้ชุมชนเมืองขนาดต่าง ๆ 5 เมือง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา พะเยา ยะลา และพนัสนิคม เป็นเมืองนำร่อง และกำหนดแนวทางให้ผู้บริหารองค์กรท้องถิ่น สร้างเครือข่ายการพัฒนาร่วมกับชุมชนภายในท้องถิ่นนั้น โดยในทางปฏิบัติ แต่ละเมืองได้ใช้วิธีการของตนเองในการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองนำอยู่ ต่อมาเริ่มมีหลายหน่วยงานได้รับเอาแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเมืองนำอยู่ไปดำเนินการตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยมีจุดเน้นในองค์ประกอบของเมืองนำอยู่ที่ต่าง ๆ กันไป ขณะเดียวกัน รัฐบาลเองก็มีแนวนโยบายที่จะส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตระหนักในความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาเมืองและชุมชนให้หน้าอยู่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จึงมอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประสานดำเนินการพร้อมทั้งแต่งตั้งให้มีกลไกคณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติขึ้น เมื่อต้นปี 2543 เพื่อกำหนดนโยบายและประสานการดำเนินงานในเรื่องเมืองนำอยู่-ชุมชนนำอยู่ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ต่อมาภายใต้การดำเนินงานของกลไกดังกล่าวได้มีการจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน : เมืองนำอยู่-ชุมชนนำอยู่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2543 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบการจัดทำแผนการปฏิบัติการได้ต่อไปประกอบกับช่วงเวลานั้นอยู่ระหว่างการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 ทั้งในระดับจังหวัดระดับอนุภาคทั่ว

ประเทศและระดับชาติเพื่อให้สอดคล้องเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ในมาตรา 76 ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดกรอบนโยบายการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะได้รับฟังแนวคิดและความต้องการของประชาชนซึ่งอยู่ในแต่ละพื้นที่และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและรับผลจากการพัฒนาโดยตรง

ในระยะเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เป็นช่วงที่ประชาชนทั่วประเทศตื่นตัวสะท้อนความต้องการทำเมื่องนำอยู่ชุมชนนำอยู่ อย่างหลากหลาย ดังจะเห็นได้จากการระดมความคิด ในเวทีวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ที่จัดขึ้นในระดับจังหวัด ระดับอนุภาค และระดับชาติกว่า 100 เวที มีประชาชน จากภาคส่วนต่างๆ เข้าร่วมกว่า 20,000 คน ซึ่งได้สะท้อนแนวคิดและความต้องการที่ตรงกัน คือ “ต้องการให้มีการพัฒนาเมื่องนำอยู่ชุมชนนำอยู่” โดยให้ความสำคัญกับ

- การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของชุมชน การมีประชาคม ในทุกระดับและเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย
- การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมื่อง ชุมชนและชนบทให้น่าอยู่ มีสภาพแวดล้อมดี ปลอดภัย
- ให้มีการวางแผนพัฒนาพื้นที่และการจัดระบบผังเมืองที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพและเกิดผลในทางปฏิบัติได้จริง โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม
- ปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน ให้มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ใช้มาตรการจูงใจและมาตรการทางกฎหมายควบคู่กันไป
- รมรงค์และสร้างจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน และคนในชุมชน รักและมีความเป็นเจ้าของท้องถิ่น มีส่วนร่วมดูแลสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น
- ยกระดับคุณภาพชีวิต เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการด้านสาธารณสุขอย่างพอเพียง ทัวถึง มีการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการพัฒนาระบบสาธารณสุขปกและสาธารณสุขการในชุมชนเมืองและชนบทให้ทัวถึง
- ให้มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจและกระจายงบประมาณ สู่ท้องถิ่นและชุมชน เพื่อการจัดการพัฒนาเมืองและคุณภาพชีวิต ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการและสภาพความเป็นจริงในพื้นที่
- มีการกำหนดและพัฒนาเครื่องมือชี้วัด ความเป็นเมื่องนำอยู่และชุมชนนำอยู่ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

ภายใต้กรอบแนวคิดและหลักการพื้นฐานดังกล่าว สามารถสรุปให้เห็นถึงภาพรวมองค์ประกอบของเมืองน่าอยู่-ชุมชนน่าอยู่ ที่เชื่อมโยงกันในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และมีชุมชนเข้มแข็งเป็นรากฐานในการพัฒนา จะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ อันได้แก่

1) ความน่าอยู่ จะมีความหมายครอบคลุมทั้งด้านการมีสภาพแวดล้อม ทางกายภาพดี สังคมเข้มแข็ง มีความสงบ สะอาด สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย คนมีคุณภาพชีวิตดี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ดี มีความสุข

2) การมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ช่วยเกื้อกูลให้ชุมชนเข้มแข็ง มีการสืบทอดรักษาและปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนาต่อยอดให้เกิดเทคโนโลยีที่เหมาะสม นำมาใช้ประโยชน์กับการผลิตและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การมีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง สมดุล มีภูมิคุ้มกัน สามารถเพิ่มรายได้และการมีงานทำ ด้วยการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงสู่ตลาดภายในและนอกประเทศ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาให้เกิดความเชื่อมโยงชนบทและเมือง

4) การมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ประชาชนและภาคประชาสังคม มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 นำไปสู่เป้าหมายระยะยาวในการกระจาย โอกาสการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้เท่าเทียมกันและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้คนชนบทและเมืองตามศักยภาพในทุกพื้นที่ โดยมีแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ได้กำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนาที่สำคัญไว้ ดังนี้

2.6.4 เป้าหมาย

มุ่งเพิ่มความเข้มแข็งชุมชนและประชาสังคมระดับต่าง ๆ ให้มีความมั่นคงทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ รวมทั้งมีระบบการบริหารจัดการของชุมชนที่ดี ให้ครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ พร้อมทั้งให้มีการพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมให้กระจายครอบคลุมทั่วประเทศภายในปีสิ้นแผน ก่อให้เกิดเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็งและช่วยลดความยากจนในชนบทและเมือง

2.6.5 ดัชนีชี้วัดเมืองน่าอยู่

หลายองค์กรได้มีการจัดทำดัชนีชี้วัดเมืองน่าอยู่ ไว้หลายแห่ง เช่น กรุงเทพมหานคร เอเชีย วิค องค์กรอนามัยโลก โดยเน้นหนักไปในส่วนของความมีสุขภาพอนามัยดี สามารถนำมากำหนดดัชนีชี้วัด โดยการจัดกลุ่มของดัชนีจำแนกได้ 4 ด้าน ดังนี้

1) ดัชนีทางด้านสังคม เพื่อใช้วัดหรือสะท้อนให้ทราบถึงสภาวะ ของการที่ชุมชนมีความเข้มแข็งช่วยเหลือเกื้อกูลไม่เอารัดเอาเปรียบ ความมีสุขภาพอนามัยที่ดี ได้รับการบริการทั้งทางด้าน

สาธารณสุข การศึกษา และบริการทางสังคมอื่นๆ รวมทั้งมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความเชื่อมโยงทางด้านมรดกและวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นวัดไปที่คนเป็นหลัก กลุ่มดัชนีนี้ประกอบด้วย

- อัตราการตายของทารก ได้แก่ อัตราการตายของทารกอายุน้อยกว่า 1 ปีต่อเด็กเกิดมีชีวิต 1,000 คน

- อัตราการเจ็บป่วย ได้แก่ อัตราการเจ็บป่วยต่อประชากร 1,000 คน

- การให้บริการด้านสุขภาพ ได้แก่ จำนวนแพทย์ต่อประชากร 1,000 คน

- ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ จำนวนอาชญากรรม ต่อประชากร 1,000 คน

- สุขภาพจิต ได้แก่ อัตราการเกิดอัตตวินิบาตกรรมต่อประชากร 100,000 คน

- การสืบสานวัฒนธรรม หมายถึง การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มคนต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การพัฒนาค่านิยม ลักษณะนิสัย วิถีชีวิต และสังคม ตลอดจนการพัฒนาองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อกิจกรรมวัฒนธรรม ซึ่งใช้วัดด้วยอัตราส่วนของงบประมาณที่ท้องถิ่นสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว ต่องบประมาณรวมของท้องถิ่นนั้นๆ

- การให้บริการทางสังคม ซึ่งวัดถึงอัตราความพึงพอใจของประชากรต่อการได้รับบริการของรัฐ โดยอาจจะต้องทำการสำรวจจากประชาชนในพื้นที่เมืองและชุมชน

- การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ อัตราการใช้สิทธิลงคะแนนเสียง

- การศึกษา ได้แก่ อัตราผู้หนังสือของประชากรที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป

- การให้บริการการศึกษา ได้แก่ สัดส่วนของงบประมาณที่ใช้ในการสนับสนุนการศึกษา ต่องบประมาณรวมท้องถิ่น

2) ดัชนีทางด้านสิ่งแวดล้อมและกายภาพ เพื่อใช้วัดหรือสะท้อนให้ทราบถึงสถานะของเมืองที่มีการรักษาความสะอาดด้านกายภาพ และมีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีคุณภาพ รวมทั้งมีที่อยู่อาศัยที่สะอาดปลอดภัย มีระบบนิเวศที่สมดุลและยั่งยืน กลุ่มดัชนีนี้ประกอบด้วย

- คุณภาพอากาศ ได้แก่ อัตราส่วนปริมาณรวมของ SO₂ ฝุ่นละออง และสารตะกั่วในอากาศ เมื่อเทียบกับมาตรฐานของ WHO

- คุณภาพเสียง ได้แก่ อัตราร้อยละของประชาชนที่ต้องรับเสียงสูงกว่า 70 dB (A)

- คุณภาพแหล่งน้ำสาธารณะ ได้แก่ ค่าของ BOD

- การขนส่งจราจร ได้แก่ ปริมาณยานยนต์บนท้องถนนต่อ 1 กิโลเมตรและอัตราการเกิดอุบัติเหตุต่อประชากร 1,000 คน

- การมีน้ำสะอาดใช้ ได้แก่ อัตราร้อยละของประชากรที่มีน้ำสะอาด (จากระบบประปา) ใช้
- การใช้พลังงาน ได้แก่ อัตราการใช้พลังงานในครัวเรือน
- การสุขาภิบาล ได้แก่ อัตราร้อยละของประชากรที่มีส้วมใช้ถูกสุขลักษณะซึ่งอาจทำการสำรวจจากครัวเรือนในพื้นที่ท้องถิ่นนั้นๆ

- การบำบัดน้ำเสียของเสียและสิ่งปฏิกูล ได้แก่ อัตราร้อยละของการบำบัดน้ำเสีย ซึ่งอาจพิจารณาจากจำนวนหลังคาเรือนที่ได้รับการบำบัดน้ำเสียต่อจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในท้องถิ่น อัตราร้อยละของการเก็บขนขยะและอัตราร้อยละของการขนถ่ายสิ่งปฏิกูล

- สวนสาธารณะและที่โล่งแจ้ง ได้แก่ จำนวนพื้นที่สวนสาธารณะและที่โล่งแจ้งเพื่อการนันทนาการต่อประชากร 1,000 คน

3) ดัชนีทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อใช้วัดหรือสะท้อนให้ทราบถึงสถานการณ์ประกอบอาชีพและความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของประชาชน กลุ่มดัชนีนี้ประกอบด้วย

- การมีงานทำ ได้แก่ อัตราส่วนการว่างงานของประชากรวัยทำงาน (13-60 ปี)
- สถานภาพการทำงาน ได้แก่ อัตราส่วนของประชากรที่ต้องทำงานมากกว่า 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- การใช้แรงงานเด็ก ได้แก่ อัตราการใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี
- การกระจายรายได้ ได้แก่ อัตราเปรียบเทียบรายได้ของกลุ่มประชากรกลุ่มต่างๆและรายได้ต่อหัวประชากร

- ที่อยู่อาศัย ได้แก่ อัตราส่วนของประชากรที่ไร้ที่อยู่อาศัย และราคาเช่าบ้านต่อตารางเมตร

4) ดัชนีทางการบริหาร เพื่อใช้วัดหรือสะท้อนให้ทราบถึงการที่ท้องถิ่นหรือชุมชนมีรูปแบบการดำเนินงานที่สามารถขับเคลื่อน โครงการให้บรรลุเป้าหมายโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมถึงการที่ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข่าวสารเพื่อทำงานร่วมกันในชุมชนและประชากรมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดควบคุมและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของตนเอง กลุ่มดัชนีนี้ประกอบด้วย

- ประชาคมเมืองและชุมชนมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยเพียงใด
- การมีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ จำนวนขององค์กรและชุมชนที่เข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา

- การประชาสัมพันธ์ และการรับรู้ข่าวสาร ได้แก่ จำนวนคนในพื้นที่ชุมชนที่ได้รับรู้ข่าวสารทั้งด้านหนังสือพิมพ์และสื่อต่างๆ จะเห็นได้ว่าเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ในความหมายของดัชนีความน่าอยู่ของเมือง เป็นกระบวนการพัฒนาที่เป็นองค์รวม ยึดคนเป็นศูนย์กลาง อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนและประชาคมเป็นรากฐานการพัฒนา ทั้งในมิติความปลอดภัย มิติความสะอาด มิติความมี

คุณภาพชีวิตที่ดี มิติการบริหารจัดการที่ดี มีประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และที่สำคัญ การทำเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ ต้องอาศัยพลังการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจังต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่ การพัฒนาอย่างยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุข

2.6.6 แนวทางการพัฒนา

มุ่งเน้นการสร้างกระบวนการชุมชนเข้มแข็งจากฐานรากทั้งในชนบทและเมืองผ่านเครือข่ายการมีส่วนร่วมของภาคี การพัฒนาจากทุกภาคส่วน ควบคู่ไปกับการสร้างสภาวะแวดล้อมให้เมืองและชุมชนมีความน่าอยู่ ตามศักยภาพความพร้อม มีการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของเมืองและชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ ช่วยให้เกิดการจ้างงาน เพิ่มรายได้ ตลอดจนลดปัญหาความยากจนในชนบทและเมือง ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและวิถีชีวิตที่ดีมีความสุข โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1) พัฒนาระบวนการชุมชนเข้มแข็ง ให้เกิดพลังของคนในชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในการพัฒนา แก้ไขปัญหา สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นรากฐานที่มั่นคงของสังคม

2) พัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ตามศักยภาพ ความพร้อมอย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรม ค่านิยม และความต้องการของคนในสังคม

หากมองในภาพรวม ของกระบวนการขั้นตอนที่จะผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อน การนำนโยบายแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ไปปฏิบัติให้บังเกิดผลได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ พร้อมกับการสร้างระบบการทำงานที่เป็นเครือข่าย สามารถระดมพลังร่วม จากทุกภาคที่เกี่ยวข้องให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบอย่างแท้จริง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการใน 3 ขั้นตอนหลัก ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

1.1 ขึ้นเตรียมความพร้อมสร้างความเข้าใจร่วมกัน

1.2 ขึ้นการสร้างเครือข่ายกระบวนการมีส่วนร่วมและดำเนินการพัฒนา ให้เกิดการร่วมคิด ตัดสินใจรับผิดชอบและร่วมดำเนินการพัฒนาเมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่ในลักษณะพหุภาคี

1.3 ขั้นที่สาม สนับสนุนให้มีการร่วมกันคิดตามประเมินผล

2. บทบาทภาคีการพัฒนา

หากมองถึงบทบาทภาคี การพัฒนาที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ คงต้องมองให้ครบทุกภาคีหลัก โดยแต่ละภาคีจะมีบทบาทที่ต่างกันออกไป ตามศักยภาพและประสบการณ์ที่สั่งสมมา กลุ่มที่เป็นรากฐานสำคัญและเป็นหัวใจของความสำเร็จในการทำเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ได้อย่างยั่งยืน คือ กลุ่มชุมชนและประชาสังคม ที่ก่อตัวขึ้นมา มีความเข้มแข็ง มุ่งมั่น

ต้องการร่วมกัน คิดเอง ทำเองกันมากขึ้น หากมองถึงบทบาทของภาคการเมือง ก็ควรต้องมีวิสัยทัศน์ กว้างไกล มีความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบาย เป็นธรรม ยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ส่วนภาคราชการ จำเป็นต้องปรับบทบาทเป็นผู้สนับสนุน ให้คำปรึกษาชี้แนะเทคนิควิชาการ ปรับแนวคิดการทำงานเป็นแนวราบเป็นทีมงาน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทุกระดับ ที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชน ต้องปรับระบบการทำงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง วางแผนและบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่นของตนอย่างสอดคล้องกับทิศทางการกระจายอำนาจและรัฐธรรมนูญปัจจุบัน ในส่วนขององค์กรพัฒนาเอกชน จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับชุมชน แนะนำให้ชุมชนเรียนรู้ คิดเอง ทำเองเป็น และเชื่อมประสานการทำงานระหว่างชุมชนกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งช่วยสนับสนุนทรัพยากร ในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่จะสามารถมีส่วนช่วยสนับสนุนจุดประกายความคิด สร้างความรู้ ความเข้าใจทางเทคนิควิชาการ และส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจเมื่อมีข้อขัดแย้งต่างๆ ในสังคม ใน ส่วนของภาครัฐกิจเอกชน ก็สามารถร่วมคิดร่วมทำช่วยสนับสนุนทรัพยากร รวมทั้งสื่อมวลชน ก็จะเป็นสื่อกลางสะท้อนข้อเท็จจริงในสังคมชุมชนอย่างมีคุณภาพ สร้างสรรค์ สะท้อนความต้องการ ปัญหา รวมทั้งถ่ายทอดความรู้ข้อมูลข่าวสารและช่วยรณรงค์สร้างจิตสำนึกสาธารณะได้เป็นอย่างดี

เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่เกิดการขยายผลไปสู่ท้องถิ่นอย่าง กว้างขวาง จึงได้นำผลการศึกษาจัดทำโครงการแปลงแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ซึ่งเป็นบทเรียนจากการปฏิบัติจริงในระดับท้องถิ่นชุมชนมาประกอบการพิจารณา เป็นข้อเสนอแนะ แนวทางดำเนินการที่ควรสนับสนุนเพื่อการขยายผล ดังนี้

- 1) การสร้างกระแสท้องถิ่นเรื่องเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ทั่วประเทศ โดยเน้น กระแสความสนใจในคุณภาพชีวิต สุขภาพ สิ่งแวดล้อมของเมืองและชุมชน
- 2) การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการปฏิบัติอย่างแท้จริง โดย สนับสนุนให้มีการจัดเวทีการเรียนรู้ สร้างข่ายการเรียนรู้ โดยพยายามทำจากจุดเล็ก ๆ ให้สำเร็จ เพื่อ สร้างความเชื่อมั่นและเป็นแบบอย่างที่ดีในการขยายผล
- 3) การพัฒนาระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนกระบวนการ ขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

4) การสร้างกลไก สนับสนุนกระบวนการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ โดยสนับสนุนพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นชุมชน พร้อมทั้งสร้างความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ความเข้าใจในแนวคิดเรื่องเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ รวมทั้ง จัดตั้งเป็นเครือข่ายการทำงานเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ โดยอาจใช้เว็บไซต์เป็นสื่อ

2.6.4 แนวคิดการพัฒนาเมืองน่าอยู่

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้วางกรอบแนวคิดในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ไว้ว่า³⁰ "เป็นกระบวนการพัฒนา ที่เป็นองค์รวม ยึดคนเป็นศูนย์กลาง อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนเป็นรากฐานในการพัฒนา มุ่งให้เกิดความสงบ สะดวก สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย มีเศรษฐกิจฐานรากเข้มแข็ง มีระบบบริหารที่ดี วิถีชีวิตที่ดี มีความสุข และที่สำคัญการทำเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ ต้องอาศัยพลังการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุข" สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้นำ ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มากำหนดกรอบความคิด นโยบายในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน : เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2542 ให้ความเห็นชอบในหลักการของกรอบนโยบายการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน : เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ และได้กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติโดยมีองค์การดำเนินการประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ (กมช.) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ (สกมช.) เป็นฝ่ายเลขานุการ และเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2543 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบ กระบวนการแปลงนโยบายการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ไปสู่การปฏิบัติและกลไกการบริหาร ซึ่งแนวคิดการพัฒนาเมืองน่าอยู่ประกอบด้วย

1. **คุณลักษณะของเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่** ครอบคลุมและผสมผสานกัน ระหว่างปัจจัยแวดล้อมใน 5 ด้าน

1) **ด้านสังคม** เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ควรมีสังคมที่มีคุณลักษณะ

1.1 ประชาชนได้รับการศึกษา ความรู้ การฝึกอบรม ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว

1.2 มีบริการสาธารณสุขและบริการสาธารณะอื่น ๆ ที่เพียงพอและสะดวก

1.3 มีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต และรักษาทรัพย์สิน

1.4 มีคดีอาชญากรรม ยาเสพติดจำนวนน้อย

³⁰สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “คู่มือเมืองน่าอยู่” (กรุงเทพมหานคร : สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย, 2546), หน้า 8.

- 1.5 ภาวการณ์พัฒนาทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาเมือง
 - 1.6 สิทธิของประชาชนและความยุติธรรมได้รับการคุ้มครอง
 - 2) ด้านเศรษฐกิจ ภายในเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ ควรมีลักษณะ
 - 2.1 มีบรรยากาศที่ดีสำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
 - 2.2 ค่าครองชีพไม่สูง ประชาชนมีงานทำ และมีการประกอบสัมมาอาชีพที่ดี
 - 3) ด้านกายภาพ ภายในเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ ควรมีสภาพ
 - 3.1 เป็นเมืองที่มีระเบียบด้วยการวางผังเมืองที่มีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน
 - 3.2 มีการวางแผนและจัดบริการ โครงสร้างพื้นฐานได้ทันต่อความต้องการของประชาชน
 - 3.3 มีระบบการคมนาคมขนส่งที่สะดวก ปลอดภัย และไม่สิ้นเปลือง
 - 3.4 มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว และที่ว่างโล่งอย่างพอเพียง
 - 3.5 มีระบบบำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะอย่างเหมาะสม
 - 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ของเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ ควรมีลักษณะ
 - 4.1 สามารถควบคุมมลภาวะทางน้ำ อากาศ ดิน และความดังของเสียง
 - 4.2 เมืองมีจิตวิญญาณและความสุนทรีย์ ที่ประชาชนมีความภาคภูมิใจ และช่วยกันบำรุงรักษาไว้ซึ่งมรดกทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น
 - 4.3 ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานพอเพียงและค่าใช้จ่ายไม่แพง
 - 5) ด้านการบริหารการจัดการ เมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ควร
 - 5.1 มีความโปร่งใสและยุติธรรม
 - 5.2 มีประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก
 - 5.3 ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน
2. องค์ประกอบของเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่
- องค์ประกอบหลักของความเป็นเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ ประกอบด้วย
- 1) ความนำอยู่
 - 2) ความมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ
 - 3) ความเป็นประชาธิปไตย
- แต่ละองค์ประกอบ สามารถกำหนดให้เป็นเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมได้ ดังนี้

1) ความน่าอยู่:พัฒนาคุณภาพชีวิตและวิถีชีวิตของคนในเมืองและชุมชน

- ประชาชนมีการศึกษาความรู้ และได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง
- มีการพัฒนาทางสาธารณสุขที่ดีและเพียงพอ
- มีการจัดการทางกายภาพของเมืองที่เป็นระเบียบ

1.1 คุณภาพชีวิตคือ ความสวยงาม

- มีการจัดบริการโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพและพอเพียง
- มีระบบการจราจรขนส่งที่สะดวกปลอดภัยและประหยัด
- มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่ดี
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ขั้นพื้นฐานของประชาชน

1.2 วิถีชีวิต คือ มีมรดกทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมที่ประชาชน

ภาคภูมิใจ

2) ความมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ของเมืองและชุมชน : ระบบเศรษฐกิจที่สมดุลและมีภูมิคุ้มกัน

ระบบเศรษฐกิจที่สมดุลและมีภูมิคุ้มกัน คือ

- ระบบเศรษฐกิจมีความสมดุลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- มีการจ้างงานอย่างกว้างขวาง
- ชนบทและเมืองมีการเชื่อมโยงอย่างเหมาะสมและเป็นระบบ

3) ความเป็นปราชญ์: พัฒนาระบบการบริหารจัดการเมืองและชุมชน

3.1 การบริหารจัดการเมืองและชุมชนในภาครัฐ คือ

- มีความโปร่งใสและยุติธรรม
- มีประสิทธิภาพ คล่องตัว และยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก
- มีการทำงานแบบพหุภาคี โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

พัฒนาเมืองและ ชุมชนทุกชั้นตอน

3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

- ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการเข้าร่วมพัฒนาเมืองและ

ชุมชน

- ประชาชนตระหนักถึงความจำเป็นในการมีส่วนร่วมพัฒนาเมืองและชุมชน

3) แนวทางการพัฒนาในรูปแบบ "รวมพลังเพื่อขับเคลื่อนสังคม"

แนวทางการพัฒนาในรูปแบบ "รวมพลังเพื่อขับเคลื่อนสังคม" เป็นการระดมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ (ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) องค์กรธุรกิจ องค์กรพัฒนาภาคเอกชนชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น หรือที่เรียกว่า ภาวการณ์พัฒนา ในรูปแบบร่วมแรงร่วมใจ ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันรับผิดชอบผลการพัฒนา โดยร่วมกันจัดทำ แผนงาน/โครงการเมืองนำอยู่ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้การพัฒนาเมืองและชุมชนมีความน่าอยู่และยั่งยืน

4) กระบวนการแปลงนโยบายและแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติ

ความสำเร็จในการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ ย่อมขึ้นอยู่กับแรงสนับสนุนที่สำคัญคือ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคการพัฒนา ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่นบนเวทีการร่วมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกันและเห็นชอบร่วมกันซึ่งจะนำไปสู่การประสานงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ ในการแปลงแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ไปสู่การปฏิบัติ มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนา

เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบกรอบนโยบายและแผนการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่อย่างยั่งยืนแล้ว คณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ (กมช.) จัดทำแนวทางการพัฒนาให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 : การแปลงแนวทางการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ

1) การเตรียมความพร้อมของทุกภาคการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ เป็นหน่วยประสานจัดประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบนโยบายและแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ให้แก่หน่วยงาน ส่วนกลาง รัฐวิสาหกิจ และส่วนภูมิภาค สำหรับการจัดประชุมชี้แจงให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น กลไกระดับจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

2) กระบวนการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น การระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น โดยการสร้างเครือข่ายการพัฒนาในระดับเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) การส่งเสริมให้เกิดประชาคม

-การค้นหาตัวบุคคลหรือกลุ่มอาสาสมัครที่จะเป็นผู้นำ ในการผลักดันตามกระบวนการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคี โดยให้ชุมชนเป็นผู้เสนอแนะ

-จัดประชุมชี้แจงทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

- ให้เวลากับชุมชนในการทำ ความเข้าใจ

2) การสร้างกระบวนการเรียนรู้

-สร้างความเข้าใจตั้งแต่ระดับครอบครัวและองค์กรชุมชน ตลอดจนภาคีการพัฒนาต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิด กระบวนทัศน์ และแนวทางการพัฒนาแนวใหม่ที่เป็นการพัฒนาแบบองค์รวม โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และเน้นว่าการพัฒนาเป็นกระบวนการเรียนรู้และมีกิจกรรมร่วมกันของทุกฝ่าย

-บทบาทการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ได้แก่ ครอบครัว องค์กรชุมชน คณะกรรมการท้องถิ่น กลุ่มแกนนำ ต่าง ๆ และหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาสนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยชุมชนต้องเป็นหลักในการบริหารการพัฒนา ส่วนหน่วยงานภายนอกเป็นเพียงผู้สนับสนุน

3) การค้นหาศักยภาพของชุมชน

- เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคีการพัฒนา ตั้งแต่ระดับครอบครัว องค์กรชุมชน กลุ่มแกนนำ คณะกรรมการท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม

- จัดทำข้อมูลที่สำคัญเพื่อการพัฒนา ได้แก่ ประวัติท้องถิ่น ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล รวมถึงกลุ่มองค์กรต่าง ๆ จารีตประเพณี วัฒนธรรม สถานการณ์ของชุมชนในปัจจุบัน เช่น ภัยคุกคาม จุดแข็ง ข้อจำกัด และปัญหา

- สร้างฐานข้อมูลและตัวชี้วัดการพัฒนา

- การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผล และนำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหา จุดอ่อน ข้อจำกัด ความเข้มแข็ง และศักยภาพของชุมชน ซึ่งสามารถบันทึกในรูปแบบของแผนการตั้งถิ่นฐานของชุมชนพร้อมแสดงแหล่งทรัพยากรและแผนผังความสัมพันธ์ขององค์กร สถาบันต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำงานขั้นต่อไป

4) การจัดทำแผนความต้องการของชุมชน

- จัดประชุมร่วมกันระหว่างภาคีการพัฒนา แล้วนำ ผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและปัญหาที่ผ่านมา เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

- ระดมความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยระบุว่ามีความเห็นแนวทางดำเนินการอย่างไรที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายการพัฒนาของชุมชน

- พิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือกทั้งหมดที่มีอยู่จากประเด็นต่อไปนี้

1. มีแนวทางใดบ้างที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้เองตามศักยภาพของชุมชน
2. มีแนวทางใดบ้างที่มีปัจจัยหรือโอกาสจากภายนอกเอื้ออำนวยและสนับสนุนให้

ชุมชนพัฒนาได้ตามศักยภาพของชุมชน

3. มีแนวทางใดบ้างที่ชุมชนจะต้องดำเนินการ แต่ชุมชนยังไม่พร้อม หรือมีข้อจำกัด จะมีทางเสริมความพร้อมหรือลดข้อจำกัดของชุมชนได้หรือไม่ อย่างไร

- พิจารณาวามีโครงการหรือกิจกรรมอะไรบ้างที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายการพัฒนาของชุมชน โดยจัดทำเป็นแผนความต้องการของชุมชน พร้อมทั้งแยกโครงการหรือกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. โครงการหรือกิจกรรมที่ครอบคลุม กลุ่มองค์กรในชุมชน สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

2. โครงการหรือกิจกรรมที่ชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้เอง แต่สามารถได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลหรือ อบต.

3. โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลหรืออบต. ไม่สามารถสนับสนุนได้ทั้งหมด หรือสนับสนุนได้บางส่วน แต่สามารถขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรพัฒนาเอกชนองค์กรธุรกิจโดยเสนอผ่านแผนพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนาจังหวัด

4. หากมีความจำเป็นต้องจำกัด โครงการหรือกิจกรรม ควรพิจารณาจัดลำดับความสำคัญให้ชัดเจน โดยมีหลักเกณฑ์ที่ตกลงร่วมกันโดยสมาชิกชุมชน

3) กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแกนกลางประสานภาคีการพัฒนาระหว่างแผนพัฒนาของชุมชน (เทศบาลหรือ อบต.) และแผนดำเนินงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรอื่น เพื่อให้ได้แผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ของเทศบาลหรือ อบต. แล้วแต่กรณี โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1) ให้เครือข่ายการพัฒนาของแต่ละท้องถิ่น พิจารณาจัดตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้หน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่น ที่มีแผนงานและโครงการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการประสานการสร้างเครือข่ายพัฒนาระหว่างแผนงานของหน่วยงานและแผนพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

3) คณะทำงานจัดทำ แผนปฏิบัติการ ฯ พิจารณาคัดเลือกและประสานแผนงาน โครงการจากแผนพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนงาน โครงการเมืองนำอยู่ และชุมชนนำอยู่ของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรอื่นที่จะดำเนินการในพื้นที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของโครงการตามความต้องการ ของชุมชนท้องถิ่น และประมวลแผนงานและโครงการ จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองนำอยู่ และชุมชนนำอยู่ของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย

1.1 แผนงานหรือโครงการของหน่วยงานท้องถิ่น ทั้งส่วนที่จะดำเนินการได้เอง และส่วนที่จะขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง

1.2 แผนงานหรือโครงการของหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งส่วนที่จะ ดำเนินการโดยงบประมาณปกติและโดยงบประมาณที่จะขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากส่วนกลาง

1.3 แผนงานหรือโครงการจะต้องมีรายละเอียดชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมาย วิธีการ ดำเนินงานแต่ละขั้นตอน และวงเงินใช้จ่าย โดยให้จำแนกว่าส่วนใดจะจัดหามาจากที่ใด โดยวิธีการ ใด

1.4 ในกรณีที่แผนงานหรือโครงการ เป็นของหน่วยราชการหรือองค์กรอื่น และมีความ ประสงค์ จะขอรับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาล ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน จะต้อง ระบุไว้ในโครงการด้วยว่ามีวิธีบริหารจัดการด้านการเงินอย่างไร

4) เสนอแผนปฏิบัติการดังกล่าวให้คณะกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นพิจารณา แล้วนำเสนอต่อสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนที่ 3 :การเสนอขอการสนับสนุนจากส่วนกลาง

1) เมื่อสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความเห็นชอบแล้ว ให้จัดทำ แผนปฏิบัติการ ฯ ฉบับสมบูรณ์ และนำเสนอคณะกรรมการกั่นกรองในจังหวัด

2) เมื่อคณะกรรมการกั่นกรองในจังหวัดได้พิจารณาแล้ว ให้เสนอแผนงาน/ โครงการดังกล่าวต่อ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ ก่อนนำ เสนอ คณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นในกรณีที่ จะขอรับการสนับสนุนแผนงานและโครงการที่เกินขีดความสามารถของท้องถิ่น

3) กรณีหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่มีแผนงานและโครงการ ใน แผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้หน่วยงานนั้นจัดทำ แผนการลงทุนประจำปี ของหน่วยงาน และหากมีแผนงานหรือโครงการที่ต้องการงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติม ให้ หน่วยงานนั้นเสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อรวบรวม วิเคราะห์และนำ เสนอคณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติพิจารณา

4) ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กลั่นกรอง ให้ข้อเสนอแนะแผนงานและโครงการ ส่วนที่เกินขีดความสามารถของหน่วยราชการ หน่วยงานภาคเอกชน และองค์กรอื่นในท้องถิ่นที่ ต้องการขอความช่วยเหลือและสนับสนุนจากส่วนกลาง ก่อนนำ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาเมือง แห่งชาติ

5) การสนับสนุนทางการเงินให้แก่แผนงานหรือโครงการของหน่วยราชการ หรือ องค์กรอื่นให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ

6) เมื่อ คณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน หรือโครงการ ให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมเข้ชาตินำเสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

7) ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประสานงานกับสำนักงบประมาณและกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณและเงินกู้ สนับสนุนทุนการดำเนินงานตามแผนงานและ โครงการที่ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

ขั้นตอนที่ 4 : การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการโดยภาคีการพัฒนา

เมื่อแผนปฏิบัติการผ่านความเห็นชอบจากสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้ว ในส่วนของแผนงานและโครงการที่ไม่ต้องขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ก็สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติการได้ทันที สำหรับ แผนงานและโครงการที่ต้องการขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง ก็จะต้องผ่านขั้นตอนการ พิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติงบประมาณการ สนับสนุน

ขั้นตอนที่ 5 : การติดตามและประเมินผล

เมื่อได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นที่ เกี่ยวข้อง จัดทำการติดตามและประเมินผลการดำ เนินงาน โดยมีดัชนีชี้วัด ซึ่ง สกมช. ได้จัดทำ เพื่อ เป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่น จัดทำ ดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองนำอยู่ และชุมชนนำอยู่ให้เหมาะสมตามสภาพท้องถิ่นของตนเองจากการรวบรวมข้อมูลแหล่งต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นตัวอย่างของกลุ่มดัชนีชี้วัดความนำอยู่ของเมืองและชุมชนได้ 9 ด้าน ได้แก่

1) การผังเมือง เช่น

- 1.1 ความหนาแน่นของประชากรเมือง (คน/ตร.กม.)
- 1.2 ร้อยละของพื้นที่เมืองที่มีกฎหมายผังเมืองครอบคลุม
- 1.3 ปริมาณและคุณภาพของระบบขนส่งมวลชน

2) สิ่งแวดล้อมและบริการ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น

2.1 คุณภาพเสียง = อัตราร้อยละของประชากรที่ต้องรับเสียงสูงกว่า 70 เดซิเบล โดยเฉลี่ย

2.2 คุณภาพอากาศ = อัตราส่วนปริมาณรวมของซัลเฟอร์ไดออกไซด์ + ฟูลินละออง+ สารตะกั่วในอากาศ เมื่อเทียบกับมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (60 กรัม/ม.3 + 90 กรัม/ม.3 + 1 กรัม/ม.3)

2.3 อัตราร้อยละของการบำบัดน้ำเสีย

2.4 อัตราร้อยละของการเก็บขยะ

2.5 อัตราร้อยละของครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้

3) เอกอัครราชทูต ศิลปวัฒนธรรม เช่น

3.1 การสืบสานวัฒนธรรม: งบประมาณด้านเอกอัครราชทูต ศิลปวัฒนธรรมที่องค์กรท้องถิ่นสนับสนุน

4) ด้านบริการสาธารณสุขและสุขอนามัย

4.1 อายุขัยเฉลี่ยของประชากร

4.2 อัตราการเจ็บป่วยของประชากร = อัตราการเจ็บป่วย/ประชาชน 1000 คน

4.3 จำนวนเตียงคนไข้ต่อประชากร 1,000 คน

4.4 สุขภาพจิต

4.5 จำนวนแพทย์ต่อประชากร 1,000 คน

4.6 อัตราการตาย = อัตราการตายของทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี/1,000 การเกิด

4.7 ร้อยละของประชากรที่มีส้วมใช้อย่างถูกสุขลักษณะ

4.8 อัตราร้อยละของประชากรผู้ที่สังคมนควรช่วยเหลือแก่บุคคลที่ได้รับการประกันสุขภาพของรัฐหรือของท้องถิ่น

4.9 อัตราร้อยละของประชากรที่มีน้ำสะอาดใช้

5) ด้านคุณภาพการศึกษา เช่น

5.1 ค่าใช้จ่ายของรัฐต่อคนในด้านการศึกษา

5.2 ขนาดห้องเรียนชั้นประถมศึกษาโดยเฉลี่ยต่อครู 1 คน

5.3 อัตราการรู้หนังสือของประชากรที่อายุ 10 ปีขึ้นไป

5.4 ประชากรที่มีการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยต่อประชากรทั้งหมดที่มีอายุ 18 ปี

ขึ้นไป

6) ด้านปัจจัยโอกาสทางเศรษฐกิจ เช่น

- 6.1 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม
- 6.2 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี
- 6.3 อัตราการเสียภาษีรายได้ส่วนบุคคลสูงสุด
- 6.4 อัตราการว่างงาน
- 6.5 อัตราเงินเฟ้อในเขตเมือง
- 6.6 สัดส่วนราคาที่อยู่อาศัยต่อรายได้ (ปี)
- 6.7 อัตราการเปรียบเทียบรายได้ของประชากรกลุ่มรายได้สูง/กลุ่มรายได้ต่ำ
- 6.8 อัตราการเปรียบเทียบรายได้ของประชากรกลุ่มรายได้สูง/กลุ่มรายได้ต่ำ

7) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- 7.1 คดีอาชญากรรมต่อประชากร 10, 000 คน
- 7.2 อัตราการเกิดอุบัติเหตุการจราจรต่อประชากร 1, 000 คน
- 7.3 อุบัติภัยที่เกิดขึ้นในรอบปี จำนวนครั้งและความสูญเสีย (ล้านบาท)

8) สันตนาการ เช่น

- 8.1 จำนวนพื้นที่สวนสาธารณะเพื่อการสันตนาการต่อประชากร 1, 000 คน
- 8.2 จำนวนโทรศัพท์ต่อประชากร 1, 000 คน
- 8.3 จำนวนแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติวัฒนธรรม โบราณสถาน ต่อประชากร

100, 000 คน

9) การบริหารการปกครอง เช่น

- 9.1 อัตราร้อยละของผู้ใช้สิทธิการเลือกตั้ง
- 9.2 จำนวนองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์
- 9.3 การมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น
- 9.4 การให้บริการแก่สังคม

ดัชนีชี้วัดข้างต้น เป็นตัวอย่างของเกณฑ์การพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาดัชนีชี้วัดของตนเอง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การวัดผลการพัฒนา และผลจากการประเมินการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน สามารถนำไปใช้ในการปรับนโยบายและแนวทางการพัฒนา ตลอดจนการแปลงแนวทางการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ

การพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ เป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในเมืองและชนบททุกระดับ ทั้งผู้มีฐานะดี คนชั้นกลาง และผู้มี

รายได้น้อย ค้อยโอกาส สามารถจะมีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยในเมืองหรือชุมชนที่น่าอยู่อย่างเท่าเทียมกันด้วยความสงบสุข ความสะดวกสบาย ความสะอาดถูกสุขอนามัย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ในทางปฏิบัติ เป็นการเน้นการใช้ประโยชน์ขององค์กรกลไกที่มีอยู่เดิม และการปรับปรุงวิธีการจัดสรรงบประมาณ ให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นและที่สำคัญที่สุด คือ การสร้างจิตสำนึกและจิตวิญญาณของการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคีการพัฒนาในการร่วมแรง ร่วมใจ สัมครสมาน สามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อพัฒนาเมืองและชุมชนของตนเองให้น่าอยู่ น่าอาศัย อย่างยั่งยืน³¹

จากความหมายดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาเมืองน่าอยู่ หมายถึง กระบวนการพัฒนาที่เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

การพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น หมายถึง การบริหารจัดการ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรอย่างมีแบบแผน เพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงขององค์กร ที่เติบโตตลอดเวลา ซึ่งในงานวิจัยนี้ ประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถสรุปได้ 4 ด้าน คือ

1. **ด้านสังคม** คือ การพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เกี่ยวกับการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส การสาธารณสุขและบริการสาธารณะ การดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การแก้ปัญหาหาเสพติด การเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชนการเปิดช่องทางให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวางและรวดเร็วและทั่วถึง

2. **เศรษฐกิจ** คือ การพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมและอาชีพ เพื่อพัฒนารายได้ให้กับประชาชน การเปิดโอกาสสร้างบรรยากาศที่ดี สำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสนับสนุนให้ประชาชนผสมผสานพลังระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนมีงานทำและมีการประกอบสัมมาอาชีพที่ดี

3. **ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม** คือ การพัฒนาเมืองน่าอยู่ เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค มีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจนและมีการวางแผน จัดบริการโครงสร้างพื้นฐานได้ทันต่อความต้องการของประชาชน มีระบบคมนาคมขนส่ง ที่สะดวกปลอดภัยและไม่สิ้นเปลือง มีระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบป้องกันน้ำท่วม กำจัดขยะอย่างเหมาะสม รวมถึงการ

³¹สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2543). **เมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่**. อุดดำเนา.

ประชาสัมพันธ์ การณรงค์และการสร้างร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนน่าอยู่ ส่งเสริมโอกาสการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งในกระบวนการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรม ที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต ของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

4. ด้านการบริหารจัดการ คือ การพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เกี่ยวกับความโปร่งใส เป็นธรรม และยุติธรรม มีประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน และมีนโยบายที่ส่งเสริมเศรษฐกิจ ให้มีรากฐานที่เข้มแข็ง

2.7 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล

2.7.1 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินไทยตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ได้จัดแบ่งการบริหารราชการเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง ได้แก่ การจัดระเบียบราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล

ในส่วนของเทศบาลนั้น ก่อตั้งเป็นครั้งแรก 1 ปี หลังจากมีการสถาปนาระบอบรัฐสภา ซึ่งเป็นความพยายามครั้งแรกของรัฐบาลยุคประชาธิปไตยที่ต้องการสถาปนากองการปกครองท้องถิ่นอย่างจริงจัง เมื่อเทียบกับสุขาภิบาล ซึ่งได้รับการก่อตั้งครั้งแรกในปี พ.ศ.2440 อันเป็นยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่กรมการสุขาภิบาลกลับมาจากกรมแต่งตั้ง และเป็นข้าราชการประจำล้วนๆ ทำให้สุขาภิบาลที่ถือว่าเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นหน่วยแรกของไทยนั้น ตามความเป็นจริงแล้วเป็นเพียงในนามเท่านั้น รูปแบบของเทศบาลที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 เป็นแบบที่ใช้ในประเทศตะวันตก คือ แบบสภานายกเทศมนตรี ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลเป็นผู้เลือกสมาชิกสภาเทศบาล ต่อจากนั้นสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งรวมกันเป็นสภาเทศบาลก็ใช้เสียงข้างมากในการเลือกนายกเทศมนตรี และเทศมนตรี ทำให้รูปแบบการปกครองท้องถิ่นเช่นนี้ มีผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อม แต่ในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2543 มาตรา 48 ทวิ ในกรณีที่ประชาชนในเขตเทศบาลได้ออกเสียงประชามติให้การบริหารในเขตเทศบาลใช้รูปแบบนายกเทศมนตรี ให้เทศบาลนั้นมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่ง ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้กระทำโดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาล 3 ประการ คือ

- 1) จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในท้องถิ่นนั้น
- 2) ความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด และงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น
- 3) ความสำคัญทางการเมืองของท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงศักยภาพของท้องถิ่นนั้นว่า จะสามารถพัฒนาความเจริญได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใดจากหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งท้องถิ่นกฎหมายได้กำหนดให้จัดตั้งเทศบาลขึ้นได้ 3 ประเภท ดังนี้

เทศบาลนคร โดยมีหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ดังนี้

- 1) เป็นท้องที่มีพลเมืองตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป
- 2) ราษฎรอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร
- 3) มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามกฎหมายกำหนดไว้
- 4) มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลนคร

เทศบาลเมือง มีหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ดังนี้

1) ท้องที่ที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่งให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์อื่นๆ ประกอบ

2) ส่วนท้องที่ที่มีใช่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 2.1 เป็นท้องที่มีพลเมืองตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป
- 2.2 ราษฎรอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร
- 2.3 มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามกฎหมายกำหนดไว้
- 2.4 มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

เทศบาลตำบล กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลตำบลไว้อย่างกว้างๆ ดังนี้

- 1) มีรายได้จริงโดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมาตั้งแต่ 12 ล้านบาทขึ้นไป
- 2) มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป
- 3) ความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,500 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตรขึ้นไป
- 4) ได้รับความเห็นชอบจากราษฎรในท้องถิ่นนั้น

ในปัจจุบันอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17 (9) ประกอบมาตรา 24 วรรคเจ็ดแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และข้อ 1 แห่งประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลเรื่องกำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วน

ราชการวิธีการบริหารและการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลและกิจการอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในเทศบาล ลงวันที่ 29 เมษายน 2545 มีมติเห็นชอบให้ประกาศหลักการกำหนดขนาดของเทศบาล โดยให้กำหนดขนาดของเทศบาลออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยมีหลักเกณฑ์การจัด ดังนี้ เทศบาลชั้น 1 เดิมจัดให้เป็นเทศบาลขนาดใหญ่, เทศบาลชั้น 2 – 6 เดิมจัดให้เป็นเทศบาลขนาดกลางและเทศบาลชั้น 7 เดิมจัดให้เป็นเทศบาลขนาดเล็ก เทศบาลสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงขนาดได้ตามความจำเป็นและความเหมาะสมโดยจะต้องผ่านเกณฑ์เบื้องต้นตามที่คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนดและคณะกรรมการกลางดังกล่าวจะเป็นผู้พิจารณาเห็นชอบการกำหนดขนาดเทศบาลตามที่เทศบาลเสนอและให้นำการกำหนดขนาดของเทศบาลมาใช้ในการกำหนด หรือเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้บริหารของเทศบาลตามกรอบระดับตำแหน่ง ซึ่ง โครงสร้างของเทศบาลนั้นประกอบด้วยสภาเทศบาลคณะเทศมนตรีและพนักงานเทศบาล โดยมีนายกเทศมนตรีทำหน้าที่บริหารและปลัดเทศบาลทำหน้าที่ฝ่ายปกครองบังคับบัญชาพนักงานเทศบาล ซึ่งเป็นฝ่ายประจำ ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาในพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น เดิมได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง โดยพระราชกฤษฎีกา การจัดตั้งเทศบาลเมืองขอนแก่น มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2478 ต่อมาในปี พ.ศ.2538 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลนครขอนแก่นได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 112 ตอนที่ 40 ก ลงวันที่ 24 กันยายน 2538 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 กันยายน 2538 เป็นต้นไป กำหนดให้เทศบาลนคร มีหน้าที่ดังนี้

1) อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลนครต้องทำได้แก่

- 1.1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53
- 1.2) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- 1.3) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- 1.4) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น
- 1.5) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- 1.6) จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- 1.7) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- 1.8) บำรุงศิลปประจักษ์ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 1.9) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว
- 1.10) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลนคร

2) **อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายเฉพาะอื่นๆกำหนด** นอกจากอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 กำหนดไว้แล้ว ยังมีกฎหมายเฉพาะอื่นๆ กำหนดให้เทศบาล มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นๆอีกเป็นจำนวนมาก เช่น พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2484แก้ไขเพิ่มเติมถึง 2535 พระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2498 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 เป็นต้น

3) **อำนาจหน้าที่จัดทำนอกเขตเทศบาล** แต่เดิมมานั้นเทศบาลแต่ละแห่ง มีหน้าที่ ที่จัดทำได้ภายในเขตเทศบาลของตนเท่านั้น แต่ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยเทศบาล โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ของเทศบาลเสียใหม่โดยเปิดโอกาสให้เทศบาลมีอำนาจจะทำการนอกเขตเทศบาลโดยกิจการที่จัดทำนั้น จะต้องเข้าข่ายตามหลักเกณฑ์ 3 ประการ ดังนี้

1) เมื่อการนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ภายในเขตของตน

2) เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล

3) เมื่อได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ

4) **หน้าที่ที่จัดทำร่วมกับบุคคลอื่น** พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2511 ได้มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เทศบาลต่างๆ ที่จะจัดทำกิจการใดๆ ร่วมกับบุคคลอื่น โดยการก่อตั้งบริษัทจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด ได้เมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์

5) **อำนาจหน้าที่ของเทศบาล ตาม พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542** โดยสรุปเทศบาล เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล ตามสภาพท้องถิ่นที่มีความเจริญ มีจำนวนประชากรพอสมควร และมีรายได้เพียงพอต่อการบริหารกิจการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับการกระจายอำนาจ เพื่อให้เกิดการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่นั้น เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน มีความสามารถทางการเมือง และการบริหารกิจการในหน้าที่ที่ได้ใช้อย่างน่าไว้วางใจ ซึ่งสอดคล้องกับ **ประหยัด หงส์ทองคำ**³² ที่กล่าวถึงการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นว่ามีลักษณะเด่นคือ เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาล การจัดตั้ง

³²ประหยัด หงส์ทองคำ, การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการการปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พาพาส, 2535), หน้า 22.

หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จะเป็นการมอบหมายหน้าที่ของรัฐบาลในส่วนกลางไปให้กับประชาชนในท้องถิ่น มีอำนาจในการปกครองตนเองอย่างแท้จริงโดยผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน จะใช้อำนาจในการปกครองตนเองอย่างแท้จริงโดยผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน จะใช้อำนาจที่ได้จากรัฐบาลในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่นโดยคำนึงถึงนโยบายของรัฐบาลด้วย

ดังนั้นจึงถือว่าเป็นการแบ่งเบาภาระอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบจากรัฐบาลกลางในการลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่แต่ละแห่งด้วย รวมทั้งเป็นการเสริมบทบาท การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนหากบุคลากรเป็นคนในท้องถิ่น จะสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากจะมองเห็นจุดบกพร่องได้เป็นอย่างดี รวมทั้งนำทรัพยากรที่มีอยู่ มาแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน จะทำให้เกิดความรู้สึก รักหวงแหนผูกพัน และตั้งใจทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นตนมากที่สุด³³

2.7.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทยกับเมืองน่าอยู่

ก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้เริ่มให้อำนาจแก่ท้องถิ่น ในการปฏิบัติหน้าที่รองรับภารกิจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองเอาไว้ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 เป็นต้น ประเทศไทยในฐานะประเทศร่วมลงนามแผนปฏิบัติการ 21 จึงต้องนำกลไกของกฎหมายที่มีอยู่เดิมนี้นี้มาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว รวมทั้งเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ก็มุ่งสู่การทำให้เมืองน่าอยู่หรือชุมชนน่าอยู่ นโยบายเมืองน่าอยู่จึงถือเป็นนโยบายของการพัฒนาระดับประเทศ

ทั้งนี้ กลไกที่เป็นจุดแข็งขององค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กลไกทางด้านผังเมือง ซึ่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นของท้องถิ่นที่วางและจัดวางผังเมืองของท้องถิ่นได้ โดยเจ้าพนักงานจะต้องควบคุมการใช้ที่ดินของชุมชนให้เป็นไปตามผังเมืองที่วางไว้ การวางผังเมืองจึงเป็นกรอบในการพัฒนาเมือง เป็นกลไกทางด้านการจัดการลักษณะทางกายภาพของเมือง อันประกอบด้วย การจัดการควบคุมอาคาร ที่ดิน การจัดวางระบบสาธารณูปโภค สิ่งบริการต่างๆ ของเมือง ซึ่งสามารถรองรับต่อจำนวนประชากรและกิจกรรมใช้สอยพื้นที่ในเมืองได้อย่างเพียงพอ กลไกของแผนพัฒนา ควรเป็นแม่แบบของแผนปฏิบัติที่ตรงกับ

³³ ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง , 2539), หน้า 37.

ประเด็นปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น กลไกด้านการเงินการคลัง เป็นงบประมาณท้องถิ่นที่รัฐบาลกระจายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารตนเอง ซึ่งสามารถนำมาใช้พัฒนาเมืองได้ นอกจากนี้ยังมี กลไกทางด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่เชื่อมโยงกับกลไกอื่นๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยประโยชน์ในส่วนนี้องค์กรท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อควบคุมจัดการสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้

2.7.3 เทศบาลเมืองน่าอยู่

เทศบาลถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและจัดบริการขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บริการแก่ประชาชน รวมทั้งยังมีหน้าที่ในการจัดการและรักษาสภาพแวดล้อม ของท้องถิ่นให้มีสภาพเป็นเมืองน่าอยู่ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ได้ริเริ่มจัดทำโครงการรณรงค์เทศบาลเมืองน่าอยู่ขึ้นในปี พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2545 โดยมีเป้าหมาย เพื่อรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้เทศบาลทั่วประเทศและเมืองพัทยา ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้เกิดความตระหนักและมีความตื่นตัวในการมุ่งมั่นพัฒนาเทศบาลของตนเอง ให้เป็น "เมืองน่าอยู่" ตามเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น โดยใช้แนวทางการบริหารจัดการเมืองแบบชุมชนมีส่วนร่วม และดำเนินการตามหลักการธรรมาภิบาล รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการสร้างเวทีประชาคม ที่แสดงถึงพลังแห่งการมีส่วนร่วมจากทุกกลุ่มในสังคม ยิ่งไปกว่านั้น หากผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลได้นำแนวคิดและวิธีการปฏิบัติในการสร้างเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์และจัดสร้างให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมกับท้องถิ่นของตนเอง โดยเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสร้างเมืองน่าอยู่ ตามวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตนเอง ย่อมก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ มีการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น อันจะเป็นพื้นฐานของการสร้างเมืองน่าอยู่ ที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนที่แท้จริงได้ ปัจจุบันเทศบาลหลายแห่งเกิดความตื่นตัวในการนำแนวคิดการสร้างเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดผลในทางปฏิบัติระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม เช่น

1) **เทศบาลเมืองภูเก็ต** เนื่องจากภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยว ปัญหาสำคัญที่เมืองต้องเผชิญคือปัญหาขยะ เทศบาลภูเก็ตจึงได้ให้ความสำคัญกับการจัดสร้างระบบการจัดการขยะมูลฝอย สร้างโรงคัดแยกมูลฝอย และเตาเผากำจัดขยะติดเชื้อ นอกจากนี้ ยังเน้นการศึกษาปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลองและขุมน้ำสาธารณะทั้ง 16 แห่งของเทศบาลเมืองภูเก็ต ควบคู่ไปการสร้างเครือข่ายชุมชนสีเขียว และการจัดค่ายความรู้สำหรับเยาวชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสืบสานงานด้านสิ่งแวดล้อม

2) **เทศบาลนครพิษณุโลก** แผนปฏิบัติการเมืองน่าอยู่ มุ่งเน้นการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เกิดเป็นรูปธรรมในโครงการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน โดยมีการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะรวม

ในจังหวัดพิษณุโลก โดยขั้นตอนการดำเนินงานมีการจัดการติดตามประเมินผลต้นทุน การจัดการขยะมูลฝอย นำขยะรีไซเคิลมาแยกจากขยะอินทรีย์ ที่จะนำมาหมักเป็นปุ๋ย และรวบรวมขยะมีพิษ ขยะอันตรายและขยะจากโรงพยาบาลอย่างเป็นระบบ ในโครงการนี้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งสถาบันการศึกษาเอกชน ในการวางแผนระหว่างหน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

3) **เทศบาลนครตรัง** มุ่งเน้นการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี อันเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนไม่ว่าจะเป็นศิลปวัฒนธรรมการแสดง เช่น หนังตะลุง มโนราห์ หรือวัฒนธรรมอาหาร ตลอดจนประเพณีการไหว้เจ้า ถือศีลกินเจ อันเป็นประเพณีโบราณที่สืบสานกันมาแต่บรรพบุรุษ นอกจากนี้ยังเน้นการสร้างปอดสีเขียวกลางในเมือง เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนอีกด้วย

4) **เทศบาลเมืองน่าน** แผนงานเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองน่านคือ การสนับสนุนให้ชุมชนสามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ต้องการ โดยสนับสนุนให้เกิดกลุ่มกรรมการที่มีความเข้มแข็ง มีอิสระในการบริหาร คณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ผู้สูงอายุ เป็นต้น นอกจากนี้ในการวางผังเมืองทางกายภาพได้ปรับภูมิทัศน์พื้นที่บริเวณ "ใจเมืองเก่า" หรือ "ช่วงเมือง" สำหรับนำเสนอ เมืองน่านเมืองศิลปวัฒนธรรมสู่มรดกโลก และปรับปรุงภูมิทัศน์ริมแม่น้ำน่านเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

5) **เทศบาลนครนทบุรี** มีการกำหนดเป้าหมายในการสร้างเมืองนำอยู่อย่างเป็นรูปธรรม คือ การลดปริมาณมูลฝอยลงให้ได้ 20 % ในปี พ.ศ.2546 ลดปริมาณน้ำเสีย 30 % และการเพิ่มพื้นที่สีเขียว 5 % โดยการทำงานในแต่ละโครงการมุ่งเน้นความสำคัญและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การให้ความรู้แก่ประชาชนในทุกกลุ่มในสังคมให้มีความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอย ส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งให้เทศบาลเก็บขนไปกำจัด การจัดตั้งศูนย์แปรรูปสภาพขยะมูลฝอย เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีเทศบาลต่างๆ อีกกว่า 10 แห่งที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยให้เป็นเทศบาลนำอยู่ ตามโครงการประกวดเทศบาลเมืองนำอยู่ ปีพ.ศ. 2544 - 2545 ได้แก่ เทศบาลตำบลแพรภษา เทศบาลตำบลฉานรายณ์ เทศบาลตำบลทับคล้อ เทศบาลตำบลปรางบุรี เทศบาลตำบลอุโมงค์ เทศบาลตำบลด่านขุนทด เทศบาลตำบลเรณูนคร เทศบาลตำบลชนแดน เทศบาลตำบลกลางเวียง เทศบาลตำบลปรังค์กู ซึ่งทั้งหมดถือได้ว่าเป็น

เทศบาลที่ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการผลักดันแนวคิดการสร้างเมืองน่าอยู่ให้เป็นจริงในทางปฏิบัติ³⁴

สรุปได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการผลักดันแนวคิดการพัฒนาให้เมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เป็นจริงได้ เนื่องจากเป็นองค์กรที่อยู่ในระดับฐานรากของสังคม มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถรับรู้ปัญหา ข้อจำกัดต่างๆ รวมถึงการแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้ดีกว่าหน่วยงานภายนอก โดยพื้นฐานเริ่มแรกของการเกิดองค์การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งก็คือ การกระจายอำนาจ จากรัฐส่วนกลางให้กับประชาชนส่วนล่าง เข้ามามีบทบาทในการดูแลเมืองท้องถิ่นของตน

2.8 เทศบาลนครขอนแก่น

2.8.1 ประวัติเทศบาลนครขอนแก่น

เทศบาลนครขอนแก่น เดิมได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองโดยพระราชกฤษฎีกา การจัดตั้งเทศบาลเมืองขอนแก่น มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2478

นายกเทศมนตรีคนแรก คือ พระเสนาราชภักดี เข้าดำรงตำแหน่ง เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2478 ก่อนได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองตามพระราชกฤษฎีกา 2 เดือน ศาลาเทศบาลเมืองขอนแก่นตั้งอยู่ในที่ดินราชพัสดุแปลงที่ตั้งศาลากลางจังหวัดขอนแก่นในขณะนั้นอยู่ทางทิศใต้ด้านตะวันตกของถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น ตรงข้ามกับสถานีตำรวจอรุณ อำเภอเมืองขอนแก่นในปัจจุบัน จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2492 จึงได้ย้ายที่ทำการไปอยู่ที่ดินแปลงที่ตั้งสถานีอนามัยและสถานีดับเพลิงด้านตะวันออกของถนนกลางเมืองอยู่ตรงข้ามกับโรงเรียนขอนแก่นวิทยายนมาจนถึง พ.ศ. 2508 เป็นเวลา 16 ปี ต่อมากระทรวงมหาดไทยให้สำนักงานเทศบาลเมืองขอนแก่นใช้อาคารร่วมกับอำเภอเมืองขอนแก่น ซึ่งได้ย้ายมาอยู่ ตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2508 จนถึงวันที่ 21 ตุลาคม 2527 รวมเป็นเวลา 19 ปี ใน พ.ศ. 2527 สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นได้ก่อสร้างขึ้นใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 3/3 ถนนประชาสำราญ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่นโดยได้เปิดทำการตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2527จนถึงปัจจุบัน

เมื่อพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองขอนแก่น พ.ศ.2478 เขตเทศบาลมีพื้นที่ 4.031 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ จรด ตำบลศิลา

³⁴จำเนียร วรรณชัยพันธ์, การพัฒนาไกลและปัจจัยเพื่อเมืองน่าอยู่...บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, วารสารเทศบาลเมืองน่าอยู่ ปี 2544 -2545, หน้า 22 - 25.

ทิศใต้	จรด	ตำบลกุดกว้าง
ทิศตะวันออก	จรด	ตำบลพระลับ , ตำบลหนองแสง
ทิศตะวันตก	จรด	ตำบลเมืองเก่า

ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 ได้มีพระราชกฤษฎีกาย้ายเขตเทศบาลออก ให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันมีพื้นที่ 46 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จรด	ตำบลศิลา
ทิศใต้	จรด	ตำบลเมืองเก่า
ทิศตะวันออก	จรด	ตำบลพระลับ
ทิศตะวันตก	จรด	ตำบลบ้านเป็ด

ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลนครขอนแก่นได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเล่ม 112 ตอนที่ 40 ก ลงวันที่ 24 กันยายน 2538 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 กันยายน 2538 เป็นต้นไป

2.8.2 ประชากรในเขตเทศบาล

สถิติจำนวนประชากร ความหนาแน่น อัตราการเพิ่มของประชาชน เทศบาลนครขอนแก่น
ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2553

พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น คน / ตร.กม.	อัตราการเพิ่ม
2545	130,582	2,839	0.77
2546	128,795	2,799	-1.37
2547	123,151	2,677	-4.38
2548	122,370	2,660	-0.60
2549	120,957	2,630	-1.15
2550	120,167	2,612	-0.65
2551	118,203	2,569	-1.63
2552	116,157	2,525	-1.73
2553	113,754	2,473	-2.07

ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครขอนแก่น

จำนวนประชากรพื้นที่ ความหนาแน่นจำนวนบ้าน
ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2553

พ.ศ.	ประชากร			พื้นที่ (ตร.กม.)	ความหนาแน่น (คน / ตร.กม.)	จำนวน บ้าน
	ชาย	หญิง	รวม			
2545	63,348	67,234	130,582	46	2,839	47,112
2546	62,199	66,596	128,795	46	2,799	48,602
2547	58,832	64,319	123,151	46	2,677	49,429
2548	58,275	64,095	122,370	46	2,660	50,585
2549	57,424	63,533	120,957	46	2,630	51,631
2550	57,056	63,111	120,167	46	2,612	52,576
2551	56,084	62,119	118,203	46	2,569	53,498
2552	55,223	60,934	116,157	46	2,525	54,256
2553	54,243	59,511	113,754	46	2,473	55,175

ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครขอนแก่น

จำนวนหลังคาเรือน
แยกตามประเภทบ้าน

ประเภทบ้าน	จำนวน (หลังคาเรือน)
บ้าน	49,655
บ้านชั่วคราว	431
เรือ	1
แพ	4
โรงพยาบาล	8
โรงแรม	19
เรือนจำ	2
วัด	61
สำนักสงฆ์	2
สถานศึกษา	761
โรงงาน	1
หอพัก	64
สถานสงเคราะห์	1
ตึกแถว	72
ห้องแถว	24
ตึก	4
ร้านค้า	20
สำนักงาน	41
แฟลต	2,010
อาคารชุด	43
สถานที่ราชการ	1,173
รัฐวิสาหกิจ	17
อื่นๆ	573
ทะเบียนบ้านกลาง	1
ไม่มีทะเบียนบ้าน	9
บ้านพักราชการ	130
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	1
มูลนิธิ	2

โกดัง	2
บริษัท	4
ทาวน์เฮ้าส์	8
ทะเบียนบ้านชั่วคราว	13
สมาคม	2
ทะเบียนบ้านชั่วคราว (ต่างประเทศ)	1
บ้านไฟไหม้, รื้อถอน	1

ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครขอนแก่น

จำนวนประชากรในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกอายุตามกลุ่ม

ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2553

กลุ่มอายุ (ปี)	ปี พ.ศ.					
	2552			2553		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
0-9	6,444	6,087	12,531	6,188	5,859	12,047
10-19	9,274	9,211	18,485	8,851	8,492	17,343
20-29	9,194	10,512	19,706	8,843	9,968	18,811
30-39	8,321	9,332	17,653	8,127	9,050	17,177
40-49	8,621	10,308	18,929	8,425	10,088	18,513
50-59	6,116	7,404	13,520	6,303	7,632	13,935
60-69	3,602	4,221	7,823	3,728	4,437	8,165
70-79	1,852	2,160	4,012	1,950	2,227	4,177
80-89	480	626	1,106	516	717	1,233
90-99	92	101	216	101	108	209
100 ขึ้นไป	45	51	96	49	54	103
เกิดปีไทย	1	-	1	1	-	1

ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลนครขอนแก่น (ข้อมูลสำรวจ เดือนเมษายน 2554)

2.8.3 แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2554 - 2557

แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น กำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาไว้ 3 ระดับ สำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ให้ครอบคลุมมิติการพัฒนาทั้งระดับชุมชน เมือง และภูมิภาค โดยกำหนดประเด็นมุ่งเน้นในการพัฒนาจังหวัดขอนแก่น 3 ระดับ (3H) คือ

- 1.ระดับชุมชน เพื่อสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง มีความสุข (Happiness Community)
- 2.ระดับเมือง เพื่อมุ่งสู่การเป็นนครน่าอยู่ (Healthy City)
- 3.ระดับภูมิภาค เพื่อก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคด้านเศรษฐกิจ การ

คมนาคม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Hub of Region)

วิสัยทัศน์

“ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเครือข่าย การค้า การลงทุน การบริการ และการคมนาคมขนส่งในภูมิภาคสู่สากล”

2.8.3.1 เป้าประสงค์หลักในการพัฒนา

1. เป็นศูนย์กลางการค้า การบริการและการลงทุนของภูมิภาค มีโครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสาธารณสุขระดับนานาชาติ ที่พร้อมรองรับการเติบโต สู่การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภูมิภาค

2. มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ให้เติบโตยั่งยืน ในช่วงปี 2555 – 2557 มีการเติบโตของ GPP และมุ่งเน้นการเติบโตในสาขาที่สอดคล้องกับศักยภาพของจังหวัดและทิศทางการพัฒนาของประเทศควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเมืองและท้องถิ่นให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (GPH) โดยการจัดให้มีการจัดทำดัชนีเพื่อวัดความสุขของประชาชน (Gross Provincial Happiness; GPH)

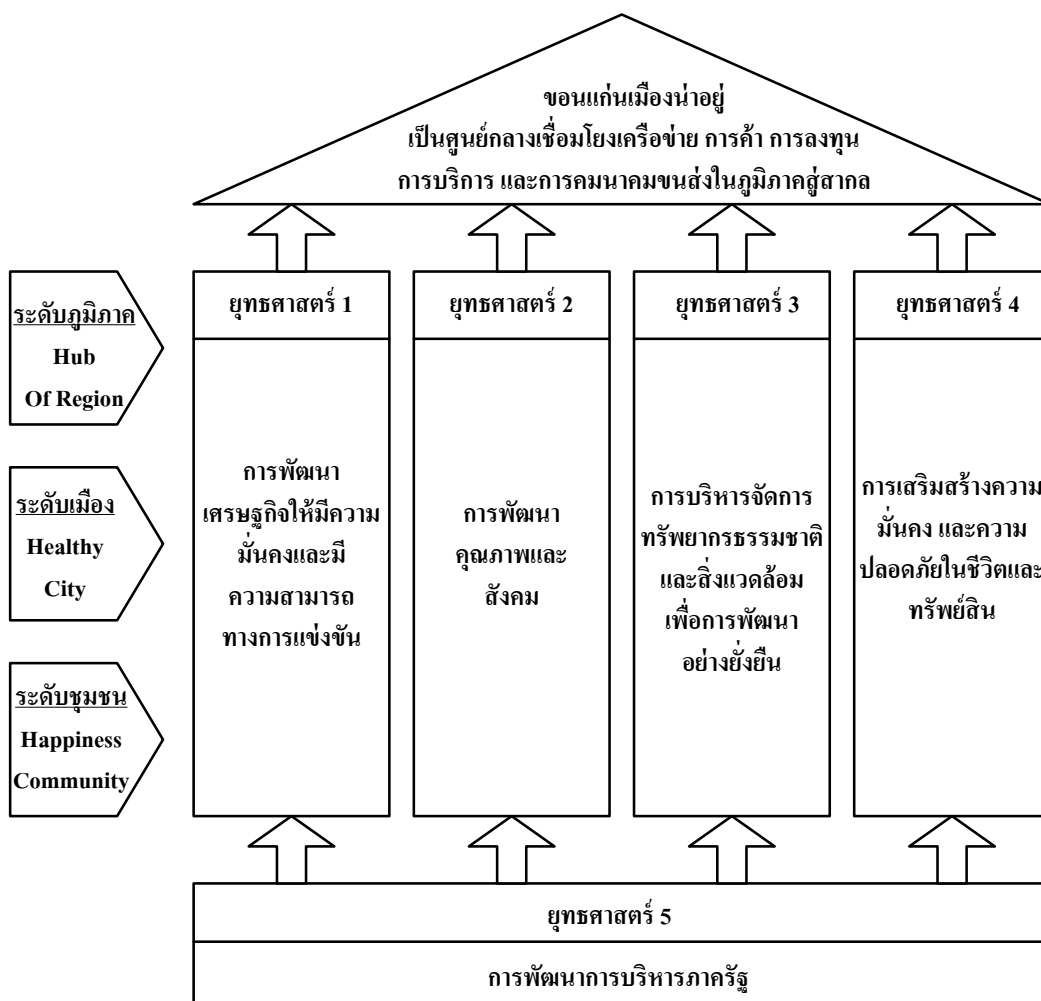
3. มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ พลังงานและการจัดการของเสียที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทั้งในระดับชุมชน ระดับเมือง และระดับภูมิภาค

4. มีความมั่นคงและปลอดภัยทางด้านชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนมีความสุข และภาคธุรกิจมีความมั่นใจในการลงทุน โดยมุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพการป้องกัน การจัดการและการช่วยเหลือฟื้นฟู

5. เป็นจังหวัดต้นแบบของการบริหารราชการที่มุ่งเน้นการบูรณาการและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคราชการ ท้องถิ่น เอกชน กลุ่มจังหวัดและการ

สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการบริหารงานจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสร้างประโยชน์ให้กับทุกภาคส่วนอย่างสมดุล

ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน

แผนภาพที่ 2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน

2.8.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและมีความสามารถทางการแข่งขัน

- การพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรเศรษฐกิจ

ของภูมิภาค

- การพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อมุ่งสู่การเสริมสร้างจุดเด่นตามศักยภาพพื้นที่
- การพัฒนาการค้า การท่องเที่ยว การบริการ และการพัฒนาโครงสร้าง

พื้นฐานความเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

- การสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาพื้นฐานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- สร้างสังคมและเศรษฐกิจรากฐานให้เข้มแข็ง
- การพัฒนา ยกระดับมาตรฐานสาธารณสุข และการแพทย์
- การพัฒนา ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ
- การสนับสนุนสวัสดิการสังคม และส่งเสริมครอบครัวเข้มแข็ง
- การสนับสนุน ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- การอนุรักษ์ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดิน การพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณทรัพยากรน้ำ ระบบการกระจายน้ำ และจัดการคุณภาพน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

- การอนุรักษ์ฟื้นฟูความสมบูรณ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน การบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองอย่างเป็นระบบการสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทน เพื่อรองรับความต้องการการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน

- การพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความมั่นคง

- การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอัคคีภัย
- การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอุทกภัย
- การป้องกัน ลดผลกระทบ และช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง

- การบริหารจัดการด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

- การลดปัญหายาเสพติดเพื่อขจัดความเดือดร้อนของประชาชน

- การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอุบัติเหตุจราจร
- การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากอาคารและป้าย

การรักษาความมั่นคงและสงบเรียบร้อย เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

การบริหารจัดการด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในเชิงบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาการบริหารภาครัฐ

- การบริหารจัดการการจัดเก็บรายได้ภาครัฐและการเบิกจ่ายงบประมาณ
- การพัฒนาบุคลากรและการจัดการองค์ความรู้
- การพัฒนาระบบและบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การพัฒนาบริการประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- การบริหารจัดการงานประชาสัมพันธ์อย่างบูรณาการ
- การสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2.8.5 การพัฒนาตามแนวนโยบายของผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่น

นายพิระพล พัฒนพิระเดช ได้แถลงนโยบาย เรื่อง พัฒนาสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ดังนี้ ด้วยความ “ศรัทธาในภาคประชาชน” มุ่งวางรากฐานของการพัฒนาเมืองสร้างจิตสำนึกของคนในสังคม พัฒนาสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นเป้าหมายสำคัญภายใต้การพัฒนาตามนโยบายของผู้บริหารเทศบาลนครขอนแก่น นำโดยนายพิระพล พัฒนพิระเดช นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น กำหนดนโยบายหลัก 3 ด้าน ดังนี้

1) นโยบายด้าน : การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรในการบริหารราชการท้องถิ่น

1.1. ปรับบทบาทขององค์กรเทศบาล โดยเทศบาลจะทำหน้าที่แก้ปัญหาและอุปสรรคที่ซับซ้อนของเมือง เป็นผู้ประสานงานส่งเสริมสนับสนุน เกื้อหนุน อุดหนุนปรับทัศนคติวัฒนธรรมการทำงาน ของคนในองค์กรที่เอื้อต่องานบริการประชาชน มีองค์ความรู้ มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและมีคุณธรรมสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ด้วยการส่งเสริมกระบวนการสร้างตัวชี้วัด (KPI) เพื่อการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมของคนทั้งองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนรวมทั้งมุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน สร้างความโปร่งใสในการบริหารราชการท้องถิ่นดังนี้

- มีการวางแผนพัฒนาเทศบาลอย่างมีส่วนร่วมเพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ
- การทำงานของเทศบาล

- การพัฒนารูปแบบการให้บริการอย่างมืออาชีพได้มาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและเกิดความพึงพอใจสูงสุด
- นำเทคโนโลยีสำหรับการบริการ และการจัดการสมัยใหม่มาใช้โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
- มีการออกเทศบัญญัติหรือปฏิรูปเทศบัญญัติที่ล้ำสมัยให้เหมาะสมและยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ในอนาคต
- ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และนานาชาติ เพื่อนำมาซึ่งงานงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าและทำต่อกรขยายตัวของเมือง

2) นโยบายด้าน : การสร้างสังคมสันติสุขและสมานฉันท์ด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตและทุนทางสังคม

2.1 การปฏิรูปการศึกษาสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การพัฒนา การศึกษาอย่างเป็นระบบ โครงการพัฒนาครูผู้สอน กระบวนการเรียนรู้แบบสงสัย หาความรู้ สังเคราะห์ความรู้ เพื่อใช้ประโยชน์การค้นหาค้นหาศักยภาพของเด็ก รวมทั้งการสอนแบบบูรณาการ หลากหลายวิชาในกิจกรรมเดียวกัน

- การสร้างสังคมเอื้ออาทรด้วยการขับเคลื่อนภารกิจคนขอนแก่นไม่ทอดทิ้งกัน การปลูกจิตสำนึกให้ชาวขอนแก่นได้ตระหนักและหวนคืนกลับมาใส่ใจ ดูแลซึ่งกันและกัน เรียนรู้ที่ “ให้” และ “รับ” อย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี อย่างเสมอภาคกันของ “ผู้ให้” และ “ผู้รับ”

- ให้การสงเคราะห์และสนับสนุนการพัฒนา อย่างมีส่วนร่วม แก่เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการ ทูพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้

- การสร้างภูมิคุ้มกันคุณภาพชีวิตของประชาชน
- ส่งเสริมให้ผู้บริโภคได้รับอาหารที่ปลอดภัย
- ปรับปรุงตลาดต่างๆ ภายในเขตเทศบาลให้เป็นตลาดน่าซื้อ สะดวก ทันสมัย ถูกสุขอนามัย ปลอดภัยจากสารพิษ

- ส่งเสริมด้านอนามัยและการสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนได้มีสุขภาพดีถ้วนหน้า

- การอนุรักษ์และส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นให้อยู่คู่คนขอนแก่น

- การดูแลให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมุ่งเน้นการจัดระบบการป้องกันภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพทั่วถึงและทันทั่วทั้งที่ตั้ง

1. เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อุบัติภัย
2. สนับสนุนบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลนครขอนแก่น
3. สนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน บริษัท ห้างร้านและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนองค์กร และท้องถิ่นของตนเอง
4. ให้การสนับสนุน นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล ตลอดจนการรณรงค์การต่อต้านยาเสพติด
5. การสร้างความเข้มแข็งภาคประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ต่อการพัฒนาเมือง ตลอดจนสร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ สร้างความรักสามัคคีในสังคม มีจิตสาธารณะในการบริหารจัดการบ้านเมือง เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่นเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาเมือง โดยการกระจายภารกิจบางส่วนที่ชุมชนสามารถทำได้เท่าหรือดีกว่าเทศบาลให้ชุมชนดำเนินการแทน เช่น ปรับปรุงซ่อมแซมถนน ขุดลอกท่อ คูคลองสวนสาธารณะ เกาะกลางถนน อนุรักษ์งานประเพณีท้องถิ่น จัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะ ทำความสะอาดในชุมชน ตลอดจนการดูแลเด็กและผู้สูงอายุในเขตเทศบาล

3) นโยบายด้าน : การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อม รองรับเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคอีสาน เช่น การจัดระบบบำบัดน้ำเสียและป้องกันน้ำท่วม การพัฒนาระบบขนส่งมวลชน การพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดขอนแก่น ให้มีศักยภาพรองรับผู้โดยสารเพิ่มขึ้นและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ การค้นหาพลังงานทดแทน รณรงค์สร้างสำนึกและความตระหนักให้คนเมืองดูแลความสะอาด

การสร้างขอนแก่นเมืองโนสวัน เพิ่มปอดของเมืองด้วยการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะ เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้สวยงาม นำอยู่ รองรับการเป็นเมืองท่องเที่ยวแห่งภาคอีสาน

ดำเนินการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ กับเมืองของประเทศในภูมิภาคเอเชีย เพื่อส่งเสริมระบบเศรษฐกิจและศิลปวัฒนธรรม³⁵

³⁵งานวิเคราะห์นโยบายและแผนเทศบาลนครขอนแก่น, คำแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น, วันที่ 26 พฤษภาคม 2551, (ขอนแก่น : สำนักเทศบาลนครขอนแก่น, 2551), หน้า 1.

ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีการนำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่างๆมาแปลงเป็นวาระในระดับพื้นที่โดยแนวคิดในการกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น ยึดหลักการพัฒนาที่สนองต่อ นโยบายของรัฐบาลและสอดคล้องเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สภาพแวดล้อม และศักยภาพของท้องถิ่นและจังหวัด เพื่อตอบสนองความต้องการและปัญหาของประชาชน เพื่อให้ประชาชน มีความอยู่ดี กินดี อาศัยอยู่ในสังคม อย่างมีความสุขและปลอดภัย

2.9 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.9.1 ที่ตั้งและอาณาเขตของเทศบาลนครขอนแก่น

เทศบาลนครขอนแก่นมีพื้นที่ 46 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทยระหว่างเส้นรุ้งที่ 16 องศา 16.8 ลิปดา 00 พิลิปดาเหนือกับเส้นแวงที่ 112 องศา 27.8 ลิปดา 00พิลิปดาตะวันออก มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 445 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

หลักเขตที่ 1: อยู่มุมตะวันตกของเขตมหาวิทยาลัยขอนแก่นด้านเหนือ

ด้านเหนือ

จากหลักเขตที่ 1 : เป็นเส้นเลียบตามแนวเขตมหาวิทยาลัยขอนแก่นด้านเหนือไปทางทิศตะวันออกเฉียงถึงหลักเขตที่ 2 ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 สระบุรี – หนองคาย (เขตแดน) ฟากตะวันตก

จากหลักเขตที่ 2 : เป็นเส้นตรงทางทิศตะวันออกเฉียงถึงหลักเขตที่ 3 ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 สระบุรี – หนองคาย (เขตแดน) ตามแนวเส้นตั้งฉากระยะ 300 เมตร

ด้านทิศตะวันออกเฉียง

จากหลักเขตที่ 3: เป็นเส้นขนาน 300 เมตร กับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 สระบุรี – หนองคาย (เขตแดน) ทางทิศใต้ ถึงหลักเขตที่ 4 ซึ่งตั้งอยู่เขตริมทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ฟากตะวันออก

จากหลักเขตที่ 4: เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ 5 ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนกสิกรทุ่งสร้าง ฟากตะวันออกจากหลักเขตที่ 5 : เป็นเส้นเลียบตามแนวเขตกองพันทหารม้าที่ 6 ด้านทิศตะวันตกและด้าน ทิศใต้ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ 6ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากหลักเขตที่ 5ตามแนวเขตกองพันทหารม้าที่ 6 ระยะ 3,200 เมตร

จากหลักเขตที่ 6: เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 7 ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนไปบ้าน โลกกลางฟากใต้ ห่างจากศูนย์กลางถนนประชาสโมสรตามแนวถนนไปบ้านโลกกลางระยะ 1,400 เมตร

จากหลักเขตที่ 7: เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 8 ซึ่งตั้งอยู่ที่ริมหนองเลิงเปือย ด้านเหนือ ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 209 ต่อเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น ครอบคลุม – ยางตลาด ตรงกิโลเมตร 3 + 700 ตามแนวเส้นตั้งฉากระยะ 700 เมตรจากหลักเขตที่ 8: เป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ ถึงหลักเขตที่ 9 ซึ่งตั้งอยู่ริมหนองเลิงเปือยด้านเหนือ ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 209 ต่อเขตเทศบาลเมืองขอนแก่นครอบคลุม – ยางตลาด

จากหลักเขตที่ 9 : เป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ ถึงหลักเขตที่ 10 ซึ่งตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 209 ต่อเขตเทศบาลเมืองขอนแก่นครอบคลุม – ยางตลาด ตามแนวเส้นตั้งฉาก ระยะ 700 เมตร

ด้านทิศใต้

จากหลักเขตที่ 10: เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 11 ซึ่งตั้งอยู่ริมทางไปบ้านดอนบม ฟากตะวันออกเฉียงใต้ ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 สระบุรี หนองคาย (เขตแดน) สายเดิม ตามแนวระยะทาง 800 เมตร

จากหลักเขตที่ 11: เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 12 ซึ่งตั้งอยู่ริมทางสายตะวันออกเฉียงเหนือฟากตะวันตก ตรงกิโลเมตร 446 + 500

จากหลักเขตที่ 12: เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ 13 ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 สระบุรี – หนองคาย (เขตแดน) ตามแนวเส้นตั้งฉากระยะ 300 เมตร จากหลักเขตที่ 13: เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ 14 ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 สระบุรี – หนองคาย (เขตแดน) ตามแนวเส้นตั้งฉากระยะ 300 เมตร

ด้านทิศตะวันตก

จากหลักเขตที่ 14: เป็นเส้นขนานระยะ 300 เมตรกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 สระบุรี – หนองคาย (เขตแดน) ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ 15 ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2131แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ขอนแก่น) บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2062 (เหล่า่านาคี) ฟากใต้

จากหลักเขตที่ 15: เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ 16ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 ตาก – ขอนแก่น ฟากเหนือตรงมุมใต้ของเขตมหาวิทยาลัยด้านตะวันตก

จากหลักเขตที่ 16: เป็นเส้นเลียบตามแนวเขต มหาวิทยาลัยขอนแก่นด้านตะวันตกไปทางทิศเหนือ

2.9.2 สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

2.8.2.1 สภาพพื้นที่: เทศบาลนครขอนแก่น ตั้งอยู่ในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 46 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 28,750 ไร่อยู่ในระดับความสูงประมาณ 155 – 160 เมตร จากระดับน้ำทะเล ลักษณะทั่วไปเป็นที่ราบและลาดชันขึ้นไปทางทิศเหนือ ซึ่งเป็นที่ตั้งของบริเวณมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.8.2.2 สภาพภูมิอากาศ :สภาพภูมิอากาศของจังหวัดขอนแก่น โดยทั่วไปมีสภาพภูมิอากาศเป็นแบบทุ่งหญ้าในเขตร้อน คือ มีฝนตกสลับกับแห้งแล้งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงเหนือ สถิติข้อมูลอุณหภูมิของจังหวัดขอนแก่น เปรียบเทียบย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ.2549- 2553) พบว่ามีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดในปี 2549วัดได้ 33.10 องศา อุณหภูมิสูงสุดวัดได้ 42 องศา ในปี 2553 อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 20.66 องศาในปี 2553 และอุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ 10.20 องศา ในปี 2552

2.9.2.3 ประชากรในเขตเทศบาล

สถิติจำนวนประชากร ความหนาแน่น อัตราการเพิ่มของประชาชน เทศบาลนครขอนแก่น
ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2553

พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น คน / ตร.กม.	อัตราการเพิ่ม
2545	130,582	2,839	0.77
2546	128,795	2,799	-1.37
2547	123,151	2,677	-4.38
2548	122,370	2,660	-0.60
2549	120,957	2,630	-1.15
2550	120,167	2,612	-0.65
2551	118,203	2,569	-1.63
2552	116,157	2,525	-1.73
2553	113,754	2,473	-2.07

เทศบาลนครขอนแก่นมีโครงสร้างการบริหารงานทั้งด้านโครงสร้างและด้านนิติบัญญัติ ซึ่งมีการบริหารงานดังโครงสร้างต่อไปนี้

โครงสร้างด้านการบริหาร

โครงสร้างเทศบาลด้านนิติบัญญัติ

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้รวบรวมเรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อคัดเลือกรายงานวิจัยที่สอดคล้องมาเป็นแนวทางในการวิจัยและอ้างอิงดังนี้

ปัทิตตา พัชรพลย์ ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคติของพนักงานเทศบาลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองนำอยู่ ผลการวิจัยพบว่า

1. พนักงานเทศบาล มีทัศนคติต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองนำอยู่โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้าน ด้านการบริหารและการจัดการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสังคม และเศรษฐกิจ และด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง

2. พนักงานเทศบาล ที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนคติที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองนำอยู่ไม่แตกต่างกัน และพนักงานเทศบาล ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทัศนคติที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองนำอยู่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. พนักงานเทศบาล มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองนำอยู่ในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ควรรณรงค์ให้ประชาชนร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดให้มากขึ้น เพื่อให้สถิติอาชญากรรมและยาเสพติดจำนวนน้อยลง

2) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ควรเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อการพักผ่อนและออกกำลังกายให้มากขึ้นและควรมีระบบควบคุมมลภาวะทาง น้ำ อากาศ ดิน และความดังของเสียง รวมถึงระบบบำบัดน้ำเสีย และกำจัดขยะอย่างเหมาะสมให้มากยิ่งขึ้นและ

3) ด้านการบริหารและการจัดการ ควรนำหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้ในการบริหารงานอย่างจริงจัง เพื่อให้เทศบาลเมืองอโยธยา เป็นเมืองนำอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป³⁶

ฉวีวรรณ โพธิ์พงษ์ ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมชุมชนในโครงการเมืองนำอยู่: กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคมอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีความพึง

³⁶ปัทิตตา พัชรพลย์, “ทัศนคติของพนักงานเทศบาลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองนำอยู่”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2552, 110 หน้า.

พอใจในสภาพแวดล้อมชุมชน ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมด้านกายภาพสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริการ โครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านการจัดการชุมชนตามลำดับ พบว่า ระดับการศึกษาการได้รับข่าวสารในชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจสภาพแวดล้อมชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การรับรู้สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน และการประเมินโอกาสและบริการ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจสภาพแวดล้อมชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนี้ยัง พบว่า การประเมินโอกาสและบริการ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในภาพแวดล้อมชุมชนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การรับรู้สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขมีดังนี้ ปัญหาเรื่องยาเสพติด รถมอเตอร์ไซด์เสียงดังในเวลากลางคืน น้ำประปาไม่เพียงพอกับความต้องการ น้ำในแหล่งน้ำเน่าเสีย และเสียงดังจากร้านคาราโอเกะ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาผู้นำท้องถิ่นในแต่ละระดับ ควรสร้างการรับรู้และความตระหนัก ในสภาพปัญหาที่เป็นอยู่แก่ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่น และผู้นำในระดับต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจรวมถึงคุณภาพความพอเพียงทั่วถึง ในการให้บริการของหน่วยงานต่างๆ ควรใช้ทุนทางสังคม ที่มีอยู่ในเรื่องความรักท้องถิ่น ร่วมกับการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารในชุมชน ในการสร้างโอกาส การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาแก้ไขปัญหาของชุมชน³⁷

ผ่องผิว อุไรกุล ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่เทศบาลนครยะลา ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการพัฒนาอาชีพ และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับดี เพศหญิงมีทศนคติด้านสุขภาพอนามัยดีกว่าเพศชาย อายุที่ต่างกันไม่มีผลต่อทศนคติต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ทั้ง 5 ด้าน ประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธมีทศนคติด้านสุขภาพอนามัยดีกว่าประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม และประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีทศนคติด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ดีกว่าประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ การศึกษาที่ต่างกันไม่มีผล ต่อทศนคติที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ทั้ง 5 ด้าน ประชาชน

³⁷ นวีวรรณ โพธิ์พงษ์, “ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมชุมชนในโครงการเมืองนำอยู่: กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ศึกษาศาสตร์ (สิ่งแวดล้อมศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2546, 185 หน้า.

มีทัศนคติ ด้านสิ่งแวดล้อมดีกว่าอาชีพค้าขาย อาชีพรับราชการมีทัศนคติ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นดีกว่าอาชีพนักธุรกิจ และอาชีพนักธุรกิจมีทัศนคติดีกว่าอาชีพค้าขาย³⁸

วารุณี วัชรเสวี ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีต่อ โครงการเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตเทศบาล รับรู้สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และความคิดเห็นเกี่ยวกับความนำอยู่ของเทศบาลนครราชสีมานำอยู่ ในระดับปานกลาง และเห็นว่า เทศบาลนครราชสีมา มีความนำอยู่ที่สูง ในประเทศไทย

2. ในโครงการเมืองนำอยู่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้บริการที่ทางเทศบาลจัดให้ แต่ยังไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการหรือระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหาของชุมชน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ อาชีพ ระดับ การศึกษา การรับรู้สาเหตุ ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและความคิดเห็นที่มีต่อโครงการเมืองนำอยู่ ปัจจัยไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ อายุ เพศ และ รายได้ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ เทศบาลควรประชาสัมพันธ์โครงการให้ทั่วถึง และส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยความคิดเห็นของประชาชนเอง ทั้งนี้เทศบาลนครราชสีมา ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิค และวิชาการ³⁹

จุลนพ ทองโสภิต ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกำหนดนโยบายเมืองนำอยู่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคาดหวังของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเทศบาลและกลุ่มผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่อย่างยั่งยืน เพื่อเสนอรูปแบบหรือแนวทางในการเตรียมการและพัฒนาการนำนโยบายการพัฒนาเมืองนำอยู่อย่างยั่งยืนสู่การปฏิบัติกลุ่มตัวอย่างจำนวน 522 คน ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานเทศบาล จำนวน 279 คน และผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 230 คน ผลการวิจัยพบว่า

³⁸ ผ่องผิว อุไรกุล , “ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่เทศบาลนครยะลา” , วิทยานิพนธ์, (บัณฑิตวิทยาลัย :สถาบันราชภัฏยะลา), 2546, 130 หน้า.

³⁹ วารุณี วัชรเสวี, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีผลต่อโครงการเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครราชสีมา” , วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2544, 104 หน้า.

1. คาดหวังของผู้ปฏิบัติงานเทศบาลและผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกำหนดนโยบายเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำคือ ด้านสังคม ด้านกายภาพ ด้านบริหาร และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบ ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานเทศบาล และผู้นำชุมชนในเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกำหนดนโยบายเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนโดยรวม ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานเทศบาลน้อยกว่าความคาดหวังของผู้นำชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคาดหวังของผู้นำชุมชนมากกว่าความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 4 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ และด้านการบริหารจัดการ แต่ด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการศึกษายังพบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน สำหรับเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ 3 กลุ่ม คือ ยุทธศาสตร์การสร้างรากฐานสังคมให้เข้มแข็ง ยุทธศาสตร์แห่งการเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของเมืองและชุมชน และยุทธศาสตร์การปฏิรูปการบริหารจัดการ⁴⁰

วันเพ็ญ บุญเผือกได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยรวมในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการ พบอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านสังคม อยู่ในระดับน้อย ส่วนความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยรวม และรายด้าน ทุกด้าน คือ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการ พบว่า อยู่ในระดับน้อย ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการ จำแนกตาม ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

⁴⁰ จุลนพ ทองโสภิต , “ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานและผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน”, วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม) การพัฒนาชุมชน , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น) , 2544 , 134 หน้า.

ครอบครัวต่อเดือนก่อนหักค่าใช้จ่าย และการเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า ทุกท่าน จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁴¹

ธิติพร คำแก่น ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ : กรณีศึกษา เขตเทศบาลนครเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลนครเชียงรายในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้าไปดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่เริ่มต้น โครงการด้วยการค้นหาสาเหตุและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน ภายในชุมชน จนนำไปสู่การสร้างกิจกรรมและผลักดันให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทุกขั้นตอน ของการดำเนินงานใช้ทุนทางสังคมเป็นตัวเชื่อม ประสานให้คนในชุมชน เข้ามาร่วมกิจกรรม เช่น กลุ่มแกนนำ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและวัด เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม รวมทั้งเทศบาลและหน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินงานในเชิงรุก ร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนในฐานะของการเป็นพี่เลี้ยง ที่เข้าไปมีบทบาทต่าง ๆ ทั้งการเป็น ผู้นำ ผู้ประสาน ผู้สนับสนุน ผู้ให้ความรู้ ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นผู้ตาม และให้องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเชิงบูรณาการร่วมกัน และจากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ พบว่า ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ ถึงร้อยละ 76.67 โดยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับที่มาก และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับปานกลางส่วนการเข้ามามีส่วนร่วม ในการคิด การตัดสินใจ และวางแผน และการติดตาม และประเมินผล ของประชาชน ยังอยู่ในระดับที่น้อย⁴²

ภคิน คัชมาตย์ ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาทั้งหมด 385 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย (ร้อยละ 52.2) อายุเฉลี่ย 38 ปี ทำงานรัฐวิสาหกิจ/เอกชน (ร้อยละ 37.9) สมรสแล้ว (ร้อยละ 67.3) การศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ

⁴¹วันเพ็ญ บุญเผือก. “ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา) 2546, 114 หน้า.

⁴²ธิติพร คำแก่น , “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครเชียงราย”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม**, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2550 ,107 หน้า.

40.3) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 13,777 บาท ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 16 ปี การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่ ศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ ในแต่ละด้านแยกศึกษาออกเป็น 4 ส่วน คือ การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ และการประเมินผล พบว่า (มากกว่าร้อยละ 50) และปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่ ทำการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ (มากกว่าร้อยละ 60 และในแต่ละด้านศึกษา แยกออกเป็น 4 ส่วนคือ การวางแผน การดำเนิน การตรวจสอบ และการประเมินผล (มากกว่าร้อยละ 70 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมวางแผน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบ จัดให้มีเวทีประชาคม รับฟังปัญหา และความต้องการ และมีส่วนร่วมการดำเนินการตามโครงการต่างๆ โดยการจัดทำป้ายประกาศให้ทราบพร้อม กับ ออกสำรวจพื้นที่กับคนในชุมชน ประสานการดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบโดยประชาชน⁴³

พนัส พงษ์สุพันธ์ และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เทศบาลตำบลปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเสริมสร้างพลังประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ รวมทั้งศึกษาผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิธีการศึกษาเป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างแกนนำประชาชน 8 ชุมชนกับ ผู้แทนจากเทศบาลตำบลปราณบุรีและนักวิจัย ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถร่วมคิดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสังเคราะห์เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ทุกองค์ประกอบมีโครงการรองรับ 48 โครงการ และมีกิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการในลักษณะพึ่งตนเอง 8 กิจกรรม ในระยะที่แผนแม่บทถูกแปลงไปสู่การปฏิบัติก็สามารถ จัดกลุ่มโครงการใหม่เป็น 15 โครงการเพื่อดำเนินงานได้จริงใน ปี 2546 – 2547 และมีสมาชิกจากชุมชนสมทบในแต่ละโครงการตามกลุ่มสนใจ แสดงออกถึงความสามารถของทีมงาน และการพึ่งตนเองรวมทั้งมีการเรียนรู้ประสบการณ์ของแต่ละทีม จากการติดตามผลและสรุปบทเรียนเป็นระยะ ๆ จนทำให้สามารถดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุดท้ายพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ หลักการดำเนินกิจกรรม ที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05 โดยสมาชิกเข้าร่วม

⁴³ ภคิน คัชมาตย์, “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น ,(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2551, 131 หน้า.

กิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ดังนี้กระบวนการเรียนแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญ ที่จะนำไปสู่การสร้างพลังชุมชน เพื่อพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ⁴⁴

สุธิดา บริบาล ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : ศึกษาเฉพาะ บริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัท การบินไทยจำกัด (มหาชน) โดยภาพรวมแล้วมีความเห็นเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับปานกลาง ความแตกต่างเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป คือ เพศ อายุ ระยะเวลาปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความแตกต่างกันของความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ส่วนปัจจัยความรู้สึกมั่นคงและก้าวหน้าในการทำงาน และปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)⁴⁵

ภัสสุรีย์ คุณกลาง ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างได้แก่คณะกรรมการชุมชนจำนวน 308 คน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน 4 ขั้นตอน ได้แก่การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผลในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง ในคณะกรรมการชุมชน อายุ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะชุมชน ได้แก่ ชุมชนใจกลางเมืองหรือย่านการค้า ชุมชนที่อยู่อาศัยชั้นกลางและสูง ชุมชนแออัด และชุมชนชานเมืองหรือกึ่งชนบทกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เปรียบเทียบค่าคะแนนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนของคณะกรรมการชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีลักษณะแตกต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นราย

⁴⁴พนัส พุกฤษ์สุนันท์ และคณะ , “กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่เทศบาลตำบลปรางค์บุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” , รายงานการวิจัย ศูนย์อนามัยที่ 4 จังหวัดราชบุรี , 2546 . 165 หน้า.

⁴⁵สุธิดา บริบาล , “ความคิดเห็นของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ:ศึกษาเฉพาะ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)” , วิทยานิพนธ์ศศ.ม. (รัฐศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2544. 166 หน้า

ด้าน ของการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน พบว่า ด้านสังคม ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านบริหารและจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อย และเสนอแนะว่า การดำเนิน โครงการเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควรคำนึงถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัยด้วย และประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องที่ส่งเสริมด้านนี้ก่อน⁴⁶

อุบล จันท์เพชร ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน โครงการเมืองน่าอยู่ ด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อม ด้านความรู้ในกลุ่มปานกลาง เจตคติในทิศทางบวก และการมีส่วนร่วมปฏิบัติในระดับปานกลาง ความรู้มีความสัมพันธ์กับรายได้ของครอบครัวต่อเดือนระดับการศึกษาและอาชีพ เจตคติมีความสัมพันธ์กับรายได้ของครอบครัวต่อเดือน และอาชีพ ส่วนการมีส่วนร่วมปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเจตคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณในการดำเนินงานน้อย ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร รวมทั้งภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการจัดประชุมและอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการประสานงานและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณและหาแหล่งทุนสนับสนุนในเรื่องที่จำเป็น รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญให้ความร่วมมือทำให้การดำเนินงาน โครงการเมืองน่าอยู่ประสบความสำเร็จต่อไปตลอดจนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน⁴⁷

สุขใจ วงศ์ษา ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานท่าอากาศยานกรุงเทพที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การ :ศึกษากรณีเฉพาะสายงานท่าอากาศยานกรุงเทพ ผลการวิจัย พบว่าพนักงานท่าอากาศยานกรุงเทพเห็นด้วยในระดับมาก ต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การเมื่อ

⁴⁶ ภัทสรีย์ ภูณกลาง, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เทศบาลนครขอนแก่น”, **ปริญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2546. 113 หน้า

⁴⁷ อุบล จันท์เพชร, “ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ ด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตศึกษาศาสตร์ (สิ่งแวดล้อมศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2542 . 166 หน้า.

เปรียบเทียบตามปัจจัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อัตราเงินเดือน ระดับตำแหน่ง สถานภาพการสมรส พบว่า พนักงานท่าอากาศยานกรุงเทพมีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยบุคคลตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน พบว่า พนักงานท่าอากาศยานกรุงเทพมีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความคิดเห็นและปัจจัยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานท่าอากาศยานกรุงเทพในทางบวกเช่นกัน⁴⁸

สุธีราภรณ์ แก้วก้อน ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานองค์การสุรา กรมสรรพสามิต ต่อแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ผลการวิจัยพบว่า พนักงานส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 40 – 49 ปี การศึกษาระดับปวช. ระยะเวลาการปฏิบัติงาน 6 – 10 ปี มีตำแหน่งระดับ 1 – 3 มีอัตรารายได้ต่อเดือน 10,001 – 10,000 บาท ฝ่ายที่สังกัดฝ่ายโรงงาน ความรู้ความเข้าใจของพนักงานองค์การสุรา ฯ ในแนวทางที่ 1 ส่วนใหญ่เรื่องการลงทุนระหว่างองค์การ ฯ กับภาคเอกชนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ส่วนผู้ตอบว่าไม่ใช่เกี่ยวกับเรื่องการปรับโครงสร้างช่วยให้องค์การ ฯ เพิ่มประสิทธิภาพในขบวนการผลิต แนวทางที่ 2 ส่วนใหญ่ตอบว่าใช่ เกี่ยวกับเรื่องการแปรรูปองค์การสุรา ฯ เป็น บมจ.แอลกอฮอล์ ทำให้โครงสร้างสายการบังคับบัญชาไม่ซ้ำซ้อน ส่วนผู้ตอบว่าไม่ใช่ เกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ ทำให้องค์การสุรา ฯ สามารถควบคุมผลิตภัณฑ์คงคลังได้ แนวทางที่ 3 ผู้ตอบว่าใช่ เกี่ยวกับเรื่องพนักงานส่วนใหญ่ในการเป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจในราคาพิเศษ ส่วนผู้ตอบส่วนใหญ่ตอบว่าไม่ใช่ เกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งบรรษัทรัฐวิสาหกิจแห่งชาติจะทำให้รัฐวิสาหกิจทุกแห่งอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันและควบคุมได้ง่ายขึ้น สำหรับระดับความคิดเห็นของพนักงานองค์การสุรา กรมสรรพสามิตต่อแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบ ปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นของพนักงานพบว่าพนักงานที่มี เพศ อายุระยะเวลาการปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน ฝ่ายที่สังกัด ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อแนว

⁴⁸สุใจ วงศ์ษา , “ความคิดเห็นของพนักงานท่าอากาศยานกรุงเทพที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การ: ศึกษากรณีเฉพาะสายงานท่าอากาศยานกรุงเทพ”, วิทยานิพนธ์,(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2548 , 160 หน้า.

ทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา ตำแหน่ง ที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁴⁹

ศุภลักษณ์ ล้อมลาย ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนตามโครงการเชียงใหม่-เมืองน่าอยู่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้อาศัยในชุมชนวัดเกตมานานกว่า 20 ปี ส่วนหนึ่งได้รับมรดกตกทอดมาจากบิดาและมารดา

โดยนัย “เมืองน่าอยู่” ไม่ว่าจะเป็นเมืองน่าอยู่หรือชุมชนน่าอยู่ก็ตาม ไม่ควรจะมีปัญหาด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน หรือด้านความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน แต่ในชุมชนวัดเกตยังมีปัญหาดังกล่าวอีกหลายอย่าง ดังนั้นการพัฒนาจึงต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชนเข้ามาช่วยกันแก้ปัญหา สำหรับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในชุมชนวัดเกตนั้น ได้ดำเนินการใน 4 รูปแบบคือ การช่วยเหลือตนเอง การอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนในชุมชน อาศัยองค์กรต่างๆที่อยู่ในชุมชนเข้ามาช่วยเหลือ และประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเชิงองค์รวม ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่จะเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาบนฐานของชุมชนเพื่อให้ก้าวไปสู่การมีเครือข่ายทางสังคมที่ดี⁵⁰

ภูษิตินท์ แน่นอุดร ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลป่าผา อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลป่าผา อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการตัดสินใจ และด้านการรับผลประโยชน์ ส่วนอีกสองด้านที่เหลืออยู่ในระดับน้อย ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านการติดตามและประเมินผล ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลป่าผา อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลป่าผา อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

⁴⁹ สุธีราภรณ์ แก้วก้อน , “ความคิดเห็นของพนักงานองค์การสุรา กรมสรรพสามิตต่อแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา), 2548 , 138 หน้า.

⁵⁰ ศุภลักษณ์ ล้อมลาย , “การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนตามโครงการเชียงใหม่เมืองน่าอยู่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม), 2551 , 151 หน้า.

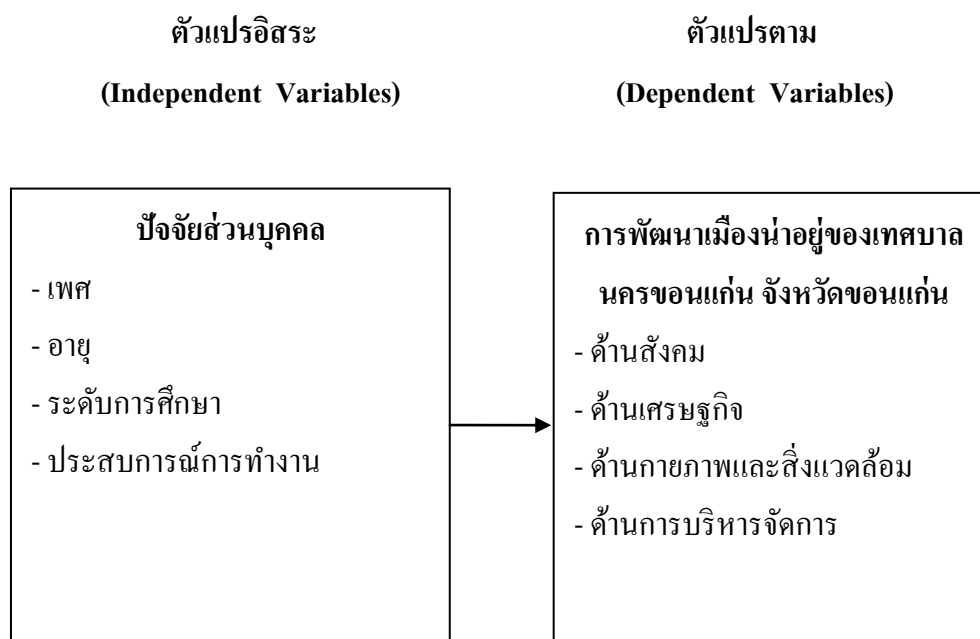
การวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ควรจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการ อุปโภค บริโภค ให้เพียงพอต่อจำนวนประชากรในหมู่บ้าน ควรให้ประชาชนได้นำเสนอปัญหาและ ความต้องการของตนเองมากขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าตรวจสอบความโปร่งใสในการ บริหารจัดการของ อบต.⁵¹

2.11 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้เห็นว่าการ ดำเนินงานเมืองนำอยู่ เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้รับ เอาแนวคิดเมืองนำอยู่ จากองค์การอนามัยโลกมาดำเนินการ เพื่อกำหนดเป็นนโยบายตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-10 โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ กำหนดตัวชี้วัดหลัก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาล ซึ่งตัวชี้วัดการพัฒนาเมืองนำอยู่ ประกอบด้วย คุณลักษณะของเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้าน กายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารการจัดการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวม คุณลักษณะของเมืองนำอยู่ มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) เศรษฐกิจ 3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม 4) ด้านการบริหารจัดการ และตัวแปรตั้ง โครงสร้าง ต่อไปนี้⁵²

⁵¹ ภูบดินทร์ แน่นอุดร , “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น :ศึกษาเฉพาะ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด”,สารนิพนธ์ศาสตรมหา บัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย),2552,126 หน้า

⁵² สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “คู่มือเมืองนำอยู่”,2543, อ้างแล้ว,หน้า8.

แผนภาพที่ 2.2 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังรายละเอียดตามหัวข้อ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานเทศบาลเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,013 คน¹

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 287 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane)²

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Nd^2}$$

¹ข้อมูลจำนวนพนักงานเทศบาลเทศบาลนครขอนแก่น จากงานบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2554

²Yamane, Taro, Elementary Sampling Theory, อังใน สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547), หน้า 64.

เมื่อ	n	คือ	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการหา
	N	คือ	ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด
	d	คือ	ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างซึ่งกำหนดให้มีค่าเท่ากับ .05

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{1,013}{1 + 1,013 (.05)^2} \\ &= 287 \end{aligned}$$

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 287 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนในการวิจัย โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามจำนวนประชากรในแต่ละตำแหน่ง เพื่อให้ได้ประชากรที่เป็นตัวแทนของประชากรอย่างแท้จริงซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นแล้วนำมาหา อัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละตำแหน่งตามสูตรนี้³

$$n_x = \frac{n \times N_i}{N}$$

เมื่อ	n	=	จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
	N	=	จำนวนประชากรรวม ในการวิจัย
	n _x	=	จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ
	N _i	=	จำนวนประชากรในแต่ละชั้นภูมิ

การสุ่มตัวอย่างทุกตำแหน่งใช้วิธีการเช่นเดียวกัน ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

³กัลยา วานิชย์บัญชา, สถิติสำหรับงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า19.

ตารางที่ 3.1 ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแยกตามตำแหน่ง เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ตำแหน่ง	จำนวนประชากร (คน)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (คน)
พนักงานส่วนท้องถิ่น	282	80
ลูกจ้างประจำ	31	9
พนักงานจ้างตามภารกิจ	395	112
พนักงานจ้างทั่วไป	305	86
รวม	1,013	287

2. ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

โดยการเลือกพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ตามจำนวนที่แสดงไว้ ตามตารางที่ 3.1 ขึ้นมาตามสะดวก เมื่อเป็นหน่วยประชากรที่ต้องการจะเป็นใครก็ได้ สามารถให้ข้อมูลที่เราต้องการ ก็เก็บบันทึกจากหน่วยนั้น จนครบตามจำนวนที่ต้องการ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านสังคม	จำนวน 6 ข้อ
2) ด้านเศรษฐกิจ	จำนวน 5 ข้อ
3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม	จำนวน 7 ข้อ
4) ด้านการบริหารจัดการ	จำนวน 5 ข้อ

ในตอนที่ 2 มีจำนวน 23 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ลำดับ โดยกำหนดเกณฑ์วัด ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

จากเกณฑ์ประเมินค่าดังกล่าว นำมาแปลความหมาย และวิเคราะห์ผลแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้⁴

$$\begin{aligned}
 \text{ขนาดของชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= .80
 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.21 - 5.00	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended)

⁴ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : เทพนิมิตร, 2541), หน้า 75.

3. 4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด

3.4.3 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบ แก้ไข เสนอแนะ ปรับปรุงให้ถูกต้องทั้งเนื้อหา ตรงตามกรอบแนวคิดของการวิจัยแล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อ 3.4.3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ บัวสุข รองศาสตราจารย์ สำเร็จ จันทรสุวรรณ และ นายพีระพล พัฒนพีระเดช เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ถูกต้องตามหลักวิชาการและในด้านภาษาที่ใช้ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาแล้วนำมาวิเคราะห์ตามวิธีการทดสอบความเที่ยงตรงของ IOC โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence : IOC) หรือ ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC เท่ากับ 0.67 จึงมีความเที่ยงตรง

สูตร	IOC	=	$\frac{\sum R}{N}$
เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ⁵
โดยที่	+ 1		แน่ใจว่าสอดคล้อง
	0		ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	-1		แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

3.4.5 ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง

3.4.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับพนักงานเทศบาล เทศบาลตำบลเมืองเก่า จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลการ

⁵ ธีระศักดิ์ อุ่ นอารมณ์เลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา: การสร้างและพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), หน้า 65.

ตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach)⁶ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .955

3.4.7 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานถึงนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัย

3.5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 1- 31 ธันวาคม 2554 รวมระยะเวลา 1 เดือน

3.5.3 เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

3.5.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมดเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง และทำการลงรหัสแบบสอบถาม จากนั้นจึงดำเนินการตามขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

3.6.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการบริหารและการจัดการ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

⁶บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2553), หน้า 117.

3.6.3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ใช้ค่าทดสอบ (t-test) จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé

3.6.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติพื้นฐานเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

3.7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.7.2 สถิติเชิงอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่างๆ ในกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test) และในการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปใช้วิธีการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ Scheffé

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสุ่มอย่างบังเอิญ (Accidental Sampling) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 287 คน แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในพิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในพิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)

df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบบรรยายความเรียง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของ เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านกายภาพและ สิ่งแวดล้อม 4) ด้านการบริหารจัดการ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบบรรยายความเรียง

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบ ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method)

ตอนที่ 4 เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาล นครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านกายภาพและ สิ่งแวดล้อม 4) ด้านการบริหารจัดการ โดยรวบรวมข้อมูลแล้วสรุปผลเรียงตามลำดับ โดยใช้การ แจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบ บรรยายความเรียง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 287 คน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไป คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปากฎดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	129	44.90
หญิง	158	55.10
รวม	287	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง มากที่สุด จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 55.10 คน รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 44.90

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 30 ปี	64	22.30
31- 40 ปี	110	38.30
41 – 50 ปี	80	27.90
51 ปีขึ้นไป	33	11.50
รวม	287	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีอายุ 31- 40 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมาคือ อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 27.90 อายุ 18 - 30 ปี จำนวน 64 คนคิดเป็นร้อยละ 22.30 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	15	5.20
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	33	11.56
อนุปริญญา/เทียบเท่า	73	25.40
ปริญญาตรีขึ้นไป	166	57.84
รวม	287	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 57.84 ระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 ระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.56 และระดับประถมศึกษา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
1-10 ปี	161	56.10
11-20 ปี	79	27.50
21-30 ปี	40	13.94
31-40 ปี	5	1.76
41 ปีขึ้นไป	2	0.70
รวม	287	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10 รองลงมาคือ ประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 ประสบการณ์การทำงาน 21-30 ปีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.94 ประสบการณ์การทำงาน 31-40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.76 และประสบการณ์การทำงาน 41 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

การศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์หา ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม

ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	SD	แปลผล
1) ด้านสังคม	3.80	0.78	มาก
2) ด้านเศรษฐกิจ	3.63	0.84	มาก
3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม	3.71	0.88	มาก
4) ด้านการบริหารจัดการ	3.88	0.83	มาก
รวม	3.76	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมาก ด้านสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 อยู่ในระดับมาก และ ด้านเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม

ข้อที่	ด้านสังคม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เทศบาลนครขอนแก่นได้จัดการศึกษา ให้ความรู้ รวมถึงการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง รวดเร็วและทั่วถึง	3.70	0.93	มาก
2	เทศบาลนครขอนแก่นมีการบริการสาธารณสุขและบริการสาธารณะอื่น ๆ เพียงพอและสะดวก	3.73	0.90	มาก
3	เทศบาลนครขอนแก่นมีการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น	4.01	0.92	มาก
4	เทศบาลนครขอนแก่นได้จัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการสงเคราะห์การดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	4.05	0.92	มาก
5	เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมการป้องกันยาเสพติด	3.65	0.96	มาก
6	เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมและสนับสนุนสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม และความคุ้มครองให้กับ ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน	3.68	0.95	มาก
รวม		3.80	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลนครขอนแก่นได้จัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการสงเคราะห์การดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 รองลงมาคือ มีการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการส่งเสริมการป้องกันยาเสพติด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ

ข้อที่	ด้านเศรษฐกิจ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีการส่งเสริมกิจกรรมในการเพิ่มรายได้ กระจายจ่ายของครัวเรือน	3.60	0.97	มาก
2	เทศบาลนครขอนแก่นมีงบประมาณสำหรับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน OTOP กลุ่มส่งเสริมอาชีพชุมชน	3.55	0.95	มาก
3	เทศบาลนครขอนแก่นมีการสนับสนุนงบประมาณในด้านการผลิต การบริโภคและการกระจายผลผลิตโดยให้ประชาชนมีงานทำและมีการประกอบอาชีพที่สุจริต	3.68	0.94	มาก
4	เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	3.67	0.93	มาก
5	เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาอาชีพ	3.64	0.98	มาก
รวม		3.63	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการสนับสนุนงบประมาณในด้านการผลิต การบริโภคและการกระจายผลผลิตโดยให้ประชาชนมีงานทำและมีการประกอบอาชีพที่สุจริตค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 รองลงมาคือ จัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีงบประมาณสำหรับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน OTOP กลุ่มส่งเสริมอาชีพชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม

ข้อที่	ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เมืองมีระเบียบว่าด้วยการวางผังเมือง	3.76	2.57	มาก
2	เทศบาลนครขอนแก่นมีการพัฒนาระบบขนส่งที่สะดวก และปลอดภัย	3.56	0.92	มาก
3	เทศบาลนครขอนแก่นมีการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวและที่ว่างโล่งอย่างพอเพียง	3.84	1.00	มาก
4	เทศบาลนครขอนแก่นมีระบบบำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะอย่างเหมาะสม	3.69	0.93	มาก
5	เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	3.86	0.88	มาก
6	เทศบาลนครขอนแก่นมีการพัฒนาระบบป้องกันน้ำท่วม	3.67	0.97	มาก
7	เทศบาลนครขอนแก่นมีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน	3.57	0.99	มาก
รวม		3.71	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 รองลงมาคือ มีการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวและที่ว่างโล่งอย่างพอเพียง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการพัฒนาระบบขนส่งที่สะดวก และปลอดภัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ

ข้อที่	ด้านการบริหารจัดการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เทศบาลนครขอนแก่นมีการบริหารงานที่โปร่งใสและยุติธรรม	3.70	1.01	มาก
2	เทศบาลนครขอนแก่นมีประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	3.96	0.91	มาก
3	เทศบาลนครขอนแก่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน	3.98	0.89	มาก
4	เทศบาลนครขอนแก่นมีนโยบายที่ส่งเสริมเศรษฐกิจให้มีรากฐานที่เข้มแข็ง	3.82	0.91	มาก
5	มีระบบการบริหารจัดการในการพัฒนาเมืองน่าอยู่	3.95	0.92	มาก
รวม		3.88	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 รองลงมาคือ มีประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการบริหารงานที่โปร่งใสและยุติธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ซึ่งผลของการวิเคราะห์และการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	129	3.81	0.74	มาก
หญิง	158	3.71	0.77	มาก
รวม	287	3.76	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า พนักงานเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	129	3.81	0.74	1.10	.27
หญิง	158	3.71	0.77		

จากตารางที่ 4.11 พบว่า พนักงานเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	129	3.84	0.76	มาก
หญิง	158	3.78	0.80	มาก
รวม	287	3.80	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า พนักงานเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคมจำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	129	3.84	0.76	0.61	0.53
หญิง	158	3.78	0.80		

จากตารางที่ 4.13 พบว่า พนักงานเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	129	3.71	0.82	มาก
หญิง	158	3.57	0.87	มาก
รวม	287	3.63	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า พนักงานเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	129	3.71	0.82	1.41	0.15
หญิง	158	3.57	0.87		

จากตารางที่ 4.15 พบว่า พนักงานเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	129	3.73	0.82	มาก
หญิง	158	3.69	0.93	มาก
รวม	287	3.71	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า พนักงานเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	129	3.73	0.82	0.42	0.67
หญิง	158	3.69	0.93		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า พนักงานเทศบาลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตาม
เพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	129	3.97	0.80	มาก
หญิง	158	3.81	0.85	มาก
รวม	287	3.88	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ
พัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	129	3.97	0.80	1.54	0.12
หญิง	158	3.81	0.85		

จากตารางที่ 4.19 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ
พัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18-30 ปี	64	3.91	0.63	มาก
31-40 ปี	110	3.68	0.76	มาก
41-50 ปี	80	3.70	0.79	มาก
51 ปีขึ้นไป	33	3.84	0.84	มาก
รวม	287	3.76	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.54	3	0.84	1.47	0.22
ภายในกลุ่ม	162.88	283	0.57		
รวม	165.42	286	-		

จากตารางที่ 4.21 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18-30 ปี	64	3.97	0.80	มาก
31-40 ปี	110	3.76	0.80	มาก
41-50 ปี	80	3.74	0.88	มาก
51 ปีขึ้นไป	33	3.79	0.88	มาก
รวม	287	3.80	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.22	3	0.74	1.21	0.30
ภายในกลุ่ม	173.74	283	0.61		
รวม	175.97	286	-		

จากตารางที่ 4.23 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18-30 ปี	64	3.81	0.77	มาก
31-40 ปี	110	3.60	0.85	มาก
41-50 ปี	80	3.49	0.86	มาก
51 ปีขึ้นไป	33	3.75	0.89	มาก
รวม	287	3.63	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4.11	3	1.37	1.91	0.12
ภายในกลุ่ม	2.2.39	283	0.71		
รวม	206.50	286	-		

จากตารางที่ 4.25 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนก
ตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18-30 ปี	64	3.85	0.67	มาก
31-40 ปี	110	3.60	0.81	มาก
41-50 ปี	80	3.70	1.08	มาก
51 ปีขึ้นไป	33	3.80	0.93	มาก
รวม	287	3.71	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.02	3	1.00	1.28	0.27
ภายในกลุ่ม	221.64	283	0.78		
รวม	224.67	286	-		

จากตารางที่ 4.27 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตาม
อายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18-30 ปี	64	4.00	0.70	มาก
31-40 ปี	110	3.77	0.86	มาก
41-50 ปี	80	3.89	0.83	มาก
51 ปีขึ้นไป	33	4.02	0.93	มาก
รวม	287	3.88	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ
พัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.96	3	0.99	1.42	0.23
ภายในกลุ่ม	196.48	283	0.69		
รวม	199.45	286	-		

จากตารางที่ 4.29 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ
พัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	15	3.73	0.97	มาก
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	33	3.81	0.69	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	73	3.59	0.91	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	166	3.82	0.66	มาก
รวม	287	3.76	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.31 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.73	3	0.91	1.58	0.19
ภายในกลุ่ม	162.69	283	0.57		
รวม	165.42	286	-		

จากตารางที่ 4.31 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
 นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามระดับ
 การศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	15	3.51	1.03	มาก
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	33	3.85	0.74	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	73	3.61	0.91	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	166	3.91	0.68	มาก
รวม	287	3.80	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความ
 คิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม อยู่ในระดับ
 มาก

ตารางที่ 4.33 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
 จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.88	3	1.96	3.26	0.02*
ภายในกลุ่ม	170.08	283	0.60		
รวม	175.97	286	-		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.33 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความ
 คิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม แตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วย วิธีการ
 ของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method) ดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา ($\bar{X}=3.51$)	มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า ($\bar{X}=3.85$)	อนุปริญญา/ เทียบเท่า ($\bar{X}=3.61$)	ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X}=3.91$)
ประถมศึกษา ($\bar{X}=3.51$)		-0.34	-0.10	-0.40
มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า ($\bar{X}=3.85$)			.24	-0.05
อนุปริญญา/ เทียบเท่า ($\bar{X}=3.61$)				-0.30*
ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X}=3.91$)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.34 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษากลุ่มปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม แตกต่างจากกลุ่มระดับการศึกษาระดับ อนุปริญญา/เทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.35 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
 นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามระดับ
 การศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	15	3.61	1.03	มาก
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	33	3.70	0.75	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	73	3.53	0.91	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	166	3.66	0.82	มาก
รวม	287	3.63	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.35 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ อยู่
 ในระดับมาก

ตารางที่ 4.36 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
 จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.11	3	0.37	0.51	0.67
ภายในกลุ่ม	205.38	283	0.72		
รวม	206.50	286	-		

จากตารางที่ 4.36 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความ
 คิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่าง
 กัน

ตารางที่ 4.37 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	15	3.76	1.17	มาก
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	33	3.76	0.74	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	73	3.61	1.15	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	166	3.74	0.74	มาก
รวม	287	3.71	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.37 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความ
คิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและ
สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.38 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนก
ตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.98	3	0.32	0.41	0.74
ภายในกลุ่ม	223.69	283	0.79		
รวม	224.67	286	-		

จากตารางที่ 4.38 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและ
สิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.39 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตาม
ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	15	4.06	1.04	มาก
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	33	3.92	0.75	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	73	3.62	0.97	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	166	3.97	0.74	มาก
รวม	287	3.88	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.39 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.40 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6.91	3	2.30	3.38	0.01*
ภายในกลุ่ม	192.54	283	0.68		
รวม	199.45	286	-		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.40 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method) ดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนคร
 ขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
 ด้านการบริหารจัดการ ที่มีระดับการศึกษาต่างแตกต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่
 (Scheffé's Method)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา ($\bar{X}=4.06$)	มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า ($\bar{X}=3.92$)	อนุปริญญา/ เทียบเท่า ($\bar{X}=3.62$)	ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X}=3.97$)
ประถมศึกษา ($\bar{X}=4.06$)		.14	.44	.09
มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า ($\bar{X}=3.92$)			.30	-.05
อนุปริญญา/ เทียบเท่า ($\bar{X}=3.62$)				-.35*
ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X}=3.97$)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.41 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษากลุ่มปริญญาตรี
 ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นด้าน
 บริหารจัดการแตกต่างจากกลุ่ม ที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/เทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 4 พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มี ประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มี ความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ต่างกัน

ตารางที่ 4.42 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1-10 ปี	161	3.68	0.82	มาก
11-20 ปี	79	3.91	0.66	มาก
21-30 ปี	40	3.70	0.59	มาก
31-40 ปี	5	4.03	0.85	มาก
41 ปีขึ้นไป	2	4.69	0.01	มาก
รวม		3.76	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.42 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ใน ระดับมาก

ตารางที่ 4.43 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.12	4	1.28	2.25	0.06
ภายในกลุ่ม	160.30	282	0.56		
รวม	165.42	286	-		

จากตารางที่ 4.43 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.44 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
 นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตาม
 ประสบการณ์การทำงาน

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1-10 ปี	161	3.74	0.83	มาก
11-20 ปี	79	3.93	0.72	มาก
21-30 ปี	40	3.74	0.65	มาก
31-40 ปี	5	3.86	0.86	มาก
41 ปีขึ้นไป	2	5.00	0.00	มาก
รวม		3.80	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.44 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน
 มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม อยู่ใน
 ระดับมาก

ตารางที่ 4.45 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
 จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4.74	4	1.18	1.95	0.10
ภายในกลุ่ม	171.22	282	0.60		
รวม	175.97	286	-		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.45 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน
 มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม ไม่
 แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.46 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
 นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตาม
 ประสบการณ์การทำงาน

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1-10 ปี	161	3.58	0.90	มาก
11-20 ปี	79	3.77	0.74	มาก
21-30 ปี	40	3.47	0.77	มาก
31-40 ปี	5	3.96	0.77	มาก
41 ปีขึ้นไป	2	3.50	0.14	มาก
รวม		3.63	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.46 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน
 มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ
 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.47 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
 จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.15	4	1.28	1.80	0.12
ภายในกลุ่ม	201.35	282	0.71		
รวม	206.50	286	-		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.47 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน
 มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ ไม่
 แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.48 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1-10 ปี	161	3.60	0.86	มาก
11-20 ปี	79	3.90	1.00	มาก
21-30 ปี	40	3.68	0.64	มาก
31-40 ปี	5	4.02	1.01	มาก
41 ปีขึ้นไป	2	3.28	0.20	มาก
รวม		3.71	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.48 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและ
สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.49 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.77	4	1.44	1.68	0.11
ภายในกลุ่ม	218.89	282	0.77		
รวม	224.67	286	-		

จากตารางที่ 4.49 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและ
สิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.50 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมือง
นำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตาม
ประสบการณ์การทำงาน

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1-10 ปี	161	3.77	0.91	มาก
11-20 ปี	79	4.04	0.72	มาก
21-30 ปี	40	3.91	0.61	มาก
31-40 ปี	5	4.28	0.83	มาก
41 ปีขึ้นไป	2	5.00	0.00	มาก
รวม	287	3.88	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.50 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหาร
จัดการอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.51 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	7.06	4	1.76	2.59	0.03*
ภายในกลุ่ม	192.38	282	0.68		
รวม	199.45	286	-		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.51 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหาร
จัดการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้ (Scheffé's Method) ดังตารางที่ 4.52

ตารางที่ 4.52 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ ที่มีประสพการณ์การทำงาน ต่างแตกต่างกัน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method)

ประสพการณ์การทำงาน	1-10 ปี ($\bar{X}=3.77$)	11-20 ปี ($\bar{X}=4.04$)	21-30 ปี ($\bar{X}=3.91$)	31-40 ปี ($\bar{X}=4.28$)	41 ปีขึ้นไป ($\bar{X}=5.00$)
1-10 ปี ($\bar{X}=3.77$)		-0.27*	-0.14	-0.51	-1.23
11-20 ปี ($\bar{X}=4.04$)			.13	-0.24	-0.96
21-30 ปี ($\bar{X}=3.91$)				-0.37	-1.09
31-40 ปี ($\bar{X}=4.28$)					-0.72
41 ปีขึ้นไป ($\bar{X}=5.00$)					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.52 พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีประสพการณ์การทำงานกลุ่มอายุระหว่าง 11-20 ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ แตกต่างจากกลุ่มที่มีประสพการณ์การทำงาน กลุ่ม 1-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.53 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข	ความถี่
1.	ปัญหาโจรกรรม-ลักทรัพย์	24	ควรส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ กินดี มีสุข ชีวิตปลอดภัย	16
2.	ปัญหายาเสพติดในชุมชน	16	ควรเน้นการพัฒนาสถาบัน ครอบครัวพัฒนาเยาวชนปลูก จิตสำนึกสาธารณะ	9
3.	ปัญหาการศึกษาผู้ด้อยโอกาส	9	ควรจัดการศึกษา ความถนัด สายอาชีพแก่ชุมชนและ เยาวชน	7
4.	ปัญหากลุ่มคนเร่ร่อน คนพิการ ขอทาน คนด้อยโอกาส มีจำนวน มาก	7	ควรจัดกิจกรรมให้ประชาชนมี ส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วม ตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความ สามัคคี	4

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม ดังนี้ ปัญหาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคม มากที่สุด คือ ปัญหาโจรกรรม-ลักทรัพย์ จำนวน 24 คน รองลงมาคือ ปัญหายาเสพติดในชุมชน จำนวน 16 คน และน้อยที่สุดคือ ปัญหากลุ่มคนเร่ร่อน คนพิการขอทาน คนด้อยโอกาส มีจำนวนมาก จำนวน 7 คน และแนวทางแก้ไขปัญหาการพัฒนาเมืองนำอยู่ ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคมมากที่สุดคือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ กินดี มีสุข ชีวิตปลอดภัย จำนวน 16 คน รองลงมา

คือ ควรเน้นการพัฒนาสถาบันครอบครัวพัฒนาเยาวชนปลูกจิตสำนึกสาธารณะ จำนวน 9 คน และ น้อยที่สุดคือ ควรจัดกิจกรรมให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความสามัคคี จำนวน 4 คน

ตารางที่ 4.54 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข	ความถี่
1.	สวัสดิการของพนักงานเทศบาล เช่น สิทธิต่างๆค่าเช่าและพนักงานเทศบาลไม่เพียงพอต่อภาระงาน	18	ควรพิจารณาเพิ่มสวัสดิการของพนักงานเทศบาลและพิจารณาจ้างพนักงานเทศบาล	13
2.	ปัญหาการตกงานว่างงานของประชาชน	12	เพิ่มให้เหมาะสมกับภาระงาน	8
3.	ปัญหาสินค้าราคาแพง	7	ควรส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อเป็นอาชีพเสริม	5
			ควรพัฒนาให้เป็นเมืองหลวงของภาคอีสานและเป็นเมืองหลวงอันดับสองของประเทศ	

จากตารางที่ 4.54 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ ดังนี้ ปัญหาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ มากที่สุดคือ สวัสดิการของพนักงานเทศบาล เช่น สิทธิต่างๆค่าเช่าและพนักงานเทศบาลไม่เพียงพอต่อภาระงาน จำนวน 18 คน รองลงมาคือ ปัญหาการตกงานว่างงานของประชาชน จำนวน 12 คน และ น้อยที่สุดคือ ปัญหาสินค้าราคาแพง จำนวน 7 คน และแนวทางแก้ไขปัญหาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ มากที่สุดคือ ควรพิจารณาเพิ่มสวัสดิการของพนักงานเทศบาลและพิจารณาจ้างพนักงานเทศบาลเพิ่มให้เหมาะสมกับภาระงาน จำนวน 13 คน รองลงมาคือ ควรส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อเป็นอาชีพเสริม จำนวน 8 คน และ น้อยที่สุด คือ ควรพัฒนาให้เป็นเมืองหลวงของภาคอีสานและเป็นเมืองหลวงอันดับสองของประเทศ จำนวน 5 คน

ตารางที่ 4.55 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข	ความถี่
1.	ระบบไฟฟ้าตามถนนหรือสวนสาธารณะสว่างไม่เพียงพอ	25	ควรปรับปรุงระบบไฟฟ้าตามท้องถนนให้มีแสงสว่างมากขึ้น	16
2.	สวนสาธารณะพักผ่อนไม่เพียงพอต่อการเติบโตของชุมชน	18	ควรมีพื้นที่สวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกาย สวนสุขภาพในชุมชนมากขึ้น	11
3.	ปัญหาน้ำท่วม น้ำเน่าเหม็นตามคูคลอง	12	ควรมีการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม การวางผังเมืองอย่างเป็นระบบ	9
4.	ปัญหาขยะมูลฝอย	9	ควรจัดกิจกรรมในการทำ ความสะอาดถนนในชุมชน	5

จากตารางที่ 4.55 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ดังนี้ ปัญหาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม มากที่สุดคือ ระบบไฟฟ้าตามถนนหรือสวนสาธารณะแสงสว่างไม่เพียงพอ จำนวน 25 คน รองลงมาคือ สวนสาธารณะพักผ่อนไม่เพียงพอต่อการเติบโตของชุมชน จำนวน 18 คน และน้อยที่สุดคือ ปัญหาขยะมูลฝอยมีจำนวนมาก จำนวน 9 คน และแนวทางแก้ไขปัญหาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม มากที่สุดคือ ควรปรับปรุงระบบไฟฟ้าตามท้องถนนให้มีแสงสว่างมากขึ้นจำนวน 16 คน รองลงมาควรมีพื้นที่สวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกาย สวนสุขภาพในชุมชนมากขึ้น จำนวน 11 คน และน้อยที่สุดคือ ควรจัดกิจกรรมในการทำ ความสะอาดถนนในชุมชน จำนวน 5 คน

ตารางที่ 4.56 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข	ความถี่
1.	ปัญหาความเสมอภาคภายในองค์กร	18	ควรให้ความสำคัญเป็นธรรมและความเสมอภาคแก่พนักงานทุกฝ่าย	8
2.	ปัญหาการกระจายอำนาจสู่ชุมชน	8	ควรกระจายอำนาจสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง	4
3.	ปัญหางบประมาณในด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน	4	ควรเพิ่มงบประมาณในด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชนเพิ่มมากขึ้น	2

จากตารางที่ 4.56 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ ดังนี้ ปัญหาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม มากที่สุดคือ ปัญหาความเสมอภาคภายในองค์กร จำนวน 18 คน รองลงมาคือ ปัญหาการกระจายอำนาจสู่ชุมชน จำนวน 8 คน และน้อยที่สุดคือ ปัญหางบประมาณในด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน จำนวน 4 คน และแนวทางแก้ไขปัญหาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด คือควรให้ความสำคัญเป็นธรรมและความเสมอภาคแก่พนักงานทุกฝ่าย จำนวน 8 คน รองลงมา ควรกระจายอำนาจสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง จำนวน 4 คน และน้อยที่สุดคือ ควรเพิ่มงบประมาณในด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชนเพิ่มมากขึ้น จำนวน 2 คน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและไม่หยุดนิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ การพัฒนาเมืองจึงได้มีการปรับเปลี่ยน และพัฒนาการดำเนินงานของทุกหน่วยงานให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น การพัฒนาเมืองหรือสถานที่ส่วนราชการต่างๆทุกส่วนราชการ จะต้องเร่งพัฒนาระบบการทำงาน ระบบเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาระดับความความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ต่อการการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นโดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน แบ่งความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต่อการการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นไว้ 4 ด้าน ด้วยกัน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นรูปแบบวิจัยที่ต้องการพัฒนาเมืองให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น และตอบสนองความต้องการของประชาชน ในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ กายภาพและสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ

โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ ของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งหมด 1,013 คน และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 287 คนโดยผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ของTaro Yamane

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาสรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
3. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อการการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าทั้งหมด 287 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 55.10 และเพศชาย จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 44.90 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 มีการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 57.84 และมีประสบการณ์การทำงานอยู่ในระหว่าง 1-10 ปี มากที่สุด จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10

5.1.2 ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

จากการวิจัยถึงระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก และด้านบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ผลดังต่อไปนี้

1) **ด้านสังคม** โดยรวม ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลนครขอนแก่นได้จัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการสงเคราะห์ การดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

2) **ด้านเศรษฐกิจ** โดยรวม ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลนครขอนแก่นมีการสนับสนุนงบประมาณในด้านการผลิต การบริโภคและการกระจายผลผลิตโดยให้ประชาชนมีงานทำและมีการประกอบอาชีพที่สุจริต

3) **ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม** โดยรวม ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

4) **ด้านการบริหารจัดการ** โดยรวม ความคิดเห็นของพนักงานต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เทศบาลนครขอนแก่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน

5.1.3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ผลการวิจัย พบว่า

5.1.3.1 พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีเพศ ต่างกันมีความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.3.2 พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็น ต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.3.3 พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างจากพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษา ระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3.4 พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยมีลำดับความถี่ มากที่สุด คือ ด้านสังคม มีลำดับความถี่น้อยที่สุด คือ ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม หากจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านสังคม พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่สำคัญ ดังนี้ คือ ปัญหาโจรกรรม-ลักทรัพย์ และปัญหายาเสพติดในชุมชน เพราะฉะนั้น ควรส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ดี กินดี มีสุข ชีวิตปลอดภัย และควรเน้นการพัฒนาสถาบันครอบครัว พัฒนาเยาวชนปลูกจิตสำนึกสาธารณะ ส่วนปัญหาการศึกษาผู้ด้อยโอกาส และปัญหากลุ่มคนเร่ร่อน คนพิการ ขอดาน คนด้อยโอกาส มีจำนวนมากนั้น ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข คือ ควรจัดการศึกษา ความถนัดสายอาชีพให้แก่ชุมชนและเยาวชน มีการจัดกิจกรรมให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความสามัคคี

2. ด้านเศรษฐกิจ พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่สำคัญ ดังนี้ คือสวัสดิการของพนักงานเทศบาล เช่น สิทธิต่างๆ ค่าเช่าและพนักงานเทศบาลไม่เพียงพอต่อภาระงาน เพราะฉะนั้นควรพิจารณาเพิ่มสวัสดิการของพนักงานเทศบาล และพิจารณาจ้างพนักงานเทศบาลเพิ่มให้เหมาะสมกับภาระงาน ปัญหาการตกงาน ว่างงานของประชาชน และปัญหาสินค้าราคาแพง เพราะฉะนั้น ควรส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อเป็นอาชีพเสริม และพัฒนาจังหวัดขอนแก่นให้เป็นเมืองหลวงของภาคอีสานและเป็นเมืองหลวงอันดับสองของประเทศ

3. ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่สำคัญ ดังนี้ คือ ระบบไฟฟ้าตามถนนหรือสวนสาธารณะแสงสว่างไม่เพียงพอ จึงควรปรับปรุง

ระบบไฟฟ้าตามถนนหรือสวนสาธารณะให้มีแสงสว่างมากขึ้น ปัญหาเกี่ยวกับสวนสาธารณะพักผ่อนไม่เพียงพอต่อการเติบโตของชุมชน ควรเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกาย สวนสุขภาพ ในชุมชนมากขึ้น สำหรับปัญหาน้ำท่วม น้ำเน่าเหม็นตามคูคลอง และปัญหาขยะมูลฝอย ควรมีการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม มีการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบ และควรจัดกิจกรรมในการทำความสะอาดถนนในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษ

4) **ด้านการบริหารจัดการ** พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่สำคัญ ดังนี้ คือ ปัญหาความเสมอภาคภายในองค์กร ควรให้ความเป็นธรรมและความเสมอภาค แก่พนักงานทุกฝ่ายภายในองค์กร สำหรับปัญหาการกระจายอำนาจสู่ชุมชน และปัญหางบประมาณในด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชนนั้น ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข คือ ควรกระจายอำนาจสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง และควรเพิ่มงบประมาณในการสาธารณสุข สุขภาพของประชาชนเพิ่มมากขึ้น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.2.1 ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

จากการวิจัยการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อยู่ในระดับ มาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เนื่องจากพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นส่วนใหญ่ ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่นเพื่อให้เป็นเมืองนำอยู่ ควรพัฒนาเมืองให้เกิดความทันสมัย มีความเจริญเติบโตในทุกด้านไม่ว่าจะเป็น ด้านสังคม เศรษฐกิจ กายภาพสภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการ ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจและได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ **ดาเนียล เลอร์เนอร์** ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนา คือ การทันสมัยหรือความเจริญ ความทันสมัยเกิดจากการสื่อสารสมัยใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งเป็นตัวทำให้มีการปลูกฝังจินตภาพสมัยใหม่ ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวต่างๆอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม อันเป็นตัวนำความทันสมัยมาสู่สังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จุนทพ ทองโสภิต** ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกำหนดนโยบายเมืองนำอยู่ พบว่า ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานเทศบาลและผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกำหนดนโยบายเมืองนำอยู่อย่างยั่งยืนโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำคือ ด้านสังคม ด้านกายภาพ ด้านบริหาร และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้านได้ผลการวิจัยดังนี้

ด้านสังคม พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเทศบาลนครขอนแก่นมีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการส่งเสริมการดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคมให้กับประชาชนได้มีโอกาสได้รับการศึกษา การเรียนรู้ การฝึกอบรม อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว และมีการส่งเสริมป้องกันยาเสพติดในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “คู่มือเมืองนำอยู่” คุณลักษณะของเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ด้านสังคม เมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ควรมีสังคมที่มีคุณลักษณะประชาชนได้รับการศึกษา ความรู้ การฝึกอบรม ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวางและรวดเร็วมีบริการสาธารณสุขและบริการสาธารณะอื่น ๆ ที่เพียงพอและสะดวก มีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต และรักษาทรัพย์สิน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปัทมา พัทธวลัย** ได้ศึกษา เรื่อง ทักษะคิดของพนักงานเทศบาลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองโยธยาให้เป็นเมืองนำอยู่ ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลมีทัศนคติต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองโยธยาให้เป็นเมืองนำอยู่ โดยรวม อยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้าน ด้านการบริหารและการจัดการอยู่ในระดับมากส่วนด้านสังคมและเศรษฐกิจและด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง และพนักงานเทศบาลมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาเทศบาลเมืองโยธยาให้เป็นเมืองนำอยู่ในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้ ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ควรรณรงค์ให้ประชาชนร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดให้มากขึ้น เพื่อให้สถิติอาชญากรรมและยาเสพติดจำนวนน้อยลง

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับ มาก อภิปรายได้ว่า โดยพนักงานเทศบาลมีความคิดเห็นว่าเทศบาลนครขอนแก่นมีการสนับสนุนงบประมาณในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิตโดยให้ประชาชนมีงานทำและมีการประกอบอาชีพที่สุจริต เป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคน โดยต่อเนื่องเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนไม่ให้มีปัญหาเรื่องเงินเพื่อ เงินฝืด ปัญหาการตกงานว่างงานของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ **โณสิต ปันเปี่ยมรัชฎ์** ได้ให้ความหมายของการพัฒนาว่า คือกระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคนส่วนใหญ่ในอันที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนโดยต่อเนื่อง การพัฒนาหมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจก็เรียกว่า ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ก็เป็นเรื่องของการมีเหตุผลตลอดถึงระบบและกลไก ซึ่งเอื้ออำนวยให้สามารถใช้เหตุผลเป็น

หลักในการตัดสินใจ และความขัดแย้งโดยสันติวิธี เป็นต้น การพัฒนา หมายถึง ความมั่นคง ถ้าเป็นทางเศรษฐกิจก็หมายถึง เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ไม่มีปัญหาเรื่องเงินเฟ้อ เงินฝืด ถ้าในสังคมมีความมั่นคงก็คือสังคมมีความสุข สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้โดยปราศจากความรุนแรง และสอดคล้องกับหลักแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “คู่มือเมืองน่าอยู่” คุณลักษณะของเมืองน่าอยู่ และชุมชนน่าอยู่ ด้านเศรษฐกิจ ภายในเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ควรมีลักษณะ คือ มีบรรยากาศที่ดีสำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีค่าครองชีพไม่สูง ประชาชนมีงานทำ และมีการประกอบสัมมาอาชีพที่ดี และพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีความคิดเห็นว่า ควรมีงบประมาณสำหรับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน OTOP กลุ่มส่งเสริมอาชีพชุมชน ซึ่งอภิปรายได้ว่า เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าของชุมชนและมีการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้กับประชาชนในเขตเทศบาล เพื่อให้มีรายได้เสริมเพื่อการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ บุญเผือก ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่พบว่าความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่โดยรวมในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการ พบอยู่ในระดับมาก

ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีความคิดเห็น ต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า โดยพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีความคิดเห็นว่า เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต ของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ บุญเผือก ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยรวมในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการ พบอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องงานวิจัยของ อุดล จันท์เพชร ได้ทำการศึกษาเรื่องความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ ด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความพร้อมด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ ฉวีวรรณ โพธิ์พงษ์ ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมชุมชนในโครงการเมืองน่าอยู่ :กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคมอำเภอพนัสนิคมจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนผู้

อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคมอำเภอพนัสนิคมจังหวัดชลบุรีมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมชุมชน ในระดับปานกลาง พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีความคิดเห็นว่า พื้นที่สวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกาย สวนสุขภาพในชุมชนไม่เพียงพอควรมีพื้นที่สวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกาย สวนสุขภาพในชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้านกายภาพ ภายในเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ควรมีสภาพ เป็นเมืองที่มีระเบียบด้วยการวางผังเมืองที่มีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน มีการวางแผนและจัดบริการ โครงสร้างพื้นฐานได้ทันต่อความต้องการของประชาชน มีระบบการคมนาคมขนส่งที่สะดวก ปลอดภัย และไม่สิ้นเปลือง มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว และที่ว่างโล่งอย่างพอเพียง มีระบบบำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะอย่างเหมาะสม ด้านสิ่งแวดล้อม ของเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ควรมีลักษณะสามารถควบคุมมลภาวะทางน้ำ อากาศ ดิน และความดังของเสียง เมืองมีจิตวิญญาณและความสุนทรีย์ ที่ประชาชนมีความภาคภูมิใจ และช่วยกันบำรุงรักษาไว้ซึ่งมรดกทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานพอเพียงและค่าใช้จ่ายไม่แพง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุลนพ ทองโสภิต ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกำหนดนโยบายเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานเทศบาลและผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกำหนดนโยบายเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำคือ ด้านสังคม ด้านกายภาพ ด้านบริหาร และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจตามลำดับ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา พัทรวลัย ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติของพนักงานเทศบาลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองโอชญาให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาล มีทศนคติต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองโอชญาให้เป็นเมืองน่าอยู่โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้าน ด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องผิว อุไรกุล ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่เทศบาลนครยะลา ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี และพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาระบบขนส่งที่สะดวก และปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า ระบบการคมนาคมขนส่งในปัจจุบันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ มีระบบการคมนาคมขนส่งที่สะดวก ปลอดภัยและไม่สิ้นเปลือง ดังนั้น เทศบาลนครขอนแก่น จึงมีการพัฒนาปรับปรุงระบบไฟฟ้าตามท้องถนนให้มีแสงสว่างมากขึ้นรวมทั้งความปลอดภัยและความสะดวกสบาย และมีการขยายทรัพยากรของประชาชนให้ประชาชนได้มีส่วน

ร่วมในการพัฒนาเมืองมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ บุญเผือก ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล ตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยรวมใน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการ พบอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของ ไชยยันตร์ กัมปนาทแสนยากร อธิบายว่า เมืองน่าอยู่ หมายถึง เมืองที่มีการสร้างสรรค์และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและสังคมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการขยาย แหล่งทรัพยากรของชุมชน โดยให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับการดำเนินวิถีทางของชีวิต เพื่อให้ได้สุขภาพหรือคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด

ด้านการบริหารจัดการ พบว่าพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา เมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับ มาก อภิปรายได้ว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีความคิดเห็น ว่าเทศบาลนครขอนแก่น ให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน มีประสิทธิภาพและผลประโยชน์ของประชาชนเป็น หลัก มีระบบการบริหารจัดการในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายผลได้ว่า พนักงาน เทศบาลนครขอนแก่น มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานที่โปร่งใสยุติธรรม มีประสิทธิภาพ และยึด ผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน เป็นการ กระจายอำนาจสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง ให้ความยุติธรรมและความเสมอภาค ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ วันเพ็ญ บุญเผือก ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ ในการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัย พบว่า ความ ต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบล บ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยรวมใน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการ บริหารจัดการ พบอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริหารจัดการพบอยู่ในระดับน้อย แต่สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภคิน คัชมาตย์ ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่ ศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้าน เศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ มากกว่าร้อยละ 60 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของพนัส พุกฤษ์สุนันท์และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการเรียนรู้แบบมี ส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่เทศบาลตำบลปรางบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถร่วมคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสังเคราะห์เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ทุกองค์ประกอบ

สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ ในระดับปานกลางถึงมากที่สุดครั้งนี้กระบวนการเรียนแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การสร้างพลังชุมชนเพื่อพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องแนวคิดของ **ทะนงศักดิ์ คุ่มไชนะ** ได้ให้ความหมายการพัฒนาว่า “การพัฒนา” เป็นยุทธวิธีและกระบวนการทำงานโดยมีการวางแผนล่วงหน้าที่จะใช้แบบของการกระทำหรือการติดต่อสื่อสารแบบต่างๆเพื่อทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง จัดความเหลื่อมล้ำสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรม การพัฒนาจะเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องไม่มีการสิ้นสุด และสอดคล้องกับแนวคิด **สร้อยตระกูล อรรถมานะ** ได้กล่าวว่า “การบริหาร คือ การกระทำร่วมกันด้วยความตั้งใจของกลุ่มบุคคลอย่างร่วมแรงร่วมใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีเหตุผล เทศบาลนครขอนแก่นมีการบริหารงานที่โปร่งใสและยุติธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ **บุญทัน ดอกไธสง** ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร

5.2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีเพศ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า เพศ ไม่มีผลต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่นแต่อย่างใด เพราะลักษณะงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้เพศที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุก ๆ ด้านเท่าเทียมกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปัทมา พัชรพลย์** ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคติของพนักงานเทศบาลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลที่มี เพศ ต่างกัน มีทัศนคติที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วารุณี วัชรเสวี** ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีต่อ โครงการเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพศ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ภูษิตินทร์ แน่นอุดร** ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลป่าผา อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มี

เพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า เนื่องจากปัจจุบันมีการส่งเสริมให้พนักงานทุกระดับ เข้ามามีบทบาทต่างๆ ในการพัฒนา เช่น การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ฯลฯ ซึ่งทำให้เห็นความเสมอภาค และความเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องผิว อุไรกุล ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่เทศบาลนครยะลา ผลการวิจัยพบว่าอายุที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ทั้ง 5 ด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี วัชรเสวี ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีต่อโครงการเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนคืออาชีพระดับการศึกษาการรับรู้สาเหตุความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและความคิดเห็นที่มีต่อโครงการเมืองนำอยู่ และปัจจัยไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ อายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูวดินทร์ แน่นอุดร ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหวัด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นนั้น พนักงานเทศบาลที่มีระดับการศึกษาสูง ไม่มีผลต่อการพัฒนาให้สูงขึ้น แต่เพียงอย่างเดียว ยังต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ อย่างจริงจัง จึงจะทำให้การพัฒนาเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ บุญเผือกได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการวิจัยพบว่าความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองนำอยู่ด้านสังคมด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจและด้านการบริหารจัดการจำแนกตามระดับการศึกษามี

ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี วัชรเสวี ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีต่อ โครงการเมืองน่าอยู่ของ เทศบาลนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าใน โครงการเมืองน่าอยู่ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้บริการ ที่ทางเทศบาลจัดให้แต่ยังไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการหรือระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหา ของชุมชน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ระดับการศึกษา แต่ไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ผ่องผิว อุไรกุล ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เทศบาลนครยะลา ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาที่ต่างกัน ไม่มีผล ต่อทักษะคิดที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่า อยู่ทั้ง 5 ด้าน

4) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่าง กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า พนักงานส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างตามภารกิจ กลุ่มอายุระหว่าง 11-20 ปี มีความ คิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม มากกว่า กลุ่ม 1-10 ปี เนื่องจากพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จะปฏิบัติงานในระดับที่ต้องใช้ทักษะในการ ปฏิบัติงานและมีการลงปฏิบัติงานในพื้นที่ภายนอกสำนักงานจึงทำให้มีความเป็นส่วนร่วมในการใช้ ประสบการณ์การทำงานมาใช้ในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดา บริบาลได้ ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : ศึกษาเฉพาะ บริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) ผลการวิจัย พบว่า ความแตกต่างเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป คือ ระยะเวลาปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความแตกต่างกันของความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ของ ระยะเวลาปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความแตกต่างกันของความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปรรูป รัฐวิสาหกิจ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีราภรณ์ แก้วก้อนได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของ พนักงานองค์การสุรากรมสรรพสามิตต่อแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ผลการวิจัยพบว่าพนักงาน ส่วนใหญ่ ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 6 – 10 ปี มีความคิดเห็นต่อแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบ ปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นของ พนักงาน พบว่า พนักงานที่มี ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ฝ่ายที่สังกัดต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อ แนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก จึงเสนอให้เทศบาลนครขอนแก่นพัฒนาให้ได้ระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองนำอยู่ ในด้านสังคม เศรษฐกิจ กายภาพและสิ่งแวดล้อม และด้านบริหารจัดการ โดยมุ่งวางรากฐานของการพัฒนาเมืองที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่างๆ ให้มีความโปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านบริหารจัดการ จึงเสนอให้เทศบาลนครขอนแก่นพัฒนาให้ได้ระดับมากที่สุด โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอนเพื่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ประชาชนก็สามารถเสนอปัญหาของชุมชนแก่เทศบาลนครขอนแก่นรวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองในด้านต่างๆ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านเศรษฐกิจซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ระดับมาก จึงขอเสนอแนะให้เทศบาลนครขอนแก่นพัฒนาให้ได้มากที่สุด โดยการสนับสนุนส่งเสริมอาชีพในชุมชน เช่น มีการจัดประกวดสินค้า OTOP ของแต่ละชุมชน การจัดการอบรมอาชีพเสริมให้กับชุมชน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) **ด้านสังคม** พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีความคิดเห็น ต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่า เทศบาลนครขอนแก่น ได้จัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการส่งเสริมการดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ซึ่งอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆทั้งหมด จึงเสนอให้พัฒนาให้ได้ระดับมากที่สุด คือ เทศบาลนครขอนแก่น ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุน สิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม และความคุ้มครองให้กับ ประชาชน อย่างเท่าเทียมกัน และจัดกิจกรรมให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ สร้างสังคมแห่งการเอื้ออาทร เพื่อให้เกิดความสามัคคีและปลูกจิตสำนึกสาธารณะ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมการป้องกันยาเสพติด จึงเสนอให้พัฒนาให้ได้ระดับมากที่สุด โดยการส่งเสริมสนับสนุน นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจากภาครัฐ ตลอดจนรณรงค์การต่อต้านยาเสพติดและพัฒนาสถาบันครอบครัว ปลูกจิตสำนึกสาธารณะให้กับเยาวชน

2) **ด้านเศรษฐกิจ** พบว่า พนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีความคิดเห็น ต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีความคิดเห็นว่า เทศบาลนครขอนแก่น มีการสนับสนุนงบประมาณในด้านการผลิต การบริโภคและการกระจาย

ผลิตโดยให้ประชาชนมีงานทำและมีการประกอบอาชีพที่สุจริต ซึ่งอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆทั้งหมด จึงเสนอให้พัฒนาให้ได้ระดับมากที่สุด โดยให้มีการส่งเสริมพัฒนาอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาอาชีพในชุมชน ตามหลักเศรษฐกิจ กลุ่มผลิตสินค้าสุขภาพชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือเทศบาลนครขอนแก่นมีงบประมาณสำหรับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน OTOP กลุ่มส่งเสริมอาชีพชุมชนน้อย จึงเสนอให้พัฒนาให้ได้ระดับมากที่สุด โดยการพัฒนาศักยภาพด้านสาธารณูปโภค และสิ่งแวดล้อมรองรับเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคอีสาน เช่น การพัฒนาระบบขนส่งมวลชน

3) **ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม** พบว่าพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่า เทศบาลนครขอนแก่น จัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและเทศบาลนครขอนแก่น และมีการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวและที่ว่างโล่งอย่างพอเพียง ซึ่งอยู่ในระดับมาก จึงเสนอให้พัฒนาให้ได้ระดับมากที่สุด โดยมีการจัดระเบียบว่าด้วยการวางผังเมือง เพิ่มพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกาย สวนสุขภาพในชุมชนมากขึ้น ปรับปรุงระบบไฟฟ้าตามท้องถนนให้มีแสงสว่างพอเพียง มีระบบบำบัดน้ำเสียป้องกันน้ำท่วมและ กำจัดขยะอย่างเหมาะสม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการพัฒนาระบบขนส่งที่สะดวก และปลอดภัย จึงเสนอให้พัฒนาให้ได้ระดับมากที่สุด โดย การจัดระเบียบระบบขนส่งมวลชน และการจัดระบบจราจร และการดูแลประชาชน ให้ได้รับความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน มากยิ่งขึ้น เช่น สนับสนุนประชาชน ชุมชน มีส่วนร่วมในการป้องกันดูแลความปลอดภัยในชุมชน

4) **ด้านการบริหารจัดการ** พบว่าพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่า เทศบาลนครขอนแก่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน จึงเสนอให้พัฒนาให้ได้ระดับมากที่สุด โดยการกระจายอำนาจสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง ให้ความสำคัญและความเสมอภาค แก่ทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ชุมชน เข้ามามีบทบาทในกระบวนการ ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ต่อการพัฒนาเมือง เพื่อสร้างจิตสำนึกความเป็นเจ้าของและรักสามัคคีกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการบริหารงานที่โปร่งใสและยุติธรรม จึงเสนอให้พัฒนาให้ได้ระดับมากที่สุด โดย การพัฒนาเมืองไปสู่ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก มีนโยบายและงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมเศรษฐกิจให้มีรากฐานที่เข้มแข็ง ให้เจริญก้าวหน้าและทันต่อการขยายตัวของเมือง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- 2) ควรศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่นในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการดำเนินงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสถานที่ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น
- 3) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อจะมีข้อเปรียบเทียบหรือความสัมพันธ์

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กมลรัตน์ หล้าสว่างศ์. **จิตวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524
กัลยา วานิชย์บัญชา. **สถิติสำหรับงานวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

งานวิเคราะห์นโยบายและแผนเทศบาลนครขอนแก่น. **คำแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น**. วันที่ 26 พฤษภาคม 2551. ขอนแก่น : สำนักเทศบาลนครขอนแก่น, 2551

ชูศรี วงศ์รัตน์. **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิต, 2541
ธีระศักดิ์ อุ่่นอารมณฺ์เลิศ. **เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา: การสร้างและพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549

นวม สงวนทรัพย์. **สารัตถจิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, 2535

ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. **หลักการพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541

อมร รักษาสัตย์ และชัตติยาภรณ์ สุต. **ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ**, กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, 2545

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2553

สุรพล พรหมกุล. **ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2554

ประหยัด หงส์ทองคำ. **การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการการปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พาพาส, 2535

พรทิพย์ สัมปัตตะวนิช และคณะ. **พฤติกรรมผู้บริโภค**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2541.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. **ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พีระพัชรา, 2526

พรรณี ช.เจนจิต. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์, 2528.

ไพศาล หวังพานิช. **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526

- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์, 2546
- ลัดดา กิตติวิภาค. **ทัศนคติทางสังคมเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : แสงจันทร์การพิมพ์, 2525
- วาสนา ประवालพฤษก. **ทัศนคติในแง่ของจิตวิทยาในการวัดผล**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริม
การศึกษา, 2524
- วิโรจน์ สารรัตนะ. **การบริหารหลักการ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, 2545
- ศิริวรรณศิริรัตน์ และคณะ. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์,
2541
- โสภา ชูพิกุลชัย. **จิตวิทยาสังคมประยุกต์**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2522
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, 2522
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. **ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษร
บัณฑิต, 2529
- Yamane.Taro.Elcmntary Sampling Theory.อ้างใน สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณบัวทวน. **สถิติ
สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547
- งานวิเคราะห์นโยบายและแผน, กองวิชาการและแผนงาน. **แผนพัฒนาสามปี เทศบาลนครขอนแก่น
(พ.ศ.2555-2557)**, เทศบาลนครขอนแก่น

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

- จุลนพ ทองโสภิต . “ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานและผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลนครในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน” .
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544 .
- ฉวีวรรณ โพธิ์พงษ์. “ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมชุมชนในโครงการเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาชุมชน
ในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี” . **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
ศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.
- ธิดิพร คำแก่น . “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครเขื่องราย” . **วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม** . บัณฑิตวิทยาลัย :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550 .

ปัทิตตา พัชรวลัย. ทศนคติของพนักงานเทศบาลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเทศบาลเมือง อโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย) , 2552.

ผ่องพิว อุไรกุล . “ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่เทศบาลนครยะลา” . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏยะลา, 2546.

พนัส พฤษ์สุนันท์ และคณะ . “กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่เทศบาลตำบลปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” . รายงานการวิจัย ศูนย์อนามัยที่ 4 จังหวัดราชบุรี, 2546 .

ภูษินทร์ เน้นอุดร .การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น:ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลป่าฝาง อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2552.

ศุภลักษณ์ ล้อมลาย . “การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ตามโครงการเชียงใหม่เมืองน่าอยู่”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต(การศึกษามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม).บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551

ภคินคัชมาตย์. “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองอโยธยาให้เป็นเมืองน่าอยู่” . วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น .บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.

ภัสสุรีย์ คุณกลาง. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เทศบาลนครขอนแก่น” .ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.

รุ่งอรุณ บุญสายันต์. การบริหารเทศบาลและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการบริหารจัดการขยะเทศบาลนครขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น ,2543.

วันเพ็ญ บุญเผือก. “ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่”. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.

วารุณี วัชรเสวี. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเมืองที่มีผลต่อโครงการเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.

สุขใจ วงศ์ษา . “ความคิดเห็นของพนักงานท่าอากาศยานกรุงเทพที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร: ศึกษากรณีเฉพาะสายงานท่าอากาศยานกรุงเทพ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548 .**

สุธิดา บริบาล . “ความคิดเห็นของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: ศึกษาเฉพาะ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.**

สุธีราภรณ์ แก้วก้อน . “ความคิดเห็นของพนักงานองค์กรสุรา กรมสรรพสามิตต่อแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2548 .**

อุบล จันทร์เพชร. “ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานโครงการเมืองนำอยู่ ด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา) .บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542 .**

3. เว็บไซต์

www.Thaiфта.com/thaiфта/portals/o/GMS_Corridor.pdf. เส้นทาง EWEC (East-west Economic Corridor) แนวระเปียงตะวันออก-ตะวันตก .25/08/2554. 13.42 น.

นาฏราช ชงศรี . “ทฤษฎีองค์การ.”19 พฤศจิกายน 2538. <http://www.bangkaew.com/wai/article.php?story=20051119060358764&mode< 10> กันยายน 2551>

ปกรณ์ปริยากร, Public Administration Program, (ม.ป.ป.:), หน้า 25

RIU<http://library.uru.ac.th/bookonline/books%5CCh4A.pdf>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม □□□

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นและเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองนำอยู่ต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวน 6 หน้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

- 1) ด้านสังคม
- 2) ด้านเศรษฐกิจ
- 3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม
- 4) ด้านการบริหารจัดการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวช่อผกา เครือทองสี

นักศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนคร
ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติของท่าน

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. ด้านสังคม						
1.1 เทศบาลนครขอนแก่นได้จัดการศึกษา ให้ความรู้ รวมถึงการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และทั่วถึง						[] V5
1.2 เทศบาลนครขอนแก่นมีการบริการสาธารณสุขและ บริการสาธารณะอื่น ๆ เพียงพอและสะดวก						[] V6
1.3 เทศบาลนครขอนแก่นมีการอนุรักษ์และส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น						[] V7
1.4 เทศบาลนครขอนแก่นได้จัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการ สงเคราะห์การดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม						[] V8
1.5 เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมการป้องกันยาเสพติด						[] V9
1.6 เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมและสนับสนุน สิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม และความคุ้มครองให้กับ ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน						[] V10

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนคร
ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
2. ด้านเศรษฐกิจ						
2.1เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีการส่งเสริมกิจกรรมในการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของครัวเรือน						[]V11
2.2เทศบาลนครขอนแก่นมีงบประมาณสำหรับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน OTOP กลุ่มส่งเสริมอาชีพชุมชน						[]V12
2.3เทศบาลนครขอนแก่นมีการสนับสนุนงบประมาณในด้านการผลิต การบริโภคและการกระจายผลผลิตโดยให้ประชาชนมีงานทำและมีการประกอบอาชีพที่สุจริต						[]V13
2.4 เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง						[]V14
2.5 เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาอาชีพ						[]V15
3. ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม						
3.1 เมืองมีระเบียบว่าด้วยการวางผังเมือง						[]V16
3.2 เทศบาลนครขอนแก่นมีการพัฒนาระบบขนส่งที่สะดวกและปลอดภัย						[]V17
3.3 เทศบาลนครขอนแก่นมีการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวและที่ว่างโล่งอย่างพอเพียง						[]V18
3.4 เทศบาลนครขอนแก่นมีระบบบำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะ						[]V19

อย่างเหมาะสม						
3.5 เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการ ดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม						[] V20
3.6 เทศบาลนครขอนแก่นมีการพัฒนาระบบป้องกันน้ำท่วม						[] V21

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนคร
ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)**

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
3.7 เทศบาลนครขอนแก่นมีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ ที่ดินอย่างชัดเจน						[] V22
4. ด้านการบริหารจัดการ						
4.1 เทศบาลนครขอนแก่นมีการบริหารงานที่โปร่งใสและ ยุติธรรม						[] V23
4.2 เทศบาลนครขอนแก่นมีประสิทธิภาพและยึด ผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก						[] V24
4.3 เทศบาลนครขอนแก่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ พัฒนาทุกขั้นตอน						[] V25
4.4 เทศบาลนครขอนแก่นมีนโยบายที่ส่งเสริมเศรษฐกิจให้มี รากฐานที่เข้มแข็ง						[] V26
4.5 มีระบบการบริหารจัดการในการพัฒนาเมืองนำอยู่						[] V27

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1) ด้านสังคม

.....

.....

.....

.....

2) ด้านเศรษฐกิจ

.....

.....

.....

.....

3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม

.....

.....

.....

.....

4) ด้านการบริหารจัดการ

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดำเรียง จันทร์สุวรรณ

- วุฒิกการศึกษา พบ.ม. (สถิติประยุกต์ สาขาวิชาประชากรศาสตร์)
- รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อาจารย์บรรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ บัวสุข

- วุฒิกการศึกษา สน.บ.(ภาษาอังกฤษ), M.A. (Linguisticse), Ph.D.(English)
- หัวหน้างานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
- อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. นายพีระพล พัฒนพีระเดช

- วุฒิกการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น
- นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น
- เทศบาลนครขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาคผนวก ค

หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 6012/ว 644

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น 40000

15 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร รองศาสตราจารย์สำเร็จ จันทรสวรรณ

ด้วย นางสาวช่อผกา เครือทองสี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203016 กำลังทำ สารนิพนธ์เรื่อง
“การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” ในกรณี จำเป็นต้องให้
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ
และพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ที่ ศธ 6012/ว 644

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น 40000

15 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายพีระพล พัฒนพีระเดช

ด้วย นางสาวช่อผกา เครือทองสี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร
ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ-
ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203016 กำลังทำ
สารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” ในการนี้
จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน งานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. 043-241488

ที่ ศธ 6012/ 222 วันที่ 15 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร รศ.ดร.ไพโรจน์ บัวสุข

ด้วย นางสาวช่อผกา เกื้อทองสี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203016 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” ในการนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ง

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่องการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

1) แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบทต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นและเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองนำอยู่ต่อไป

2) แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวน 5 หน้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1) ด้านสังคม

2) ด้านเศรษฐกิจ

3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม

4) ด้านการบริหารจัดการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

3) วิธีการประเมิน ให้ทำ $\sqrt{\quad}$ ลงในช่องระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

- วัดได้ (+1) หมายถึง มีความสอดคล้องกับคำนิยาม
 ไม่แน่ใจ (0) หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับคำนิยาม
 วัดไม่ได้ (-1) หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับคำนิยาม

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	เพศ ชาย หญิง	1	1	1	3	1
2.	อายุ 1. 18-30 ปี 2. 31-40 ปี 3. 41-50 ปี 4. 51 ปีขึ้นไป	1	1	1	3	1
3.	ระดับการศึกษา 1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษา/เทียบเท่า 3. อนุปริญญา/เทียบเท่า 4. ปริญญาตรีขึ้นไป	1	1	1	3	1
4.	ประสบการณ์การทำงาน 1. 1-10 ปี 2. 11-20 ปี 3. 21-30 ปี 4. 31-40 ปี 5. 41 ปีขึ้นไป	1	1	1	3	1

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลที่มีต่อการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนคร
ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	1. ด้านสังคม					
1	เทศบาลนครขอนแก่นได้จัดการศึกษาให้ ความรู้ รวมถึงการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อย่างกว้างขวาง รวดเร็วและทั่วถึง	1	1	1	3	1
2	เทศบาลนครขอนแก่นมีการบริการ สาธารณสุขและบริการสาธารณะอื่น ๆ เพียงพอและสะดวก	1	1	1	3	1
3	เทศบาลนครขอนแก่นมีการอนุรักษ์และ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของ ท้องถิ่น	1	1	1	3	1
4	เทศบาลนครขอนแก่นได้จัดให้มีกิจกรรมที่ เอื้อต่อการสงเคราะห์การดำเนินชีวิตของ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	1	1	1	3	1
5	เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมการ ป้องกันยาเสพติด	1	1	1	3	1
6	เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมและ สนับสนุน สิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม และความคุ้มครองให้กับ ประชาชนอย่าง เท่าเทียมกัน	1	1	1	3	1
	2. ด้านเศรษฐกิจ					
7	เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีการส่งเสริม กิจกรรมในการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของ	1	1	1	3	1

	ครัวเรือน					
8	เทศบาลนครขอนแก่นมีงบประมาณสำหรับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน OTOP กลุ่มส่งเสริมอาชีพชุมชน	1	1	1	3	1
9	เทศบาลนครขอนแก่นมีการสนับสนุนงบประมาณในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิตโดยให้ประชาชนมีงานทำและมีการประกอบอาชีพที่สุจริต	1	1	1	3	1
10	เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	3	1
11	เทศบาลนครขอนแก่นมีการส่งเสริมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาอาชีพ	1	1	1		
	3. ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม					
13	เมืองมีระเบียบว่าด้วยการวางผังเมือง	1	1	1	3	1
14	เทศบาลนครขอนแก่นมีการพัฒนาระบบขนส่งที่สะดวก และปลอดภัย	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
15	เทศบาลนครขอนแก่นมีการจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวและที่ว่างโล่งอย่างพอเพียง	1	1	1	3	1
16	เทศบาลนครขอนแก่นมีระบบบำบัดน้ำเสียกำจัดขยะอย่างเหมาะสม	1	1	1	3	1
17	เทศบาลนครขอนแก่นจัดให้มีกิจกรรมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	1	1	1	3	1
18	เทศบาลนครขอนแก่นมีการพัฒนาระบบ	1	1	1	3	1

	ป้องกันน้ำท่วม					
19	เทศบาลนครขอนแก่นมีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1
	4. ด้านการบริหารจัดการ					
20	เทศบาลนครขอนแก่นมีการบริหารงานที่โปร่งใสและยุติธรรม	1	1	1	3	1
21	เทศบาลนครขอนแก่นมีประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	1	1	1	3	1
22	เทศบาลนครขอนแก่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน	1	1	1	3	1
23	เทศบาลนครขอนแก่นมีนโยบายที่ส่งเสริมเศรษฐกิจให้มีรากฐานที่เข้มแข็ง	1	1	1	3	1
24	มีระบบการบริหารจัดการในการพัฒนาเมืองน่าอยู่	1	1	1	3	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	ด้านสังคม	1	1	1	3	1
2	ด้านเศรษฐกิจ	1	1	1	3	1
3	ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม	1	1	1	3	1
4	ด้านการบริหารจัดการ	1	1	1	3	1

\

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6012/046

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น 40000

13 มกราคม 2555

เรื่อง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น

ด้วย นางสาวช่อผกา เครือทองสี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203016 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรอัมริ
นทร์ พรหมเกิด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และนายเอกชาติ สุขแสน เป็นที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่ออนุญาตให้ นักศึกษาดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไป
ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก จ
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

Reliability

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
เพศ	97.2667	80.6851	.3477	.9563
อายุ	97.5333	82.7402	.0057	.9615
การศึกษา	95.2667	79.5126	.4221	.9559
ประสบการณ์	97.9000	84.6448	-.1889	.9613
ด้าน1.1	94.6333	76.7920	.6912	.9536
ด้าน1.2	94.6333	76.7920	.6912	.9536
ด้าน1.3	94.6333	76.7920	.6912	.9536
ด้าน1.4	94.6333	76.7920	.6912	.9536
ด้าน1.5	94.6333	76.7920	.6912	.9536
ด้าน1.6	94.6333	76.7920	.6912	.9536
ด้าน2.1	95.1000	78.8517	.6378	.9542
ด้าน2.2	95.1333	77.9816	.6901	.9537
ด้าน2.3	95.1333	77.9816	.6901	.9537
ด้าน2.4	95.1333	77.9816	.6901	.9537
ด้าน2.5	95.1333	77.9816	.6901	.9537
ด้าน3.1	95.5000	76.7414	.7110	.9534
ด้าน3.2	95.5333	76.2575	.7594	.9529
ด้าน3.3	95.5333	76.2575	.7594	.9529
ด้าน3.4	95.5333	76.2575	.7594	.9529
ด้าน3.5	95.5333	76.2575	.7594	.9529
ด้าน3.6	95.5333	76.2575	.7594	.9529
ด้าน3.7	95.5333	76.2575	.7594	.9529
ด้าน4.1	95.3000	74.6310	.8681	.9517
ด้าน4.2	95.3000	74.6310	.8681	.9517
ด้าน4.3	95.3000	74.6310	.8681	.9517
ด้าน4.4	95.3000	74.6310	.8681	.9517
ด้าน4.5	95.3000	74.6310	.8681	.9517

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 27

Alpha = .9556

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวช่อผกา เครือทองสี
วัน/เดือน /ปีที่เกิด	29 พฤศจิกายน 2499
ภูมิลำเนา	บ้านเลขที่ 12/6 ถนนวัฒนาอนุวงศ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 69/9 ถนนศรีจันทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราช- ภัฏเลย
พ.ศ. 2544	หลักสูตรรายวิชาชีพอครุ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช- วิทยาลัยเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2519-2529	บริษัทเพชรชัคินเตอร์ธุรกิจการลงทุน จำกัด กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2530-2542	ศูนย์สรรพสินค้าแฟรี่พลาซ่า จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2549-2551	โรงเรียนศรีนครินทร์วิทยานุเคราะห์ ตำบลคลองทราย อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2551-ปัจจุบัน	สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน